TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 28 (1691) 1982 LIEPA-JULY 8 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Lietuviška vasara

Lietuviška? Kuo ji gali būti lietuviška? Lietingumu, vėsumu, debesingumu? Galbūt, ypač šiaurės kraštuose gyvenantiems, bet čia klimatinis lietuviškumas yra antraeilis ir niekam nekelia rūpesčio. Išeivijoje vasaros lietuviškumas priklauso ne nuo jos klimatinių sąlygų, o nuo jos turinio. Vasara gali būti lietuviška tiems tautiečiams, kurie jai teikia lietuvišką turinį. O jis gali būti labai lietuviškas, jeigu tam panaudojamos vasaros teikiamos sąlygos. Žiemos metu tautiečiai, puoselėdami lietuvišką jį gyvenimą, rengia įvairias šventes, minėjimus, paskaitas, koncertus, bet į tuos renginius jie subėga iš savo namų ar butų, pabūna valandą kitą drauge ir vėl išsiskirsto. Kitokio pobūdžio yra vasaros renginiai, kurie įgalina pabūti drauge ilgesnį laiką. Tokie renginiai yra pvz. vasaros stovyklos, trunkančios vieną, dvi, tris ar daugiau savaičių. Jos ir daro vasarą lietuviška, nes stovyklų programos paprastai siekia stiprinti jaunimo lietuviškumą. Vienur tai pavyksta geriau, kitur silpniau, o kaikur visai nepavyksta. Tai priklauso nuo vadovų ir nuo stovyklautojų. Kai suvažiuoja dauguma nemokančių lietuvių kalbos, triumfuoja angliškumas, merdi lietuviškumas.

ŠALIA įprastinių vasaros stovyklų jaunimui, pastaraisiais metais pradėta rengti lituanistiniai seminarai. Tai dviejų ar trijų savaičių renginiai, kuriuose pagrindinis dėmesys teikiamas vien lituanistikai. Tuo būdu per trumpą laiką jaunimas daug išmoksta. Iš tokių lituanistinių vasaros seminarų Š. Amerikoje plačiau yra žinomi Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Ryšių Centro ir skautų. Kadaise buvo keliama mintis rengti lituanistinius vasaros kursus Vasario 16 gimnazijoje V. Vokietijoje, bet ji nesulaukė platesnio pritarimo. Iki šiol labiausiai yra pagarsėję Ryšių Centro rengiami lituanistikos seminarai Akrone, rekolekcijų namuose, prie Klevelando. Juose per dvi savaites išeinama gana plati programa, kalbama vien lietuviškai, daug skaitoma. Tai, angliškai tariant, "immersion course", kuriame akademinis jaunimas daug gauna. Ten jis apgyvendinamas paskiruose kambariuose, ramioje aplinkoje ir gali atsidėti rimtam darbui. Kasmet kviečiami geriausi išeivijos lituanistai, Amerikos universitetų profesoriai, kurių žodžio verta kiekvienam paklausyti. Gaila tiktai, kad to seminaro dalyvių skaičius yra labai ribotas (rodos, 35). Tokiu renginiu turėtų pasinaudoti žymiai didesnis skaičius jaunimo. Turint čia geras lituanistines pajėgas, nėra ko dairytis į Vilnių ir laukti netikros malonės.

PRIE LIETUVIŠKO vasaros turinio prisideda ir suaugusieji. Vasaros stovyklos ir jiems pasidarė populiarios. Seniau buvo manoma, kad stovyklos skirtos tiktai vaikam, bet dabar nuotaikos yra pasikeitusios. Vasaros stovyklos rengiamos ir suaugusiems su šeimomis įvairiose vietovėse — Wasagoje (Kanadoje), Dainavoje, Kennebunkporte ir kitur. Į tokias stovyklas suvažiuoja seniai besimatę draugai bei draugės atšildyti senų pažinčių bei užmegzti naujų. Tai pramoginis bei socialinis aspektas, kuris sudaro tik vieną stovyklos pusę. Prie jos jungiasi kultūrinė dalis, kuri stovyklą padaro turininga, dvasiškai atnaujinančia. Be tokios dalies stovyklautojai ne tik nuobodžiautų, bet ir "pijokautų" bei kitaip pramogautų. Tai viena iš stovyklinių grėsmių, kurios gali vesti į stovyklų išsigimimą. Tai, matyt, jaučia rengėjai ir stengiasi išlaikyti kultūrinį lygį. Organizacijos, turinčios ilgą patirtį šioje srityje, paprastai suplanuoja atitinkamą kultūrinę programą, kuri ir padaro stovyklą dvasine atgaiva. O suaugusiems jos labai reikia. Plušus visą ilgą žiemą miesto darbovietėse, vasaros metu norisi pagyventi žalioje gamtoje, pabendrauti su seniai bematytais artimais žmonėmis, pasiskaityti lietuviškos grožinės literatūros, pajusti tautinės kultūros dvelkimą ir sustiprėti lietuviškose šaknyse.

Skotijos lietuvių grupė su Lietuvos vėliava sveikina Glasgove apsilankiusį Šv. Tėvą Joną-Paulių II. Vėliavą laiko Šv. Cecilijos choro vedėjas Pranas Dzidolikas Nuotr. K. Savonio

"Emigrantų parama mūsų neišgelbės..."

Rašo pogrindžio "Aušra" 28 numeryje, iškeldama kultūrinius pavergtos Lietuvos rūpesčius

Trisdešimt penkeri pokario metai. Šiaip ar taip — Lietuva gyva. Tebegyva ir tikinčiųjų bendruomenė. Paskutinį dešimtmetį religinis gyvenimas atgijo. Nors ir negausių jėgų, bet atkakliai ir pasiaukojamai ginamos tikinčiųjų teisės. Dedamos pastangos gelbėti tautos moralę. Apie tos kovos vaisius nūnai spręsti sunku.

Daug rūpesčių kelia kūryba — menas ir iš viso kultūra. Be kultūros tauta negali būti pilnavertė, negali išlikti gyva. Tas pat yra ir su religine bendruomene. Jei indiferentiškoji, nuo religijos nutolusi tautos dalis gal ir tenkinasi tuo, ką jai pateikia oficialūs šaltiniai, tai katalikiškos pasaulėžiūros žmogui to nepakanka. O ar kuriame savą, krikščioniską kultūrą?

Pokario metais sėmėmės iš prieškarinių šaltinių, dar buvo gyvi ir kūrybingi žmonės, susiformavę nepriklausomoje Lietuvoje. Laikas bėga. Ką turime dabar? Ką galime pasiūlyti skaityti jaunimui? Prieškarinę literatūrą? Kur knygos, menas apie dabartį, įvertintą krikščioniškos pasaulėžiūros? Emigrantų parama mūsų neišgelbės — ten kuriama kultūra nėra suaugusi su mūsų dabartimi. O ir emigracijos jėgos senka. Be to, jų kultūra yra atskira lietuviškosios kultūros atšaka. Ji nepakeis būtinybės kurti savąją.

Labiau nualinta, bet ir didesnį patyrimą turinti kaip prasiveržti pro tarybinius cenzorius rusų inteligentija gali džiaugtis Svetlovu — penkiatomės religijos istorijos autorium, menotyrininku Regelsonu. O kur dar rimtų literatų plejada? Štai net dailininkai, piešią Apokalipsės temomis... Ir nevisi jie emigracijoje. Daugelis kuria čia, tokiomis pačiomis sąlygomis. Štai kino režisoriaus A. Tarkovskio paskutinį filmą "Stalkeris" galima laikyti sukurtą Naujojo Testamento dvasia.

Rusams daugiau leidžiama. Tačiau vargu ar jie pradėjo nuo leidimo. Pirmiau jie sukūrė. O mes tik labai nedaugelis galime pasakyti, kad esame parašę, nutapę, bet mums neleidžia spausdinti, eksponuoti ir pan.

Kad tik neatsitiktų kaip lenkams, kuriems dabar "leidžiama" beveik viskas, tačiau rezultatai nežymūs, nes, jų pačių žodžiais tariant, menininko demoralizacijos procesas yra perdaug toli nuėjęs. Užuot ėję priekyje, meno žmonės yra priversti įvykius vytis.

Savos kultūros nekurianti bendruomenė pamažu išsigimsta. Kultūra, kūrybingumas yra gyvybės, tikro ir sveiko dvasinio gyvenimo požymis. Jei neišauginsime iš savo tarpo ar nepritrauksime kūrybingų asmenybių, greitai būsime suvaryti į getą ir izoliuoti nuo tautos. Jau ir taip bažnyčioje matome vienus veidus, o autobuse, gatvėje — kitus.

Antrasis Vatikano susirinkimas ragina eiti į pasaulį. Vienas iš būdų yra menas, kūryba. Negalime užsisklęsti tik savo bendruomenėje. Jei mums rūpi tautiečių dora, tai nemažiau turi rūpėti ir tautos kultūra. Jėzuitai, atvykę į Lietuvą pagelbėti Katalikų Bažnyčiai, pirmiausia ėmėsi steigti Vilniaus universitetą. Niekas Bažnyčios neišvadavo nuo šio rūpesčio ir šiandien. Šiais visuotinio raštingumo laikais žmogus dvasinėje srityje yra gal dar didesnis tamsuolis nei XVI a. valstietis. Dabar Bažnyčiai nereikalingos parapijinės mokyklos, tačiau dabar darbo nemažiau, ir tas darbas sunkesnis, negu išmokyti rašto ir poterių.

Prisiminkime Motiejų Valančių. Kai pasipriešindami ginklu, t.y. kun. Mackevičiaus sukilėliai atliko savo vaidmenį, iškilo Valančiaus figūra. Jis puikiai suprato, kad neužtenka vien drausti — negerk, kad moralė negali būti grindžiama vien neiginiu. Jis iškėlė kultūroje slypinčią teigiančiąją jėgą. **Su kova už blaivybę kartu vyko kova už tautos kultūrą.** Perpratęs mums siūlomos "graždankos" pavojų ir klastą, organizavo ir savo autoritetu rėmė lietuviškų knygų spausdinimą už sienos ir gabenimą knygnešių keliais, pats rašė į pogrindžio spaudą. Sukilėlių dalgines pakeitė knyga.

Bažnyčia telkė ir turi telkti meno kūrinius ir meno žmones. Tačiau menas nėra skirtas tik bažnyčiai puošti. Meno esmė yra kur kas gilesnė. Nėra religinio meno, nes kiekvienas meno kūrinys vienaip ar kitaip atspindi mūsų ryšį su Dievu. Fransua Moriako kūriniuose beveik nerasime Dievo vardo, tačiau Jis juntamas ir gyvena juose kaip nematomas atskaitos taškas. Nors menas negali perkeisti šio pasaulio tikrovės, kaip tai įvyksta šv. Mišių metu, kai duona virsta Kristaus Kūnu, tačiau jis gali mums būti tamsoje spinduliu, nušviečiančiu aną augštesnę realybę. Todėl, Maceinos žodžiais tariant, "menas stovi arčiausiai religijos, kurioje pasaulio transfigūracija jau realiai prasideda".

Kelias į žmonių širdis per meną ir meno kalba yra vienas tikriausių. Pats laikas mums susimąstyti: kokie vertingi meno kūriniai sukurti pokario metais Lietuvoje? Kas parašyta jaunimui, alkstančiam knygų pasaulėžiūros klausimu (tokių kaip Girniaus, Maceinos)? Negalima sakyti, kad nieko nepadaryta. Deja, tai tik vienas kitas šviečiamojo pobūdžio darbelis, viena kita daugiau ar mažiau originali skulptūra (išimtys — Paberžės kapinaitės, Saločių Golgota — tik patvirtina taisyklę). Kodėl dabar neatsiranda tokių šviesulių, kaip Ma-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Romoje, Tibertina saloje, Tiberio upėje, ant sienų matyti įrašytas šūkis: "Sovietų Sąjunga lauk iš Lietuvos." Via dalla Traspontina gatvėje, netoli Vatikano, įrašytas šūkis: "Lietuvių tikėjimo jėga nugalės" Nuotr. S. Kubiliaus ir A. Stalioraičio

Pasaulio įvykiai

LIBANO KONFLIKTE VIS DAR NEPAVYKO PASIEKTI SUSITARIMO dėl PLO organizacijos karinių dalinių pasitraukimo iš vakarinio Beiruto. PLO vadas Y. Arafatas sutiko atitraukti savo karius, jeigu Beirute bus leista veikti politinei PLO atstovybei, įjungti simbolišką 500 vyrų grupę į Libano kariuomenę. Šį reikalavimą atmetė Izraelio premjero M. Begino ministerių kabinetas, siekiantis visiško PLO dalinių išstūmimo iš Libano, kur jie turi palikti visus sunkiuosius savo ginklus. Vakarinio Beiruto apsupimui vadovauja Izraelio krašto apsaugos ministeris A. Šaronas, kietos linijos šalininkas, kurio kariai rytiniame Beirute jau yra sustabdę abiejų šio miesto dalių susisiekimą per vadinamąją žaliąją liniją. Sakoma, kad tiesioginius įsakymus derybose savo pasiuntiniui P. Habibui telefonu duoda JAV prez. R. Reaganas. Spaudimo dėka jiems apie savaitę laiko pavyko sustabdyti Izraelio vykdytus Beiruto apšaudymus ir bombardavimus. Izraelio aviacija tik gąsdino gyventojus nakties metu iš lėktuvų išmetamomis šviesos raketomis, sukeldama paniką dėl galimo bombardavimų atnaujinimo.

Karo problemos

Tel Avive apie 60.000 demonstrantų sutelkė organizacija "Taika dabar", vadovaujama kairiojo sparno politiko U. Avnerio, vakariniame Beirute susitikusio su Y. Arafatu. Demonstrantai Tel Avivan buvo atvykę autobusais iš viso Izraelio. Jie smerkė palestiniečių PLO organizacijos sunaikinimą Libane, reikalavo karo užbaigos, krašto apsaugos ministerio A. Šarono atsistatydinimo. Pasak jų, Izraelis neturi jokios teisės užkrauti Libanui savo pasirinktą krikščionių grupės vyriausybę. Prieš karą prašneko ir kaikurie iš Libano grįžę kariai. Jie sakosi buvę apgauti A. Šarono, oficialiai siekusio tik palestiniečių pašalinimo iš pasienio zonos, kai tuo tarpu iš tikrųjų jam rūpėjo visiškas Libano palaužimas, karinis PLO organizacijos sunaikinimas. Karo veiksmuose jau žuvo apie 300 Izraelio karių. Jie įtaria, kad ateityje gali prasidėti Izraelio invazija į Jordaniją. Pasak Paryžiaus dienraščio "Le Matin", A. Šaronas ten norėtų nuversti karalių Husseiną ir įsteigti palestiniečių valstybę, kurios dabar jie nori vakarinėje Jordano pakrantėje ir Gazo juostoje. Okupuotą Jordano pakrantę premjeras M. Beginas jau dabar laiko istorine Izraelio dalimi, ją vadindamas Judėja ir Samarija. Karo veiksmai Izraeliui kainavo bilijoną dolerių, pusantro bilijono prarado pramonė dėl paskelbtos dalinės mobilizacijos. Padidintais mokesčiais tikimasi sutelkti $650 milijonų vertės sumą, $100 milijonų gauti iš užsienyje gyvenančių žydų. Karo išlaidos yra sunki našta Izraeliui, kur metinė infliacija siekia 100%.

Grįžo iš erdvių

JAV erdvių lėktuvas "Columbia" su astronautais T. Mattingliu ir H. Hartsfieldu sėkmingai atliko ketvirtą skrydį į erdves. Astronautai nusileido Edwards bazėje Kalifornijoje liepos 4 d., kur jų laukė prez. R. Reaganas. Jis pranešė, kad bandomieji skrydžiai jau esą užbaigti ir bus pradėtas rimtas darbas erdvėse. Jin įsijungs ir antrasis erdvių lėktuvas "Challenger". Šiame skrydyje pirmą kartą buvo atlikti kaikurie kariniai bandymai, ryšius su astronautais palaikant specialiu kodu. Žemėn grįžo ir sovietų erdvėlaivis su trim kosmonautais, į kurių eiles propagandos tikslu buvo įjungtas prancūzų plk. J. L. Chretienas. Ši trijulė aplankė kitus du sovietų kosmonautus, kurie aplink Žemę skrieja erdvių stotyje "Saliut-7" nuo gegužės 14 d.

Naujas prezidentas

Argentinoje nauju karinio režimo prezidentu buvo prisaikdintas gen. mjr. R. Bignone. Šioje iškilmėje nepasirodė aviacijos vadas gen. B. L. Dozo, o laivyno vadas admirolas J. I. Anaya įsijungė tik į žiūrovų eiles. Televizijos transliuota iškilmė nesusilaukė argentiniečių entuziazmo, nes gen. mjr. R. Bignone yra jau septintas karinis prezidentas nuo 1976 m. įvykusio sukilimo, nuvertusio Izabelę Peronienę. Jis atšaukė suvaržymus politinėms partijoms, įsipareigojo atstatyti civilinę valdžią, niekada neatsisakyti Falklando salų, kurias argentiniečiai vadina Malvinų salomis. Visdėlto prez. gen. mjr. R. Bignone atleido iš pareigų užsienio reikalų ministerį N. C. Mendez, kuris taip atkakliai gynė tų salų priklausymą Argentinai. Nauju užsienio reikalų ministeriu pasirinko Argentinos ambasadorių Venecuelai J. Lanarį. Prez. gen. mjr. R. Bignone pagrindinį savo dėmesį žadėjo skirti ekonominiams Argentinos reikalams, naujomis sutartimis pratęsti $36 bilijonų skolos grąžinimą užsieniui. Argentiną jis žada paruošti civilinei valdžiai dvejų metų laikotarpyje.

KANADOS ĮVYKIAI

Naujasis biudžetas

Naujasis finansų ministerio A. MacEacheno biudžetas atnešė gerokų pakeitimų biudžetiniams metams, kurie pasibaigs 1983 m. kovo 31 d. Pirmajame biudžete buvo numatyta turėti $75,9 bilijono išlaidų, $65 bilijonus pajamų, $10,5 bilijono deficitą. Naujajame biudžete išlaidos buvo padidintos iki $78,1 bilijono, pajamos sumažintos iki $58,6 bilijono, o deficitas pasiekė rekordinę $19,6 bilijono sumą. Nejučiomis prisimena 1973-74 biudžetiniai metai, kai biudžeto pajamos tebuvo $19,3 bilijono, išlaidos — $20,04 bilijono. Dabar beveik tokią pat sumą sudaro tik biudžeto deficitas. 1974-75 m. visa Kanados valdžios skola nuo pat konfederacijos laikų 1867 m. tesiekė $19,2 bilijono. Dabar ji dar prieš šio biudžeto paskelbimą buvo pakilusi iki $105 bilijonų. Vien tik tos skolos palūkanoms padengti reikėjo net 22% biudžetinių išlaidų.

Naujasis biudžetas atnešė atlyginimų didinimo suvaržymus Kanados ministeriams, parlamento nariams, senatoriams, karinių pajėgų nariams, valdžios ir net valdinių bendrovių tarnautojams dvejų metų laikotarpiui. Pirmais metais algas bus leista padidinti 6%, antrais — 5%. Ministeriai, parlamentarai ir senatoriai, šiemet susilaukę 11% padidinimo, tuojau pat iki metų pabaigos jį turės susimažinti iki 6%. Kitiems valdžios tarnautojams algų didinimas 6% ateis su naujomis sutartimis ir greičiausiai prasidės nuo 1983 m. sausio 1 d. Valdžios iždo pirm. D. Johnstonas parlamentui jau įteikė įstatymo nr. C-124 projektą, kuris dvejiems metams sustab-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Šiame numeryje:

Lietuviška vasara
Tokia ją gali padaryti ne klimatas, o turinys

"Emigrantų parama mūsų neišgelbės . . ."
Pogrindžio "Aušra" kelia savitos kultūros reikalingumą

Perdideli kaltinimai lietuviams
Dr. Dov Levino pareiškimai ir istorinė tikrovė

Sunaikintas paminklas Lietuvoje
Kunigų grupės pareiškimas dėl Aukskalnio nusiaubimo

Laiškas Lomžos vyskupui Sasinovskiui
Rašo Amerikos lietuvis, lankęsis Seinuose ir Lenkijoje

Jis buvo veiklos žmogus
Anapilio steigėjo a. a. kun. P. Ažubalio metines prisimenant

Kalbėjau su aktore Jillian
Žurnalistikos studentė pas Toronte gastroliavusią lietuvaitę

Naujas gimnazijos direktorius
Jonui Kavaliūnui baigus tarnybą, pakviestas A. Šmitas

Sužeistas plėšikas
Vytauto Tamulaičio novelė iš dar nespausdinto rinkinio

Draminius veikalus svarstant
Rašytojas Anatolijus Kairys tęsia pokalbį su prof. A. Maceina

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $17, pusmetinė — $9. Rėmėjo prenumerata $25

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija n e a t s a k o. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos n u o m o n ę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $17.00 per year, $9.00 per 6 months. Deadline for advertisements —Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

Krikščioniškoji Santuoka yra išganymo sakramentas ir vartai į šventumą. Tai pareiškė Jonas-Paulius II 150.000 žmonių miniai York mieste, Anglijoje, kalbėdamas apie Santuokos neišardomumą. Kaip teigiamas savybes šeimos gyvenime popiežius nurodė jautrumą asmeninei laisvei, dėmesį tarpasmeniniams ryšiams, moters orumo puoselėjimą ir atsakingą vaikų ugdymą bei auklėjimą.

JAV vyskupų konferencija sudarė komitetą studijuoti kapitalizmui ir jo kuriamos bendruomenės santvarkai. Komitetui vadovauti paskirtas arkiv. Rembert G. Weakland iš Milwaukee. Komitetas tyrinės ir rinks medžiagą dokumentui "Krikščionybė ir kapitalizmas". Tas dokumentas bus pateiktas visuotinio JAV vyskupų susirinkimo svarstyboms 1983 m. lapkričio mėnesį. Arkiv. Weakland pareiškė, jog tai nesąs užmojis pasmerkti kapitalizmą, bet noras nurodyti evangelinių vertybių santykį su vertybėmis bendruomenės, gyvenančios kapitalistinės sistemos santvarkoje. Studijoje numatyta remtis tik JAV ekonomine sistema ir žvelgti į jos vidaus pasekmes JAV bendruomenėje bei neturtinguose pasaulio kraštuose. Mintis tokai studijai kilo 1980 m. lapkričio mėnesį įvykusio JAV vyskupų visuotinio suvažiavimo metu, svarstant vėliau paskelbtą dokumentą apie marksistinį komunizmą. Arkiv. Weakland pareiškė, kad komitetas nenumato analizuoti visų kapitalizmo teorijų, o tik tas, kuriomis remiasi JAV-se veikianti sistema.

Jonas-Paulius II ir anglikonų primas arkiv. Robert Runcie pasirašė įsipareigojimą steigti naują jungtinę anglikonų-katalikų komisiją darbui, vedančiam į abiejų Bendrijų sujungimą. Įsipareigojimas pasirašytas popiežiaus lankymosi Britanijoje proga.

Kardinolas John Krol, 71 m. amžiaus Filadelfijos arkivyskupas, šiomis dienomis popiežiaus buvo paskirtas Vatikano ekonominių reikalų prefektūros sudėtin.

Ortodoksų žydų draugija "Aqudath Israel" paskelbė pareiškimą abortų klausimu. Pareiškime nurodoma, kad žydų įstatymai moko, jog kiekviena žmogiškoji gyvybė esanti šventa. Žmogiškojo gemalo gyvybė turinti savo vietą ir orumą žydų įstatyme ir todėl žmogiškojo gemalo gyvybės įsčiose pratęsimas ar nutraukimas nesąs grynai motinos laisvo apsisprendimo reikalas. Draudimas atimti žmogui gyvybę esąs pagrindinis moralinis principas, saistantis visą žmoniją, nežiūrint konfesinių įsitikinimų. Bendruomenė esą negali pripažinti nė vienam žmogui teisės atimti kito žmogaus gyvybę. Žmogiškojo gemalo gyvybė tad užsitarnaujanti panašios apsaugos.

Čilėje vis didesnis skaičius žmonių tampa protestantais, nors tai yra katalikiškas kraštas. 1970 m. tik 6.2% čiliečių buvo protestai, o 1980 m. — 8.5%. Pasak jėzuitų vadovaujamo Šv. Belarmino Tyrinėjimų Centro, protestantų pasisekimas žmonėse iš dalies atsirandąs dėl K. Bendrijos kunigų nebesuspėjimo patenkinti visų žmonių dvasinių poreikių.

Du Čekoslovakijos pranciškonai nuteisti už tariamą priešvalstybinę veiklą: kun. Ian Barta, OFM, 61 m. amžiaus, 18 mėnesių kalėjimo, o kun. Ladislaw Kosmas Trojan, OFM, 15 mėnesių sąlyginės kalėjimo bausmės. Jie abu kaltinami rašymu ir platinimu teologinių raštų bei knygų. Kun. Barta jau yra veteranas kalinys, nuo 1952 m. atlikęs 20 metų kalėjimo bausmę ir vėl 1980 m. kalėjęs 3 mėnesius.

Kun. J. Stš.

"Emigrantų parama..."

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ceina, Šalkauskis, kaip Putinas literatūroje, nekalbant apie Vydūną ir Čiurlionį?

Dažnai teisinamasi: kiek galiu, dirbu kultūrinį darbą laisvalaikiu, savaitgaliais.

Ar tik ne čia slypi svarbiausias mūsų kultūrinio atsilikimo priežastis? Kultūra reikalauja viso žmogaus, ne dalies. Šekspyrais laisvalaikiu netampama. Kultūra, kuriama laisvalaikiu, gali duoti tik šviečiamojo pobūdžio, arba, dar blogiau, tik diletantiškus kūrinėlius, tarnaujančius tik kultūriniu fonu, bet neatstojančius pačios kultūros. Tikrasis menas reikalauja apsisprendimo visa būtimi ir tik paskui talento. Būti menininku, panašiai kaip kunigu, visų pirma yra pašaukimas. Kaip negalima būti kunigu tik savaitgaliais ar laisvalaikiu, taip ir menininkas negali savęs dalinti.

Visų brangiausia kultūroje yra žmogus. Kaip mes jį saugome? Vienas mūsų aplaidumą iliustruojantis pavyzdys — tai liaudies skulptoriaus Liongino Šopkos istorija. Kodėl jo dvimetrinis Kristus Karalius, europinio lygio kūrinys, stovi užkištas Rokiškio muziejėlyje, o ne, pavyzdžiui, Kauno katedroje? Kodėl šio kūrinio autorių, valdžios įgrūstą tramdymo įstaigon, išgelbėjome ne mes, o Vilniaus menininkai? Susitaikius su valdžia, buvo pareikalauta duoklės kūriniais. Taip buvo prarastas paskutinis tikrasis Lietuvos dievdirbys.

Menininko duona visais laikais nelengva. Dvigubai sunkiau jam dabar, mūsų sąlygomis. Tokius žmones, jei jų atsiranda, turime remti. Turime padėti jiems susiformuoti. Šita parama turi būti moralinė ir materialinė, konkreti ir organizuota. Moralinė, nes menininkas turi jausti turįs atramą, turi jausti esąs reikalingas. Materialinė — ir jam reikia valgyti. Konkreti — ne gerais norais, o darbais grįsta. Ir ne kada nors, o dabar. Organizuota, nes tai nevieno žmogaus jėgoms.

Tikime, kad mūsų Lietuvos Katalikų Bažnyčia ir jos atrama religinė bendruomenė yra pajėgios suteikti šią paramą.

A. Skardys

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Įvairių konfesijų baltiečių kunigai, dalyvavę sibirinių trėmimų pamaldose 1982.VI.14 anglikonų Šv. Pauliaus šventovėje Toronte. Iš kairės: estas Taul, latvis J. Calitis, latvis I. Gaide, P. Dilys, Pr. Gaida, latvių vysk. A. Lūsis, estas U. Petersoo, latvis A. Grosbachs, latvis A. Celms, J. Staškus, L. Januška, T. Degutis, A. Žilinskas V.Cinis

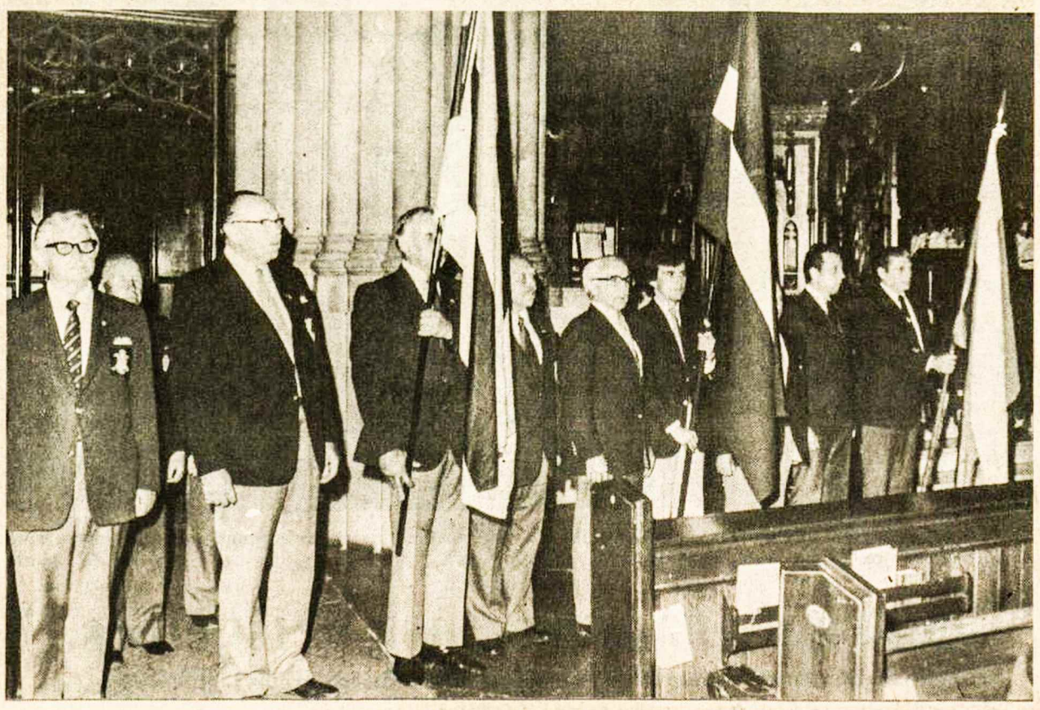

Estijos, Latvijos ir Lietuvos vėliavos sibirinių trėmimų pamaldose anglikonų Šv. Pauliaus šventovėje Toronte 1982 metų birželio 14 dieną Nuotr. V. Cinio

Perdideli kaltinimai lietuviams

Netikslūs ir nepagrįsti dr. Dov Levino priekaištai

V. DOMEIKA

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Žydų partizanai

Dr. Levinas rašo, jog apie 10.000 Lietuvos žydų blogiausiose sąlygose kovojo prieš hitlerininkus ir vietinius jų kolaborantus. Aišku, tas partizaninis veikimas lengvino Raudonosios Armijos žygius ir teikė džiaugsmą naikinamai žydų visuomenei.

Bet kaip tą turėjo pergyventi Lietuvos visuomenė? Lietuviai norėjo atgauti laisvę savo kraštui; ir raudonieji, ir rudieji jiems buvo okupantai. Ar lietuviui buvo koks nors tikslas jungtis į tą kovą, siekiančią pakeisti vieną okupaciją kita? Lietuvos ūkininkas ir darbininkas jautė, kad raudonųjų okupacija yra blogesnė.

1941 m. liepos 3 d. Stalinas Maskvos radijo bangomis paskelbė įsakymą organizuoti partizaninius junginius priešo užnugaryje. Priešingai Hagos sutarčiai apie partizanų veiklą tie junginiai vilkėjo ne kariaujančios šalies uniforma, bet civiliniais drabužiais. Tokiuose partizanų junginiuose dalyvavo ir žydai. Partizanai grobė gyventojų turtą, sprogdino sandėlius, tiltus, geležinkelius, žudydavo "kolaborantus". Tokie partizanų veiksmai iššaukdavo vokiečių žygius, kuriuose nukentėdavo daugiausia nekalti Lietuvos gyventojai. To pavyzdžiu gali būti Pirčiupio skerdynės ir daugelis panašių įvykių Utenos, Švenčionių, Trakų ir Gardino apskrityse.

Okupuotų kraštų gyventojai turi teisę tvarkyti savo ekonominius, kultūrinius ir apsaugos reikalus. Ar tokį darbą atliekančius galima vadinti "kolaborantais"?

I. Trunk knygoje "Judebrat" 548-569 psl. sako, jog tą klausimą svarstė Izraelio teisininkai. Tel-Avivo ir Jeruzalės teismai turėjo bylas, kuriose žydų geto policininkai (jų skaičiuje buvo telšietis Chaimas Aleksandravičius, kaunietis Tkacas ir kiti) buvo kaltinami kolaboravę su vokiečiais.

Sprendžiant tas bylas, Izraelio teisėjai — Olšanas, Landau, Cohen ir kiti pareiškė nuomones ir skirtingas išvadas. Dauguma tų policininkų buvo išteisinti. Bendravimas su okupantu, tvarkant tos srities gyventojų reikalus, nėra joks nusikalstamas kolaboravimas. Asmuo nusikalsta tik tada, kai jis laisva valia sutinka ir atlieka tokius darbus, kurie kenkia krašto gyventojams. Tokia išvada taikintina ir žydų partizanams, kurie žudė nepatinkamus vietos gyventojus.

Varšuvos gete

Apie lietuvių dalyvavimą Varšuvos geto likvidavime dr. Levinas rašo visai neteisingai. Gen. Stroop pranešimuose "Es gibt keine Juden mehr in Warschau" atpasakoja kiekvienos sukilimo dienos įvykius ir nurodo, kokie daliniai dalyvavo likvidacijoje. Tai buvo ginkluoti vokiečių, ukrainiečių ir lenkų daliniai.

Ne tik Lietuvos, bet ir Lenkijos žydai stojo į partizaninius junginius, norėdami padėti Raudonajai Armijai sumušti vokiečius. Varšuvos gete tasai komunistinis sąjūdis pasivadino "Zydowska Organizacja Bojowa". Jos vadovu buvo Mordechai Anielevicz, kuris jau Vilniaus gete buvo įsitraukęs į komunistinį darbą.

Įdomu pažymėti, kad prasidėjus Varšuvos gete sukilimui, buvo iškeltos tiktai žydų ir bolševikų vėliavos.

Savaime suprantama, nei Lietuvos, nei Lenkijos gyventojai nesidžiaugė tais žydų veiksmais.

Dr. Levinas skundžiasi, kad laikinoji vyriausybė, organizacijos ir Katalikų Bendrija, kaipo tokia, rimtai nesmerkė žydų naikinimo. Laikinoji vyriausybė radijo bangomis iš Kauno stoties daug kartų prašė gyventojus laikytis ramiai ir veikti pagal Lietuvos įstatymus. Atėjus vokiečiams, toji vyriausybė buvo priversta klausyti karinės valdžios įsakymų ir nurodymų.

Spauda, radijas ir susisiekimas bei telefonai buvo vokiečių kontrolėje. Kas ir kokiu būdu galėjo "rimtai" pasipriešinti vokiečių norui? Kalbėdamas apie Katalikų Bendriją, dr. Levinas pamiršta, kaip į religiją žiūrėjo kariaujančios šalys, t.y. Sov. Sąjunga ir Vokietija.

Komunistinė Rusijos valdžia nuo pat revoliucijos pradžios skelbė kovą prieš visų tikybų išpažintojus. Nacinės Vokietijos valdžia taip pat persekiojo krikščionių Bendrijas, nes jų steigėjas Kristus buvo žydas.

Mano supratimu, krikščionių Bendrijų vadovybės vokiečių okupacijos metu pasielgė visai protingai — susilaikė nuo viešų pareiškimų ir tyliu būdu teikė pagalbą, kur galima. Jokie pareiškimai negalėjo sustabdyti vokiečių karo mašinos, galėjo tik pasunkinti visų kitų gyventojų būklę.

1980 m. pasirodė Friedmano parašyta knyga "Roads to Extinction". (Friedman, žydų tautybės, gimė Lvove, baigė Vienos universitete istorijos mokslus daktaro laipsniu; karo metu jam pavyko išsislapstyti Lenkijoje, bet jo šeima liko sunaikinta). Tos knygos 416 psl. sakoma, jog 1941 m. Kaune žydų delegacija kreipėsi į vysk. V. Brizgį, prašydama pagalbos. Į tai vysk. Brizgys atsakė: "Aš galiu tik verkti ir melstis, Bažnyčia negali jums pagelbėt (I can only cry and pray myself, the Church cannot help you)".

Vilniaus vysk. M. Reinys prašė kunigus ir vienuolynus gelbėti žydus bei teikti jiems galimą pagalbą. Taip pat vysk. Reinys atsisakė teikti palaiminimą ukrainiečių batalijonui už tai, kad jis dalyvavo žydų naikinime. O kas atsitiko su vysk. M. Reiniu? Sugrįžę bolševikai jį suėmė ir išvežė Vladimiro kalėjiman, kur buvo nukankintas.

Neginčijamai nustatyta, jog visų Lietuvos vyskupijų (Kauno, Telšių, Panevėžio, Vilniaus, Kaišiadorių, Vilkavišlio) kunigai ir vienuolynai su savo vyresnybių pritarimu, kiek leido aplinkybės, gelbėjo žydus ir teikė paramą. Lietuvoje, kaip ir visame Rytų fronto užnugaryje, už žydų slėpimą arba teikimą jiems pagalbos policija be teismo sušaudydavo. Daug Lietuvos gyventojų — civilių ir dvasiškių nukentėjo už tai, kad teikė žydams vienos ar kitos rūšies pagalbą.

Mylimai Mamytei

A†A
JUZEFAI TRINKIENEI
Lietuvoje mirus,

sūnus — BOLESLOVĄ Toronte, ADOLFĄ Australijoje, jų šeimas, gimines giliai užjaučiame ir kartu liūdime —

Genovaitė ir Vytautas Balčiūnai

A†A
PRANUI KUŠLIKIUI
iškeliavus amžinybėn,

jo žmoną PETRUTĘ, sūnų BERNARDĄ su šeima, kitus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

S. J. Andruliai *V. F. Kupečiai*
E. R. Draudvilai *S. A. Petraičiai*
L. I. Juzukoniai *A. J. Vaškevičiai*

A†A
mūsų klubo nariui
VYTAUTUI STANKEVIČIUI
mirus,

jo žmoną MICHALINĄ, dukterį IRENĄ ZUBIENĘ, sūnų JUOZĄ, seseris, brolį Amerikoje ir kitus jo artimuosius bei draugus nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Hamiltono Lietuvių Pensininkų Klubas

MYLIMAI MOTINAI

A†A
VALERIJAI VINDAŠIENEI
mirus,

jos dukrai ZITAI SAKALIENEI, sūnums — PRANUI, BERNARDUI, GEDIMINUI, jų šeimoms bei kitiems giminėms reiškiame nuoširdžią užuojautą —

Irena ir Osvaldas Delkai

A†A
VALERIJAI VINDAŠIENEI
mirus,

jos dukrai ZITAI SAKALIENEI ir šeimai, sūnums bei posūniams VINDAŠIAMS ir jų šeimoms reiškiame nuoširdžią mūsų užuojautą —

Ona Vėlyvienė *Stefanija Fehn*
Romas ir Jonas Vėlyviai

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Mohawk Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- ★ Elektros reikmenys
- ★ Televizijos aparatai
- ★ Skalbiamosios mašinos
- ★ Vaikų baldai
- ★ Įvairūs kilimai
- ★ Šaldytuvai
- ★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- ★ Siuvamos mašinos
- ★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Italijos sostinėje Romoje vienas iš gatvėse išrašytų šūkių "Lietuva nori gyventi". Šis šūkis matomas Via della Traspontina gatvėje, netoli Vatikano
Nuotr. S. Kubiliaus ir A. Stalioraičio

Sunaikintas paminklas Lietuvoje

Telšių vyskupijos kunigų tarybos protestas prieš Alkskalnio nusiaubimą

Telšių vyskupijos kunigų
taryba
1982 m. balandžio 22 d.
Nr. 6

Lietuvos vyskupams ir vyskupijų valdytojams
Lietuvos dekanams

Žemaičių Kalvarijos parapijos ribose — Pasruojės km., Gadunovo apyl., Telšių raj. 1982 m. balandžio 2-3 d. naktį buvo žiauriai nusiaubtas republikinės reikšmės archeologijos paminklas ALKSKALNIS, kitaip dar vadinamas Panų kalnu (Nr. 119). Ant kalno stovėjusi koplyčia su metaline tvorele buvo nugriauta. Nugriautos ir dvi mažos koplytėlės: 1. koplytėlė su ornamentuotu kryželiu iš XIX amž. pabaigos, vietinės reikšmės paminklas DV-3064 ir 2. koplytėlė su ornamentuotais kryželiais, Marijos ir dviejų angelų skulptūromis, vietinės reikšmės paminklas DV-4043. Šie dailės paminklai įtraukti į LTSR saugojamų paminklų sąrašą. Ant kalno buvo koplyčstulpis ir keletas kryžių bei paminklų mirusiems. Viskas sulaužyta, sudaužyta, ant žemės mėtosi sulaužytos kančios ir statulėlės. Prie plento Telšiai-Seda supjautas ir išmėtytas paplentėje senovinis medinis kryžius.

Panų kalnas yra miške, nuošalioje vietoje, kartų kartoms primenantis sunkias 1626 m. švedų okupacijos dienas. Šioje vietoje švedai iššudė kelis šimtus, o gal ir tūkstantį lietuvaičių, kurios čia, požeminiuose urvuose, slėpėsi nuo okupantų ir meldėsi. Daug mėrgaičių švedai užgriovė gyvas urvuose. Mergaičių kankinių atminimui ant šio kalno seniai pastatyta koplyčia, koplytėlės ir kryžiai. Visais laikais žmonės lankė ir puošė šią atmintiną vietą.

Žinia apie vandališką kalno nusiaubimą žaibo greitumu apskriejo visą Žemaitiją ir sukėlė visų dorų žmonių pasipiktinimą. Istorinio paminklo sunaikinimas — tai neeilinis chuliganų siautėjimas. Vietinių žmonių liudijimu, už paminklo išgriovimą, už šventos vietos išniekinimą atsakingas Pasruojės žuvininkystės ūkio direktorius MATUŠEVIČ Valentin. Jis vykdė nusikaltimą pasitelkęs pagalbon karinį dalinį. Kieno įsakymu Matuševič nusikaltimą įvykdė — tepasako jis pats.

Paminklo išgriovimu kovojantys bedieviai pademonstravo savo panieką ir neapykantą šventoms vietoms ir šventiems daiktams, nes koplyčia ir koplytėlės nugriautos, altorius, šventi paveikslai, kryžiai sulaužyti, ant žemės išmėtyti ar sumesti į tvenkinius. Pademonstravo nesiskaitymą su tikinčiųjų švenčiausiais jausmais, nes tikintieji mergaičių kankinių krauju aplaistytą vietą laiko šventa — lanko, puošia, meldžiasi. Pademonstravo ryžtą ir toliau vykdyti prieš Lietuvos Katalikų Bažnyčią teroro veiksmus, kurių tik mažą dalį aprašė Telšių vyskupijos kunigų taryba skunde generaliniam TSRS prokurorui 1980 m. lapkričio 30 d.

Mes jaučiame pareigą protestuoti prieš kovojančių ateistų savivaliavimą ir jų vykdomus nusikaltimus pasmerkti. Šį kartą kreipiamės ne į valdžios instancijas, o į gausią Lietuvos tikinčiųjų bendruomenę, norėdami, kad visi sužinotų, kokie šventvagiški nusikaltimai vykdomi pas mus Lietuvoje. Turime viltį, kad barbariškus ir šventavagiškus nusikaltimus ryžtingai smerkiantis visuomenės balsas sutramdys siautėjančius ateistus ir sukliudys jų planus sunaikinti visus iki vieno archeologinius-religinius senovės paminklus.

Didžiai gerbiamuosius Lietuvos dekanus prašome susimąstyti: ar beverta eiti į pokalbius su Religijų reikalų tarybos įgaliotiniu, kol valdžios pareigūnai naudoja panašius metodus sunaikinti Lietuvos Katalikų Bažnyčiai. Maloniai prašome su šiuo raštu supažindinti kunigus ir tikinčiuosius bei paraginti visus kunigus tai padaryti savo tikintiesiems.

Telšių vyskupijos kunigų taryba:
kunigai — **Budrikis Julius**
Gedvila Jonas
Kauneckas Jonas
Lukoševičius Alfonsas
Poška Tadas
Pudžemys Adolfas
Puzaras Petras
Senkus Vincentas
Šeškevičius Antanas
Vėlavičius Vincentas

Kanados Lietuvių Fondo leidinys

1981 m. atiduota "Litho-Art" spaustuvei Kanados Lietuvių Fondo knyga — albumas jau atspausta. Joje plačiau aprašytas šio fondo steigimas ir jo 20-ties metų veikla, išspausdinti fondo narių ir jų įnašų sąrašai (eilinis ir alfabetinis), čarterio ir įstatų nuorašai, spaudos atsiliepimai. Daugiausia puslapių užima fondo narių (gyvų ir mirusių) fotografijos, kurių sudėta 415. Šią knygą galima įsigyti Toronte pas KLF iždininką A. Bumbulį (200 Indian Grove), P. Lelį (32 Weatherell St.), dr. A. Pacevičių (9 Riverside Cr.) ir Lietuvių Namuose pas K. Daunį. Knygos kaina $15 kietais ir $12 minkštais viršeliais.

Provincijoje jas galima bus gauti pas fondo įgaliotinius: Delhi — P. Augaitį, Hamiltone ir Londone — J. Bersėną, Montrealyje — B. Staškevičių, Otavoje — A. Paškevičių, Sault Ste. Marie ir Sudbury — J. Skardį, St. Catharines — J. Šarapnicką, Windsore — S. Naikauską.

Kadangi didesnio kiekio knygų siuntimas paštu yra nepatogus ir brangus, tai čia minėti fondo įgaliotiniai prašomi pasirūpinti tas knygas iš Toronto atsigabenti, pasinaudojant proga, kai kas nors važiuos į Torontą. Knygų reikalu kreiptis pas P. Lelį tel. 763-2323 (adr. 32 Weatherell St., Toronto, Ont. M6S 1S7).

Gyvenantieji tolimesnėse vietovėse fondo įgaliotiniai ir tautiečiai, norėdami įsigyti tų knygų, gali kreiptis čia nurodytais adresais, ir knyga galės būti pasiųsta paštu, pridėjus prie knygos kainos du dol. persiuntimo išlaidoms.

KLF Leidinio Komisija

Laiškas Lomžos vyskupui Sasinovskiui

Suvalkų trikampyje lankęsis Amerikos lietuvis Kazys K. Almenas rašo Seinų lietuvių klausimu. Laiškas buvo rašytas anglų kalba. Čia pateikiamas jo vertimas

Ekscelencija,

Malonu buvo skaityti Jūsų laišką p. Kamantui apie Jūsų rūpestį lietuvių pamaldomis Seinų bazilikoje. Laiškas buvo siųstas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkui, t.y. skirtas visiems lietuviams. Esu Lietuvių Bendruomenės narys, ne pareigūnas, ir dėlto rašau Jums kaip privatus pilietis. Esu gyvenęs Lenkijoje beveik trejus metus ir stipriai remiu lenkų-lietuvių draugystę.

Seinų byla man labai rūpi, kaip ir kiekvienam asmeniui, besidominčiam santykių palaikymu bei jų gerinimu tarp lenkų ir lietuvių. Jūsų laiške matyti aiškus noras lygiai traktuoti Seinų parapijiečius — lenkus ir lietuvius. Aš neabejoju šio nusistatymo nuoširdumu, tačiau prieinu išvadą, kad Ekscelencija esate nepilnai ir kaikuriais atvejais net klaidingai informuotas apie įvykius Seinuose ir jų priežastis. Keletas Jūsų laiško aspektų rodo, kad nesate gavęs visos reikalingos informacijos.

Pavyzdžiui, Jūs rašote, kad niekas Seinuose tuoj po karo nepareiškė esą lietuviai. Tai tiesa, tačiau, kaip ir daugelis kitų tiesų sudėtingose mūsų laikų aplinkybėse, slepia savyje platesnę ir tragiškesnę tiesą. Pokario metai buvo sunkūs visoje Lenkijoje, bet pasienio srityse, kaip Seinai, jie buvo ypatingai komplikuoti. Anapus sovietinės sienos buvo vykdomos masinės deportacijos. Ėjo pasipriešinimo kovos, priverstinė kolektyvizacija keitė įprastinį žmonių gyvenimo būdą. Šimtai mirė, tūkstančiai buvo deportuojami. Seinuose kiekvienam, kuris sakėsi nesąs lenkas, grėsė ištrėmimas Sibiran. Tai reiškė netekimą savo tėviškės, nuosavybės ir daugeliu atvejų — gyvybės. Tos istorinės aplinkybės ir sudarė situaciją, kurią Jūs teisingai minite.

Taip, tai jau praeitis, tačiau Seinuose praeitis stipriai veikia dabartį. Dėlto dabartis negali būti suprasta be žvilgsnio į praeitį. O praeities niekas negali pakeisti. Tad, stengdamiesi ją suprasti, turime kreipti dėmesį į dabartį. Šiuo metu, svarstydami būklę Seinuose, privalome žvelgti į du dalykus: 1. įtampą tarp tautybių Seinų parapijoje, 2. pasaulio lietuvių rūpestį Seinų lietuvių būkle.

Jūsų laiškas mini nenormalias sąlygas net keletą kartų. Kalbate apie agitaciją, įtampą, ir tai tokią aštrią, kad vietiniai vikarai yra priversti pasitraukti dėl gresiančio nervų pairimo. Aš galėčiau pridėti daug kitų pavyzdžių, suminėti visą eilę įvykių, mano paties pergyventų ir rodančių, kad būklė Seinuose yra nenormali. Tačiau šiuo atveju daug svarbiau įžvelgti ne pačią įtampą, o jos priežastis. Čia tad su gailesčiu ir pastebiu, kad šiuo atžvilgiu informacija, kurią jūs gavote, yra nepilna ir net klaidinanti.

Pavyzdžiui, netiesa, kad "maža grupė" lietuvių parapijiečių jaučiasi diskriminuojama. Aš lankiausi Seinuose keletą kartų, buvojau pas vietinius ūkininkus po keletą dienų. Mačiausi su daugeliu žmonių ir radau, kad visi be išimties buvo labai įskaudinti ir susirūpinę padėtimi Seinų bazilikoje. Skausmas buvo toks didelis, kad ryžausi nueiti pas kleboną Rogowskį ir pasikalbėti. Deja, tas apsilankymas įrodė, kad lietuviai parapijiečiai buvo teisūs. Klebonas Rogowskis yra aiškiai nusistatęs prieš lietuvius ir tai jis parodė mudviejų pokalbyje. Trumpai tariant, jis pareiškė, kad lietuviai Seinuose dabar ir ateityje bus laikomi "savo vietoje".

Tačiau nelemtas klebono Rogowskio nusistatymas, nors ir nemalonus, yra antraeilis dalykas. Žmonės moka skirti K. Bendriją nuo paskirų jos pareigūnų. Leiskite pabrėžti, kad mano sutikti žmonės Seinuose yra daugiausia pamaldūs katalikai, tvirto tikėjimo žmonės. Jie jaučiasi esą K. Bendrijos dalis ir, kaip jų tėvai bei protėviai, turi pilnas bei lygias teises Seinų parapijoje.

Kokias teises jie jaučiasi turį? Leiskite pasakyti vieną dalyką, būtent, tą patį, kuris supykino kleboną Rogowskį, kai jam užsiminiau. Jie jaučiasi turį teisę tuoktis Seinų bazilikoje savo tėvų kalba. Toje bazilikoje, kuri buvo Seinų pasididžiavimu ištisus šimtmečius, kuri buvo pastatyta jų protėvių ir kurioje yra palaidotas vyskupas bei lietuvių poetas Baranauskas. Tai daro baziliką šventa vieta ne tik Seinų parapijiečiams, bet ir visiems lietuviams. Tai aiškinu ilgėliau, norėdamas pabrėžti faktą, kad čia yra įjungtas reikšmingas simbolis. Jūs, Ekscelencija, kaip augštas K. Bendrijos pareigūnas ir lenkas, tikriausiai suprantate simbolizmo svarbą.

Jūs savo laiške, Ekscelencija, išsamiai aiškinate apie lietuviams skirtą koplyčią Seinuose ir apie pastangas statydinti antrą koplyčią Viduginiuose. Administraciniu požiūriu galbūt atrodo, kad tai išspręstų problemą, bet iš tikrųjų neišsprendžia. Seinų parapijiečiai lietuviai jaučiasi išvaryti iš bazilikos. Dėlto jie anas pastangas, liečiančias kitas šventoves, laiko K. Bendrijos pareigūnų strateginiu užmoju užkirsti jiems kelią bazilikon visam laikui. Žodis "laiko" čia yra nepakankamas išreikšti jų jausmams. Teisingiau pasakius, jie tiki. Ir tai su pagrindu. Klebonas Rogowskis mūsų pokalbyje aiškiai pasakė, kad dabar, kai yra kita šventovė, lietuvių kalba bazilikoje nebus leista.

Tokie yra faktai, Ekscelencija. Jų galima būtų suminėti daug daugiau, bet jie nepakeistų esminio dalyko. Lietuviai buvo pašalinti iš bazilikos, kurią jų protėviai padėjo statyti. Dėlto jie jaučiasi diskriminuojami, traktuojami kaip antros klasės parapijiečiai savoje parapijoje.

Savo laiške dažnai minite, kad kovoja tiktai maža grupė. Jūs nesate gyvenęs Seinuose, kaip augštas K. Bendrijos pareigūnas neturite tiesioginio ryšio su parapijiečiais ir dėlto negalite kalbėti, remdamasis savo patirtimi. Tie, kurie turėjo Jus teisingai informuoti, to nepadarė. Kaikurie, kaip klebonas Rogowskis, tuo klausimu turi išankstinį nusistatymą. Visdėlto apie sąjūdžio stiprumą galima spręsti ir iš tolo. Kaip žinote, ši įtampa trunka jau dešimt metų. Jūs sakote, kad tiktai "saujelė" žmonių aktyviai dalyvauja proteste. Jūs kaip lenkas, kuriam teko pergyventi tragiškus ir sunkius pokario laikus Lenkijoje, gerai žinote, kad pasipriešinime visuomet išeina priekin "saujelė", kuri ryžtasi ir kovoja už žmonių teises. Lenkijos istorijoje yra daug tokių pavyzdžių, kur "maža saujelė" tebuvo matoma, tačiau visos tautos remiama.

Toliau savo laiške rašote, kad ateistai ir komunistų agitatoriai (jų tarpe ir lietuviai) pasinaudoja šiuo kivirču ir didina neapykantą tarp lietuvių parapijiečių ir K. Bendrijos. Deja, tai tiesa, bet ar galima tikėtis ko nors kito? Būtų naivu. Ateistai ir komunistai panaudos visas galimas progas atitraukti tikinčiuosius nuo jų Bendrijos. Tai dar vienas svarbesnių motyvų atitaisyti padėtį ir atimti tą galimybę. Juk ne ateistai pašalino lietuvius iš bazilikos.

Pagaliau trumpa pastaba apie antrąjį dalyką. Ji liečia pasaulio lietuvių bendruomenę, stebinčią Seinų lietuvių parapijiečių kovą. Tai nebėra izoliuotas reikalas. Visi pagrindiniai laisvojo pasaulio lietuvių laikraščiai, Lietuvos katalikų pogrindžio spauda ir net Paryžiaus "Kultura" apie tai rašė. Prašymai buvo nusiųsti Jo Šventenybei popiežiui Jonui-Pauliui II ir jo pirmtakūnui Pauliui VI. Lietuvių supratimu, įvykiai Seinuose tėra viena naujausių skriaudų, kurias lietuviai patiria iš didesnių kaimynų lenkų. Nesu linkęs ginčytis dėl istorijos. Lenkų pažiūra gali būti visai skirtinga. Esu inžinierius, ne filosofas. Mano nuomone, svarbiausia yra objektyvi tikrovė. O ji rodo, kad įvykiai Seinuose tik sustiprina lietuvių įspūdį, jog lenkais negalima pasitikėti. Jie siekia sumenkinti bei pakenkti tautiniam lietuvių interesui.

Mano nuomone, tai labai tragiška. Aš manau, kad lenkai ir lietuviai privalo išugdyti tarpusavį kaimyninį respektą ir abipusį pasitikėjimą. Praeities žaizdos turi būti užgydytos ir nebekartojamos. Nėra reikalo sakyti Ekscelencijai, kas pasinaudoja nebaigiamais kivirčais. Nereikėtų prie to prileisti.

Kaip galima būtų šį kivirčą išspręsti? Jūs, Ekscelencija, sakote, kad pačiame Seinų mieste tėra apie šimtą lietuvių parapijiečių. Nesu linkęs ginčytis dėl skaičiaus. Aišku, jie yra mažuma ir nesudaro jokio pavojaus lenkų daugumai. Lenkai gali lengvai laimėti prieš juos betkokiuose konfliktuose. Jie gali pvz. ir toliau neleisti naudotis bazilika. Bet ką jie tuo laimi? Kas gero pasiekiama tuo uždraudimu? Ar kam nors yra nauda iš to, kad mažuma jaučiasi diskriminuojama?

Labai prašau Ekscelenciją leisti priimti Santuokos ir Krikšto sakramentus bazilikoje lietuvių kalba, atnašauti Mišias kartą į savaitę lietuvių kalba. Tai daug reikš tiems žmonėms. Jie jausis "neišmesti", pilnateisiai nariai savo protėvių parapijoje. Tai daug reikš taipgi žmonėms, gyvenantiems toli už Seinų ribų. Tai parodys, kad lenkai ir lietuviai išmoko gyventi vienas šalia kito kaip lygūs partneriai. Tai atims ginklą iš tų, kurie yra suinteresuoti mus skaldyti, ir tų, kurie nori atitraukti tikinčiuosius nuo K. Bendrijos. Ir pagaliau — tai būtų teisingas sprendimas.

Pagarbiai Jūsų —
Kazys K. Almenas
College Park, Md.
1982.IV.20

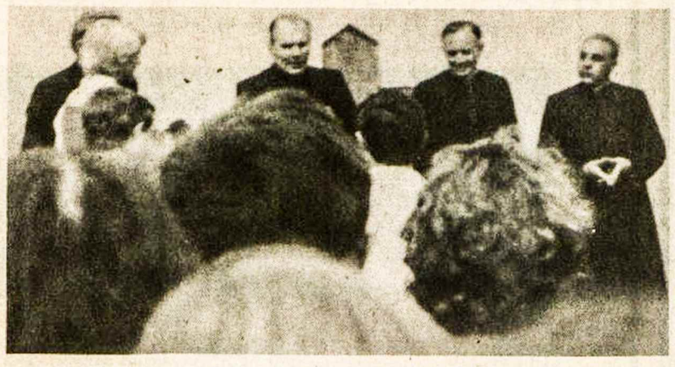

Prie Seinų bazilikos, kurioje 1981 m. rugpjūčio 8 d. svečiai iš Romos — prel. L. TULABA ir kun. M. BURBA, gavę vienkartinį Lomžos vyskupo M. SASINOWSKIO leidimą, atnašavo Mišias lietuvių kalba. Po Mišių Seinų lietuvių delegacija šventovėje įteikė dovanas, o kapela pagrojo lietuviškų melodijų. Nuotraukoje iš dešinės: klebonas kun. S. ROGOWSKI, prel. L. TULABA, kun. M. BURBA

Lietuvių kapela, kuri 1981 m. rugpjūčio 8 d. prie Seinų bazilikos pasitiko besilankančius svečius — prel. L. Tulabą ir kun. M. Burbą.

Lietuvių kapinėse Mississaugoje prie a.a. kunigo PETRO AŽUBALIO kapo ir paminklo GENOVAITĖ TRINKIENĖ, KLK Moterų Draugijos Anapilio skyriaus pirmininkė. Kun. P. Ažubalis čia palaidotas prieš dvejus metus
Nuotr. M. Borusienės

Jis buvo veiklos žmogus

Antrąsias a. a. kunigo Petro Ažubalio metines pasitinkant

KUN. DR. J. GUTAUSKAS

Žmogaus, taigi ir kunigo, veikla išplaukia iš jo asmenybės esmės, iš jos sandaros. Kun. P. Ažubalis, psichologiškai kalbant, buvo daugiau introvertinis, o ne ekstrovertinis žmogus. Introvertinis asmuo daugiau kreipia dėmesį į savo vidaus pasaulį — savo jauseną, pergyvenimus. Jo dėmesys, jo akys daugiau nukreiptos į save, į savo vidaus pasaulį. Introvertinio asmens priešingybė yra ekstrovertinis žmogus. Jo dėmesys, jo akys daugiau nukreiptos į išorinį pasaulį, jo reikalus, problemas ir t.t.

Kun. P. Ažubalis buvo ne tiek kontempliacijos, k i e k akcijos žmogus. Temperamento ažvilgiu daugiau cholerikas, negu melancholikas, sangvinikas ar flegmatikas. Cholerikas yra veržlus, ištvermingas, drąsus, plačių užsimojimų, tvirtos valios žmogus.

Prel. M. Krupavičius parašė storą 723 p. knygą vardu "Kunigas Dievo ir žmonių tarnyboje". Knygos pavadinimu gražiai nusakyta kunigo misija — būti Dievo ir žmonių tarnyboje. Koks kunigas buvo kun. P. Ažubalis šioje tarnyboje? Kokius būdingus bruožus matome jo sielovadiniame darbe?

Žmogus pilnai neatsiskleidžia nei sau, nei juo labiau kitiems asmenims. Negaliu pasakyti, kad aš kun. P. Ažubalį pilnai pažinau, nors teko gyventi keletą metų po tuo pačiu stogu. Mano jo apibūdinimas kaip kunigo imtinas cum grano salis — su druskos žiupsniu.

Jis buvo socialinio tipo kunigas, taigi ne kabineto, net ne knygos žmogus, paskendęs jų skaityme. Didžiąją savo laiko dalį jis praleisdavo žmonėms padėdamas, su žmonėmis būdamas, jų problemomis, reikalais gyvendamas. Jis nežiūrėjo, ar interesantas yra jo parapijietis, kokių jis pažiūrų, kokių politinių įsitikinimų, lanko ar nelanko jo šventovę. Būriai pilietybės siekiančių moterų, jų lydėjimas pas teisėją. Rimti atvejai, kai reikėjo gelbėti tautietį, įkliuvusį į sunkų susisiekimo taisyklių pažeidimą. Būdamas pažįstamas su augštais valdžios pareigūnais, įtakingais advokatais kun. P. Ažubalis galėjo daug kam padėti.

Jis vertino pasauliečių pagalbą sielovados darbuose, parapijos reikalų tvarkyme. Jis su jų pagalba įsteigė nepriklausomas nuo Toronto arkivyskupijos lietuvių Šv. Jono kapines ir Anapilio sodybos korporaciją. Toks laimėjimas turbūt yra pirmas Toronto arkivyskupijos istorijoje.

Ne šablono, bet originalių minėjimų vykdytojas. 30 metų parapijos sukakties p r o g a (1928-1958) jis paprašė prof. A. Maceiną parašyti veikalą tai sukakčiai paminėti. Pastarasis parašė labai aktualia tema knygą "Krikščionis pasaulyje", kurios pirmoji laida pasirodė 1972 m., o antroji — 1974 m.

Jo Dievo žodžio skelbimas-pamokslai, jo įvairiomis progomis pasakyti sveikinimai buvo originalūs, trumpi, ažubališki. Turėjo improvizacijos dovaną.

Vizijos žmogus, k u r i s iš anksto pramatė vykdytinų darbų programą ir laiku ėmėsi atitinkamų priemonių. Kartais atsidurdavo labai sunkioje finansinėje padėtyje, bet nenusimindavo ir visas kliūtis nugalėdavo. Čia pasireiškė jo sumanumas. Dirbo daugiau, negu leido jėgos, todėl atliko tikrai didelių darbų.

Niekad nesigyrė, kad atlieka ar atliks didelius darbus. Apie tai neskambino, visais varpais. Jo kuklumas b u v o atvirkščiai proporcingas jo nuveiktiems dideliems darbams. Netroško, kad būtų pagerbtas ar išskirtas kokiu nors paaugštinimu.

Buvo ekumeninio bendradarbiavimo kunigas, į kitų konfesijų krikščionis žiūrėjo kaip brolius ir seseris Kristuje. To jo nusiteikinimo akivaizdus pavyzdys yra Šv. Jono kapinės. Jose rado vietos ir lietuviai evangelikai. Jų tarpe jis turėjo daug draugų ir gerbėjų.

PADĖKA

A†A

LYDIJĄ BARANČIUKIENĘ-NAUJOKAITĘ

staigi mirtis atskyrė nuo mūsų 1982 m. birželio 16 dieną.
Palaidota birželio 19 dieną
Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje

Nuoširdžiai dėkojame giminėms, draugams ir pažįstamiems, lankiusiems velionę laidotuvių namuose ir palydėjusiems ją į kapines.

Dėkojame evangelikų kun. P. Diliui už religines apeigas laidotuvių namuose ir kapinėse. Nuoširdus dėkui karsto nešėjams ir visiems, atsiuntusiems gausiai gražių gėlių prie jos karsto.

Ypatingai esame dėkingi B. Laučiui už padėjimą surasti po laidotuvių vaišėms vietą.

Liūdintys: *vyras Stasys,*
sūnus Anthony,
vaikaitis Thomas

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

SUKTYBĖS PREKYBOJE

Teisininkas Bronius Žebeřskis "Tiesos" 96 nr. informuoja skaitytojus apie nelegalią prekybą kaikuriose bazėse. Pavyzdžiu pateikiama Kaišiadorių rajono vartotojų kooperatyvo prekybos bazės sandėlio vedėja Elvyra Adomaitienė, tokią paslaugą padariusi savo giminaitei. Kad nebūtų nesklandumų, E. Adomaitienė susitarė su Žaslių parduotuvės pardavėja J. Navickaite. Pastaroji be prekių priėmė sąskaitą ir pinigus, sudarydama įspūdį, kad jos buvo parduotos ne iš bazės sandėlio, o iš Žaslių parduotuvės. Iš tikrųjų rublius už tas prekes E. Adomaitienės giminaitė sumokėjo bazėje ir jas išsivežė iš bazės. Pranešime iš teismo salės rašoma: "Liaudies teismas, išnagrinėjęs E. Adomaitienės baudžiamąją bylą, nuteisė ją už prekybos taisyklių pažeidimą bei tarnybinį suklastojimą vieneriems metams pataisos darbų dabovietėje, išskaitant 10% atlyginimo į valstybės pajamas. Pardavėja J. Navickaitė pagal laidavimą atiduota perauklėti Kaišiadorių rajono vartotojų kooperatyvo kolektyvui."

DEŠIMTASIS SUVAŽIAVIMAS

Dešimtasis Lietuvos Dailininkų Sąjungos suvažiavimas birželio 10-11 d.d. įvyko Vilniuje. Sąjunga dabar turi 669 narius. Suvažiaviman atvyko ir tokie su daile nieko bendro neturintys kompartijos veikėjai, kaip P. Griškevičius, V. Sakalauskas, L. Šepetys, P. Ignotas, A. Česnavičius, svečiai iš Maskvos — M. Labuzova, A. Nikičius. Į garbės prezidiumą buvo išrinktas sovietinės kompartijos politbiuras su p a č i u L. Brežnevu priešakyje. Ataskaitinį pranešimą, apimantį 1977-81 m., padarė LD Sąjungos pirm. J. Kuzminskis, pabrėždamas, kad tame laikotarpyje buvo surengtos net 799 parodos, pastatyta daug paminklų, sukurta reikšmingų kūrinių. Sąjungos pirmininku išrinktas K. Bogdanas, atsakinguoju sekr. — R. Miknevičius, sekretoriais — I. Geniušienė, S. Jusionis, R. Dalinkevičius.

NEPAVYKO PABĖGIMAS

"Tiesos" birželio 13 d. laidoje Vladas Vaičiūnas paskelbė ilgą rašinį "Sužlugdyti pikti kėslai", susietą su viena byla. Jame vis dar puolamas į Vakarus pabėgęs Vladas Šakalys ir jo bičiulis Jonas-Valentinas Pakuckas. Jiedu vadinami "kriminaliniais nusikaltėliais", kuriems susipažinti teko pataisos darbų stovykloje. Esą J. V. Pakuckas padėjo pabėgti V. Šakaliui, o paskui ir pats ėmė ruoštis pabėgimui, pasinaudodamas V. Šakalio patirtimi: "Turėjo mažojo kalibro šaunamąjį ginklą, kurį be leidimo laikė. Siekė vis atnaujinti šaudymo įgūdžius, kad prireikus ranka nesudrebėtų. Kartu su Leonu Karūnaičiu porą kartų šaudė miške Prienų rajono Pažėrų kaimo apylinkėse. Akies taiklumą išbandė ir Mauručių pakraštyje..." Atrodo, į nesėkmingą pabėgimą buvo įveltas ir J. V. Pakucko brolis Vytautas, Utenos mėsos kombinato vairuotojas, su žmona: "Tapdami bendrininkais, šie kelionei pasirūpino gauti juvelyrinių aukso dirbinių ir JAV dolerių..." Bandymo detalės nepateikiamos. Pasitenkinama tik pranešimu, kad sumanymo įgyvendinimą sukliudė sovietinių žmonių "budrumas". Pasak V. Vaičiūno, augščiausias teismas J. V. Pakucko "naują nusikalstamą veiklą įvertino pagal nuopelnus". Esą V. Šakalys nesulauks talkininko užjūryje.

NAUJOS KARO AUKOS

Nors II D. karas Europoje pasibaigė 1945 m. pavasarį, gyvybių vis dar pareikalauja karo palikti sprogmenys Lietuvoje. Balandžio 23 d. žuvo Joniškio rajono Žagarės pagalbinės vidurinės mokyklos antrokas Juozas Sakalauskas, bandęs sudaužyti miške rastą granatą. Sprogusi granata sužeidė jo seserį, dvi jos drauges. Gegužės 4 d. skaudi nelaimė įvyko civilinės aviacijos aerodrome prie Klaipėdos, kai ten, valant šiukšles duobėje, buvo rasta į dėžę panaši prieštankinė mina. Žuvo ją bandęs atidaryti aviacijos šaltkalvis P. Stropus, ligoninėje nuo žaizdų mirė aviacijos technikas J. Batlajevas. Buvo sužeistas technikas V. Čirkovas ir vairuotojas R. Šimaitis.

TRAKŲ MIESTAS

Lietuvos Architektų Sąjungos gegužės 13 d. buvo aptartas Trakų miesto teritorijos plėtimas. Su Lietuvos statybos ir architektūros instituto surinkta Trakų ežeryno medžiaga supažindino projekto autorė architektė M. Purvienė, kalbėjusi apie Trakų miesto teritorijos plėtimo kryptis, pagal kurias Trakus norima paversti turizmo centru, trumpalaikio poilsio zona. Antroji projekto dalis, liečianti Trakų miesto pusiasalio formavimą, bus paruošta ir apsvarstyta šį rudenį.

LIZDAI GANDRAMS

Nykstančių viensėdžių aukomis t a m p a Lietuvos gandrai dėl sumažėjusių gandralizdžių. Gandrams pagalbon nutarė ateiti Gamtos Apsaugos Draugijos Biržų skyrius, kolchozų nariai ir medžiotojai, pasiryžę iškelti pusšimtį gandralizdžių ant visuomeninių pastatų. Kirdonių kolchoze šį pavasarį buvo paruošti keturi gandralizdžiai ant klojimų ir veršidžių. N a u j i gandralizdžiai taipgi buvo iškelti ir kituose kolchozuose.

KARIŲ PALAIKAI

Antalieptės apylinkės Padusčio kaime, kasant griovius vandentiekiui, buvo rasti 20 žuvusių sovietų karių palaikai, viena granata, peršautas šalmas, kareiviškas kastuvėlis. Pernai melioratoriai Stočiūnų kalvoje rado 18 sovietų karių palaikus. Tada pavyko nustatyti, kad ten buvo palaidotas smolenskietis Ivanas Tichonovas, kurio du broliai gyvena Smolenske. Atrodo, tie kariai žuvo 1944 m. vasarą, kai tose apylinkėse vyko aštrios kovos su besitraukiančiais vokiečiais.

V. Kst.

Su svečiais "Vilniaus" paviljone Toronte tautybių savaitės metu. Iš kairės: Ž. ŠILININKAITĖ, senatorius dr. S. HAIDASZ, "Vilniaus" karalaitė R. RIMKUTĖ, ponia HAIDASZ — Nuotr. B. Tarvydo

Delhi-Tillsonburg, Ont.

SIBIRINIAI TRĖMIMAI. 1982 m. birželio 13 d. iš pat ryto prie lietuvių Šv. Kazimiero šventovės rinkosi uniformuoti, su vėliavomis ir vainikais DLK Gedimino šaulių kuopos šauliai, tautiniais drabužiais pasipuošusios lietuvės moterys ir kanadiečiai karo veteranai: Royal Canadian Legion, Army-Navy and Air Force ir International Allied Colour Party.

Visiems išsirikiavus prie šventovės esančio kryžiaus ir ant stiebų pakėlus Kanados ir Lietuvos tautinę vėliavą, visa rikiuotė su 4 vainikais ir vėliavomis, kurių buvo 30, vyko į pamaldas. Jos buvo laikomos už lietuvius kankinius, nužudytus bei deportuotus. Pamaldas laikė ir pamokslą pasakė klebonas kun. Laurynas Kemėšis. Po pamaldų sugiedojus Lietuvos himną, visa rikiuotė ir visuomenė susirinko prie kryžiaus, kur buvo paruošti garsiakalbiai.

Minėjimą pradėjo DLK Gedimino šaulių kuopos pirm. Stepas Jakubickas, apibūdindamas minėjimo prasmę ir šių dienų išeivijos paskirtį. Virginija Lukšytė-Chamberlain anglų kalba supažindino kanadiečius karo veteranus su Sov. Sąjungos vykdoma Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje tautžudyste, komunizmo grėsme laisvom tautom.

Kun. dr. J. Gutauskui sukalbėjus maldą, buvo padėti prie kryžiaus vainikai — KLB Delhi apylinkės ir šaulių kuopos, Royal Canadian Legion Branch Delhi, Simcoe International Allied Colour Party, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Delhi skyriaus ir Tillsonburgo Lietuvių Ūkininkų Klubo. Sugiedojus "Marija, Marija", visi dalyviai buvo pakviesti į parapijos salę priešpiečiams, kurių metu lietuviai su kanadiečiais karo veteranais gražiai pabendravo.

Ta proga kanadiečiai karo veteranai pakvietė lietuvius dalyvauti liepos 18 d. jų ruošiamuose "Decoration Day" minėjimuose, eisenoje ir kapinių apeigose. Tokiu būdu bendraujant Delhi šaulių kuopai su kanadiečiais karo veteranais yra lengviau paskleisti norimas m i n t i s spaudoje ir radijuje.

Minėjimo išvakarėse, birželio 11 ir 12 d.d., per Tillsonburgo radijo stotį buvo paminėta Sov. Sąjungos įvykdyta Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacija, sibiriniai trėmimai, kurie daugiausia buvo atliekami Stalino laikais. Apie Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją plačiai rašė vietos anglų laikraščiai.

Būtų gera, kad ir kitos lietuvių apylinkės pasektų tokiu pavyzdžiu ir tokius minėjimus stengtųsi rengti platesnėje apimtyje su vietos organizacijomis.

Stepas Jakubickas

ALFONSAS RUDOKAS, atšventęs 70 metų amžiaus sukaktį

ALFONSO RUDOKO 70 METŲ SUKAKTIS. 1982 m. birželio 19 d. Alfonsas Rudokas savo namuose šeimos ir artimųjų tarpe paminėjo savo 70 metų amžiaus sukaktį. Sukaktuvininką sveikino Petras Augaitis kaimynų vardu, Stepas Jakubickas — šaulių ir Jonas Lukšys — Bendruomenės vardu.

A. Rudokas gimė 1912 m. birželio 18 d. Rokiškio aps., Svedasų vls., Kalniečių k. 1944 m. Sov. Sąjungai antrą kartą okupuojant Lietuvą, su šeima pasitraukė į Vokietiją ir kurį laiką gyveno Eutin, anglų zonoje, pabėgėlių stovykloje; 1948 m. atvažiavo į Kanadą ir pradėjo kurtis tabako ūkiuose, Delhi-Tillsonburgo rajone. Pradėjo kaip pusininkas, o 1953 m. pirko savo tabako ūkį, kuriame dirbo 20 metų. Ūkininkaudamas užaugino dvi dukras, kurios jau yra ištekėjusios ir turi savo šeimas.

A. Rudokas 1973 m. turėtą tabako ūkį pardavė ir apsigyveno Tillsonburgo mieste, nusipirkęs sa-

(Nukelta į 9-tą psl.)

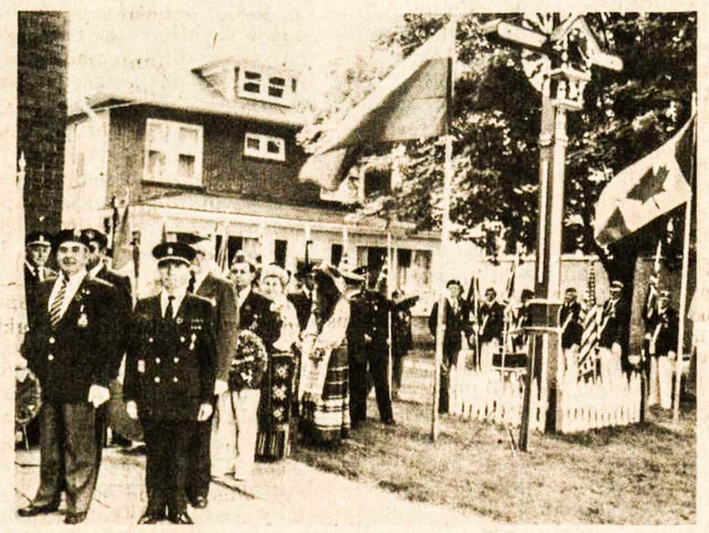

DLK Gedimino kuopos šauliai Delhi, Ont., mieste su kanadiečiais karo veteranais š. m. birželio 13 d. paminėjo sibirinius trėmimus. Rikiuojasi pamaldoms vietinėje lietuvių šventovėje — Nuotr. A. Rudoko

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

TALKA

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v. p.p., penktadieniais nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:	
depozitus (P.C.A.)	6%
santaupas	12%
term. depoz. 1 m.	14¾%
term. depoz. 3 m.	13%
reg. pensijų fondo	14%
90 dienų depozitus	14¼%
IMAME UŽ:	
nekiln. turto pask.	18%
asmeninės paskolas	20%

KELIONĖS ◉ SALIS ◉ ĮŽILIO LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO

Simon's TRAVEL

KVIEČIAME KELIAUTI KARTU 1982

13 DIENŲ SU GIMINĖM!!!

rugpjūčio 12-26 — gruodžio 20 – sausio 3
rugsėjo 2-16

SAVAITEI Į LIETUVĄ

rugsėjo 9-16 — rugsėjo 30-spalio 7

Visas grupes lydi savininkai arba patyrę palydovai.

- *Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.*
- *Nuperkame Lietuvoje giminėms kooperatinius butus, automobilius bei kitus pageidaujamus daiktus.*
- *Sąžiningai tarpininkaujame, tvarkant palikimus giminėms Lietuvoje.*

Smulkesnių žinių teiraukitės:

Toronto tel. (416) 537-3060 arba 532-8772
Montrealis — (514) 669-8834 — L. Stankevičius
Čikaga — (312) 496-8406 — V. Ramonis
Los Angeles — (213) 660-6600 — J. Petronis
— (213) 664-0791 namų

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6P 1X2 Canada
TELEX 06-986766 TOR

(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

The Marlatt *laidotuvių namai ir koplyčia*

The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd. — 615 Main Street East (East of Sanford) — **Telefonas: 528-6303** — **HAMILTON, Ontario**

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvių Fronto Bičiulių poilsio ir studijų savaitė įvyks liepos 25 — rugpjūčio 1 d.d. Dainavos stovyklavietėje. Savaitės pradžioje bus paminėtas "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" dešimtmetis, o jos užbaigai yra numatytas akademinis Maironio minėjimas, skirtas jo 50 metų gimimo sukakčiai. Savaitės renginiuose su paskaitomis dalyvaus: PLB valdybos pirm. V. Kamantas, I. Bublienė, L. Valiukas, A. Bagdonas, G. Damušytė, dr. A. Šmulkštys, V. Vaitiekūnas, V. Volertas, su dainos ir dailiojo žodžio rečitaliu — E. Blandytė. Literatūros vakare sutiko dalyvauti — A. P. Bagdonas, Č. Grincevičius, A. Kairys, A. Markelis ir V. Volertas. Bus prisimintas ir velionis A. Baronas. Ištraukas iš jo pomirtinio leidinio skaitys aktorė D. Mackialienė. Būsimieji savaitės dalyviai prašomi registruotis pas B. Raugą, 415 Main St., Delran, NJ 08075, USA.

Lietuvių Istorijos Draugijos narius Čikagoje birželio 8 d. aplankė prof. dr. A. Štromas. Jis skaitė paskaitą apie Lietuvos ir kitų dviejų Baltijos respublikų sovietizaciją, plačiau paliesdamas jau žinomus duomenis apie Raudonosios Armijos dalinių įvedimą, ultimatumus, kurie baigėsi sovietine okupacija, suklastotus rinkimus, priverstinį trijų respublikų įjungimą į Sovietų Sąjungą. Paskaitininkas pabrėžė, kad šių veiksmų de jure nepripažino nė viena Vakarų pasaulio valstybė, išskyrus N. Zelandiją.

JAV LB socialinių reikalų taryba rūpinasi sodybos įsteigimu lietuviams seneliams. Taryba, vadovaujama pirm. dr. A. Butkaus, sodybai tikisi gauti $3.450.000 iš valdžios. Sodybai jau surastas sklypas netoli Klevelando. Ruošiami dokumentai, kuriuos valdžios įstaigai reikia įteikti iki birželio 30 d. Ar minėtoji suma bus gauta, paaiškės trijų mėnesių laikotarpyje. Sodybos pastatas turėtų 82 butus ir kambarius. Butai, vieno ar dviejų miegamųjų, būtų skirti asmenims, kurie patys pajėgia tvarkytis. Kambariuose būtų apgyvendinti dalinės ar pilnos pagalbos reikalingi asmenys.

Jaunasis pianistas Vytautas Puškorius, gyvenantis Klevelande, birželio 19 d. susilaukė iš Vilniaus atskridusios savo žmonos Nijolės. Ji taip pat yra pianistė, baigusi Vilniaus konservatoriją. Jiedu, paskatinti giminių ir pažįstamų, pradėjo susirašinėti prieš keletą metų. Arčiau susipažino, V. Puškoriui nuvykus okupuoton Lietuvon. Susituokė Vilniuje pernai rudenį. N. Puškorienė neturėjo ypatingų sunkumų išvykti pas savo vyrą, bet visdėlto nemažai laiko pareikalavo dokumentų sutvarkymas.

Brazilija

BLB krašto valdybos posėdis gegužės 13 d. įvyko Sao Paulo mieste, Šv. Kazimiero parapijos salėje. Su pagrindinėmis problemomis supažindino pirm. J. Tatarūnas. Posėdyje b u v o aptarti pasiruošimai ateivių sporto olimpiadai, kultūrinei parodai, birželio įvykių minėjimui. Buvo paliesti ir Lietuviškos Parapijos Metai bei jų tinkamas paminėjimas, kuriam jau ruošiamas projektas. Kun. Pr. Gavėnas, SDB, buvo paprašytas šiuo klausimu pasitarti su kitais lietuvių kolonijos kunigais. Tada visuomenei bus praneštas suplanuotas renginys bei jo programa. Iškilo ir skurdan patekusių lietuvių bei jų šeimų reikalai. Šiam tikslui tėvai saleziečiai yra įsteigę Lietuvių Šalpos ratelį. Valdyba iš savo iždo rateliui paskyrė 5.000 kruzeirų, o pirm. J. Tatarūnas paskelbė atsišaukimą, raginantį ir kolonijos tautiečius įsijungti savo aukomis. Posėdžio protokole buvo pažymėta padėka Brazilijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos vicepirm. dr. Sandrai Saldytei, apgailestautas jos netekimas. Ji sukurs lietuviškos šeimos židinį su Venecueloje gyvenančiu Aru Mažeika, kuris taipgi yra pasižymėjęs jaunimo veikėjas. Dr. S. Saldytei palinkėta laimės Venecueloje.

Argentina

Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos posėdyje birželio 2 d. buvo pranešta, kad E. Burbienė jau baigė perrašyti ispanų-lietuvių kalbų žodyno tekstą. Lig šiol užsakyta 1.000 egz. Žodyną atspausdins "Laiko" spaustuvė, jį išleis Argentinos Lietuvių Jaunimo Sąjunga. Jos pirm. G. Morkūnaitės pranešimu, išlaidoms padengti yra pakankami lėšų iš buvusio jaunimo kongreso. Dievo Motinos bazilikos kriptoje Lujane lietuviams yra paskirta vieta įsirengti lietuviškam altorėliui. Tai didelis laimėjimas, nes lietuviai bus pirmieji europiečiai, ten turėsiantys savo altorėlį. Aušros Vartų Marijos paveikslo paruošimu rūpinasi kun. A. Lubickas, įrašo tekstu — Z. Juknevičius. Iškilmingas altorėlio pašventinimas planuojamas š. m. rugsėjo 12 d.

Paremti Patriotiniam Argentinos Fondui, renkančiam aukas karo išlaidoms, gegužės 27 d. Buenos Aires Luna parke buvo surengtas tautinių šokių festivalis, kuriame lietuviams atstovavo Berisso "Nemuno" ansamblis, atlikęs tris šokius. Festivalyje dalyvavo 10 t a u t i n i ų grupių.

Australija

Visuotinį lietuvių sporto klubų atstovų pasitarimą birželio 13 d. Melburno Lietuvių Namuose sušaukė Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo Sąjunga su savo pirm. R. Ragausku išspręsti dėl sportininkų išvykos į Čikagą kilusiems nesutarimams. Kalbėtojų eilėse buvo ALB krašto valdybos pirm. A. Pocius, išvykos komiteto pirm. A. Laukaitis, sporto veteranas L. Baltrūnas. Balsavimu teko spręsti pasitikėjimo ar nepasitikėjimo klausimus, liečiančius ALFA Sąjungos valdybą su pirm. R. Ragausku ir išvykos komitetą su pirm. A. Laukaičiu. Balsavimo rezultatus pranešė Jaunimo Sąjungos pirm. B. Prašmutaitė. Už pasitikėjimą ALFA Sąjungos valdyba balsavo 5 atstovai, prieš — 3; už pasitikėjimą išvykos komitetu — 6, prieš — 3. Taigi buvo beveik vienodas balsų išsirikiavimas. Nutartą palikti tą pačią ALFA Sąjungos valdybą ir tą patį išvykos komitetą. Priimtos turbūt abi puses ginančios penkios rezoliucijos, kurios bus išsiuntinėtos spaudai, sporto klubams, Pasaulio Lietuvių Dienų ir sporto šventės rengėjams Čikagoje.

Britanija

Britanijos lietuviai kasmet rengdavo rudeninį sąskrydį, susietą su Tautos švente. Muz. Justo Černio iniciatyva šiemet buvo nuťarta surengti Lietuvių Dieną, kuri taptų dainų ir tautinių šokių šventė. Šiam sumanymui pritarė chorvedžiai bei tautinių šokių grupių vadovai — V. Gasperienė Nottinghame, P. Dzidolikas Skotijoje, V. O'Brien ir V. Jurienė Londone. Jie visi su iniciatorium J. Černiu ruošiasi Lietuvių Dienos koncertui, kuris įvyks rugsėjo 11 d. Bradforde. Jam jau gauta talpi Viktorijos salė. Programa bus įdomi bei įvairi. Po jos įvyks bendri šokiai, grojant K. Venskaus kapelai. Džiaugiamasi, kad tai bus pirmoji Lietuvių Diena su tokio masto koncertu. Dienos ruoša rūpinasi Bradfordo "Vyčio" klubas ir DB Lietuvių Sąjungos vietinis skyrius. Kviečiami dalyvauti visi lietuviai, organizuoti ekskursijas į Bradfordą. Įėjimas į salę asmeniui kainuos 1,5 svaro, pensininkams ir jaunimui — po 1 svarą. Rengėjai tikisi, kad Lietuvių Diena prisidės prie vienybės sustiprinimo, atneš v i l č i ų ateičiai.

Vokietija

Dešimtąsias Romo Kalantos susideginimo metines Vasario 16 gimnazija paminėjo gegužės 14 d. Rytą gedulo ženklan iki pusės stiebo buvo iškelta Lietuvos vėliava, sugiedotas Tautos himnas. Pamokose mokytojai kalbėjo apie didvyrišką jaunuolio pasiaukojimą už Lietuvos laisvę. Akademinė minėjimo dalis įvyko po vakarienės gimnazijos skaitykloje. Žodį tarus direktoriui J. Kavaliūnui, trumpą paskaitą apie R. Kalantos gyvybės auką skaitė jaunoji mokytoja Dalia Grybinaitė. Velykų metu ji viešėjo Vilniuje, norėjo aplankyti R. Kalantos susideginimo vietą Kaune bei jo kapą, tačiau negavo leidimo. Kelis Bernardo Brazdžionio eilėraščius padeklamavo Rūta Aidytė ir Lidija Kairytė. Iškilmė baigta vėliavos nuleidimu, giesme "Marija, Marija", malda už tėvynę, ištraukomis iš Sibiro lietuvaičių maldaknygės. Mišias už R. Kalantos vėlę Heuttenfeldo katalikų šventovėje atnašavo kun. J. Dėdinas.

MARIJA-MAGDALENA SKRINSKIENĖ, einanti 89-tus metus, buvo pagerbta Toronto Lietuvių Namuose Motinos Dienos proga. Iš kairės: L. Grigas, M. M. Skrinskienė, Lietuvių Namų pirm. V. Dauginis, L. Šturmaitė

Nuotr. B. Tarvydo

Kietos pareigos lietuvis Britanijoje

Petrui Mašalaičiui 75 metai amžiaus

K. BARĖNAS

Petrą Mašalaitį mūsų spauda ("Britanijos Lietuvis" anais senais laikais, o "Europos Lietuvis" nuo 1953 m. iki šiol) linksniuoja nuo pat anų metų, kai nemažais būriais suvažiavome į D. Britaniją. Mašalaitis šen, Mašalaitis ten ir dar kažkur, nes nevisus jo darbus ir žygius spauda pasistengė sužymėti. Kartais jis atlikinėja tokius dalykus, kokių šitiek kantrybės ir kruopštumo neturintieji jokiu būdu neapsiimtų. Štai teko matyti jį Lietuvių Sodyboje anais metais, kai Britanijoje buvo jaunimo kongresas, o jis komitete ėjo iždininko pareigas. Sėdi Petras sau visą dieną net ne po egle, o po visiškai atviru dangum ir kai saulė svilina, ir kai debesiokštis su lietum užeina ir priiminėja kažkokius tuomet labai reikalingus mokesčius, kai kiti vienaip ar kitaip linksminasi. Ir kas gi jį šitokį užsiėmusį pamatys ir paminės šventės reportaže, jei kartais net minėjimų aprašymuose kažkaip prasmunka nepastebėta jo kaip paskaitininko pavardė? O sėdi jis valandų valandas, nes taip reikia. Kietas pareigos lietuvis!

O dabar tam Petrui (gimusiam 1907 m. liepos 1 d. Pilotiškių k., II Gudelių vls., Marijampolės aps.) sukanka 75 metai. Dalį sunkios, daug laiko pasiimančios visuomeninės naštos, žinoma, jis jau yra atidavęs kitiems, jaunesniems, bet, va, kai atspausdinamas "Europos Lietuvis", tai Petras tą dieną iš savo rytinio Londono būtinai atvažiuoja į Lietuvių Namus vakarinėje miesto dalyje ir padeda laikraštį ekspedijuoti! Jau nemaža metų jis šitaip daro, turbūt nuo tada, kai išėjo į pensiją. Tik dabar jau skaudžiai pasigenda keleto tų vyresniųjų vyrų, kurie kartu susėsdavo prie stalo (J. Lūža, T. Vidugiris, P. Duoba), lankstydavo laikraštį ir, lyg kokioje Platono aprašytoje puotoje, vesdavo intelektualinį dialogą. Anuos vyrus vieną po kito jau pasiėmė mirtis...

Dar jis yra pasilikęs visdėlto nemaža ir visuomeninių pareigų. Daug metų yra išbuvęs Tautos Fondo atstovybėje, kartais pirmininkaudamas jai. Ir dabar tebedirba joje. Dar jis yra Lietuvių Atgimimo Sąjudžio vietininkas, dar reiškiasi DBLS Londono centriniame skyriuje — paprastai atstovauja tos organizacijos suvažiavimuose, kuriuose jis dabar pirmininkauja mandatų komisijai. DBLS taryba, kurios visi nariai ne Londone gyvena, kuriam laikui buvo prisiprašiusi jį, kad jai atstovautų DBLS centro valdybos posėdžiuose.

Dar jis vis pozityviai pasirodo ir savo rytinio Londono lietuviškuose sambūriuose, čia originalią paskaitą paruošdamas, čia susirinkimuose tardamas šviesų žodį ar kuriame nors renginyje pagal savo sceninį palinkimą deklamuodamas patriotišką eilėraštį. Dar ir naujų pareigų jam surandama. Kai Lietuviškųjų Studijų Savaitė šiemet vėl ruošiama Britanijoje, tai P. Mašalaitis, kaip nepaprastai tvarkingas iždininkas, turės tomis dienomis sėdėti tik ir rinkti mokesčius.

Svetur P. Mašalaitis, be abejonės, nebegalėjo reikštis toje srityje, kuriai buvo pasiruošęs. Retas toks atsitikimas, bet jam neteko lankyti pradžios mokyklos: pats išmoko, kas reikia, dar kažkokia teta truputį į pabaigą padėjo, ir jis istojo į Prienų tada dar tik progimnaziją, o paskui persikėlė į Marijampolės Rygiškių Jono gimnaziją.

Studijoms Vytauto Didžiojo universitete iš pradžių buvo pasirinkęs technikos mokslus. Sekėsi, vasaromis sėkmingai atlikinėdavo praktikos darbus, bet trūko sąlygų teoriškai ruoštis, tai persikėlė į teisių fakultetą. Tais metais studijavo ir pragyvenimą užsidirbdavo įstaigoje. Įpratęs tėvų ūkyje nesėdėti be darbo, rasdavo laiko ir tarnybai, ir studijoms tęsti. O dirbo jis teisingumo ministerijoje, paskui Lietuviškoje Enciklopedijoje, kai okupacijos viską sumaišė. Po pertraukos buvo grįžęs į teisingumo ministeriją kalėjimų departamento direktoriaus pareigoms.

PETRAS MAŠALAITIS, Britanijos lietuvių veikėjas

Svetur, duoną kasdienę užsidirbdamas fabrike (ir čia jis pasirodė vertas pasitikėjimo, iškilo į atsakingas pareigas, net labai reikšmingą išradimą pateikė įmonei), Petras Mašalaitis visas nuo tiesioginio darbo atliekamas valandas skyrė lietuviškiems reikalams. Kai pirmininkavo DBLS Londono centriniam skyriui, tas vienetas ypač gyvai reiškėsi. DBLS suvažiavimai išrinkdavo jį tai į tarybą, tai į kurią nors komisiją. Pagaliau 1962 m. jis buvo išrinktas į tos organizacijos centro valdybą ir ėjo vicepirmininko pareigas, taip pat buvo ir Lietuvių Namų bendrovės direktorium. Dvylika metų ėjo tas vadovaujamas pareigas ir dabar, kai tų organizacijų veikloje visokie sproginėjimai vyksta, Petras ir viešuose pasisakymuose anuos savo atsakingo darbo metus prisimena kaip idealą. Kažkur, sako, nukrypom ir nebemokam sugyventi. Jis — didelis sugyvenimo šalininkas, bandąs būti atlaidus ir tiems, kurie kalti už skaldymus.

DBLS jis atidavė didelę visuomeninio darbo duoklę. Užteko jam jėgų reikštis ir rytinio Londono lietuvių klube, kuriam yra ir pirmininkavęs. Lietuviškoji Londono parapija taip pat visada susilaukdavo jo talkos. Žodžiu, Petras Mašalaitis visur gyvas ir pozityvus, niekur prie lietuviško darbo negaili pridėti rankų.

Savo metu, kai Britanijoje tarp lietuvių buvo pradėjusios stipriau reikštis politinės srovės ir partijos, keletas jo vienminčių, įskaitant tarp tų organizatorių ir P. Mašalaitį, 1954 m. įsteigė Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio vietininkiją. Daugiausia Londone gyvenančių vadų tvarkomas, LAS čia turėjo net kelis stambius skyrius (Londone, Mančesteryje, Nottinghame, Buckminsteryje, Coventryje, Bradforde, Derbyje). Tos organizacijos vietininkas ir ligi šiol yra P. Mašalaitis, nors skyriai pamažu apibyrėjo. LAS yra leidęs Londone savo laikraštėlį "Tėvų Žemė". P. Mašalaičiui kurį laiką teko jį redaguoti. Tai, žinoma, nieko nuostabaus, nes jis yra spaudos žmogus, dabar rašinėja laikraščiams, o redagavo moksleivių laikraštėlį jau tada, kai mokėsi Prienuose. Jis redagavo, o Jurgis Juodis iliustravo.

Dar iš Lietuvos P. Mašalaitis išsivežė stiprų palinkimą scenai. Tą palinkimą ir pamėgimą ištobulino mokydamasis gimnazijoje. Pradėjęs studijuoti technikos mokslus, vasaros metu, atlikinėdamas praktiką, provincijoje pradėjo organizuoti vaidinimus. Tais metais, kai buvo trims mėnesiams išsiųstas į Kėdainius, grįžo į Kauną tik po šešių mėnesių, nes jo sutelkti vaidintojai taip išpopuliarėjo, kad nebe tik tame mieste džiugino lietuvius, bet ir kitur važinėjo. Petras, matyt, tuomet buvo perstipriai užsikrėtęs scenos mūza, tai ir studentiškos praktikos darbus pratęsė.

Tad ir Britanijoje mėgsta vaidinti, deklamuoti! Režisuoti ir vaidinti jis čia pradėjo apie 1949 m. Tada DBLS Londono centrinis skyrius ėmėsi organizuoti meno ansamblį. Petras buvo vienas tų vadovų. Ėmė reikštis vaidintojų sambūris "Vaidila". Vis su naujais veikalais jis daug kartų pasirodė tarp Londono lietuvių, važinėjo ir į kitas lietuvių kolonijas. P. Mašalaitis yra tam sambūriui vadovavęs, turbūt ar ne kiekviename pastatyme vaidinęs ir net septynis veikalus režisavęs!

Dabar jau kažkiek metų niekas nieko nebevaidina, visi aktoriai išsiblaškė, išvažinėjo, bet anie keliolika gerų metų dar labai gražiai atsimenami.

Jeigu reikia, P. Mašalaitis paruošia ir paskaitą, paprastai jautrią, klausytojų jausmus pajudinančią. Pavažiuoja jis su paskaita šen ar ten, bet jo mėgstamiausia vieta — Nottinghamas. Bene jo iniciatyva tarp dviejų miestų (Londono ir Nottinghamo) buvo užmegztas ir sustiprintas glaudus bendradarbiavimas. Būdavo, žiūrėk, Petro suorganizuoti londoniškiai su vaidinimu ar kokiu koncertu autobusais nutrinksi į Nottinghamą, o nottinghamiškiai apsigrįžę tuo pačiu atsilygina Londono lietuviams.

Dabar jau šitoks kultūrinis bendradarbiavimas beveik užtrūko, nors ir Londonas, ir Nottinghamas dar turi po truputį meninių jėgų scenai, kurios gali tarpusavyje keistis.

Kadangi P. Mašalaitis dar stipriai aktyvus, tai sukakties proga linkėtina jam, kad vis toks būtų. Kitoks jis ir nebus, nes ne jo natūra rankas sudėjus sėdėti. Kaip įprato Pilotiškiuose tėvų ūkyje nežinoti jokių laisvalaikių, taip ir iki šiol vis yra kuo nors užimtas.

Visi esame broliai ir seserys...

Kun. A. Spurgio, MIC, kunigystės 50 metų sukaktis

B. STRAUKAS

Tolimoje Australijoje, Adelaidės mieste, yra įsikūrusi negausi lietuvių kolonija — apie 1500. Pradžia nebuvo čia lengva. Australija norėjo mus kuo greičiausia suaustralinti, o mes — išlikti kuo buvome. Visom keturiom stengėmės įsikirsti į šią žemelę, o paskui pažiūrėti, kas bus. Įsteigėm savo tautinį centrą — Lietuvių Namus. Kun. P. Jatulis apleistoje šventovėje laikė lietuviškas pamaldas.

Nusibodus kampininkauti, ėmėme dairytis pastovios šventovės, kur galėtume niekieno netrukdomi pasimelsti. Pagaliau buvo įsigytas Katalikų Centras, kur įrengta nedidukė šventovė. Tai vienintelė lietuvių šventovė šiame dideliame kontinente. Visa tai buvo sukurta pačių lietuvių rankomis ir lėšomis.

Visam šiam užsimojimui nuoširdžiai pritarė tuometinis Adelaidės arkivyskupas M. Beovich. Pats kilęs iš imigrantų (jugoslavų) mūsų pastangas suprato, įvertino ir užbaigtą Šv. Kazimiero šventovę pašventino bei suteikė visas parapijos teises.

Daug darbo ir širdies, kuriant parapiją, įdėjo tuometiniai parapijos vadovai kun. J. Kungys ir kun. A. Kazlauskas, abu jau iškeliavę amžinybėn.

1969 lapkričio 27 d. iš Čikagos atvyko kun. A. Spurgis, MIC, ir perėmė šios parapijos vadovavimą. Po dvylikos metų sėkmingo darbo neseniai adelaidiškiai atšventė kun. A. Spurgio 50 metų kunigystės sukaktį. Sukaktis buvo gražiai paminėta. Koncelebracinėse Mišiose dalyvavo Adelaidės arkivyskupo pagalbininkas vyskupas J. Kennedy ir beveik visi Australijos lietuvių kapelionai.

Vaišėse, kuriose dalyvavo apie 250 svečių, buvo sukaktuvininkui pasakyta daug šiltų žodžių ir įteikta dovanų. Gauta keli šimtai sveikinimų raštu iš Lietuvos ir iš įvairių pasaulio kampų. Tai akivaizdus liudijimas, kad kun. A. Spurgis savo iškilia ir patrauklia asmenybe yra nusipelnęs pagarbos.

Kun. A. Spurgis gimė 1907 m. (taigi jau spėjęs atšvęsti ir 75 m. amžiaus sukaktį) Vadokliuose, Ukmergės apskr. 1932 m. baigė Kauno kunigų seminariją ir buvo įšventintas kunigu. Pastoracinį darbą dirbo Panevėžyje, Gelažiuose, Šimonyse, Weidene (Vokietijoje), Klevelande (JAV) ir Romoje. Eilę metų dirbo Čikagoje dienraščio "Draugas" administratorium. Kaip jis pats yra išsireiškęs, administracinės pareigos netraukė. Buvo išsiilgęs pastoracinio darbo, todėl mielai sutiko pasinaudoti kvietimu persikelti į Australiją ir perimti Adelaidės lietuvių parapijos vadovavimą.

Per dvylika metų kun. A. Spurgis spėjo artimai susigyventi su visais vietos lietuviais, neskirstydamas jų pagal jų įsitikinimus. Su kiekvienu randa kalbą. Augęs gausioje ūkininkų šeimoje, į gyvenimą išsinešė nesužalotas, tvirtai susiformavusias ne tik religines, bet ir tautines tradicijas.

Buvusi Adelaidės lietuvių tarpe trintis velionies kun. A. Kazlausko buvo gerokai išlyginta. Bet vis dar nebuvo visiškai užmirštos senos nuotaikos ir skirstymasis į "mes" ir "jūs". Kun. A. Spurgis savo pamoksluose ir kalbose nuolatos pabrėžia, kad visi lietuviai esame broliai ir seserys ir turime tarpusavyje gyventi kaip darni šeima. Parapija ir Bendruomenė mums vienodai reikalingos, remtinos, jei norime išlikti nenutautę ir neprarasti savo prieauglio.

Kun. A. Spurgis labai jautriai išgyvena jaunimo nutautimą ir kiekviena proga tėvams primena jų pareigą savo vaikus išmokyti lietuvių kalbos ir perduoti jiems tautinę kultūrą. "Jei tu savo vaiko neišmokei lietuvių kalbos ir neišauginai jo lietuviu, tu jį nužudei savajai tautai" — nekartą susijaudinęs apeliavo į savo klausytojus, čia pat atsiprašęs už pasakytus gal ir peraštrius žodžius.

Kun. A. Spurgis parapijiečius patraukia savo pamokslais, kurie yra giliai ir intelektualiai išmąstyti ir populiariai perteikiami. Nors amžiaus naštos ir pareigų slėgiamas, stengiasi su visais bendrauti ir visur suspėti, kiekvienam surasdamas draugišką ir šiltą žodį. Ne tik parapijos veikloje, bet ir bendruomenės susirinkimuose bei kultūriniuose parengimuose, o kartais ir privačiuose pobūviuose sutinki šią solidžią asmenybę sidabru pražydusia galva ir visuomet draugišku šypsniu veide.

Adelaidiškiai ne tik gerbia šį iškilų kunigą ir gilų patriotą, bet ir myli jį už jo dėmesį savo tautiečiui, už be priekaišto atliekamas pareigas.

Kun. ALBINAS SPURGIS, MIC, atšventęs 50 metų kunigystės sukaktį

Antroji prigimtis

Gamtos pamėgimas gali tapti antrąja jūsų prigimtimi. Kokiu būdu — patys patirsite aplankę Ontario provincijos parkus. Organizuoti grybavimai, vilkų staugimai, miškų takai teikia progą visiems — suaugusiems ir vaikams grįžti į gamtą ir geriau pažinti natūralią aplinką. Tai praturtins jau turimą jūsų patirtį. Ontario provincijos parkai yra pirmaeiliai. Daugiau informacijų teiraukitės, rašydami: Ontario Travel-Parks, Box 33, Dept. S. N., Queen's Park, Toronto M7A 1N3. Arba skambinkite: Toronte 965-4008, už Toronto ribų 1-800-268-3735.

Ontario Provincial Parks

NAME ADDRESS

CITY POSTAL CODE

Ontario — Ministry of Natural Resources — Alan Pope Minister

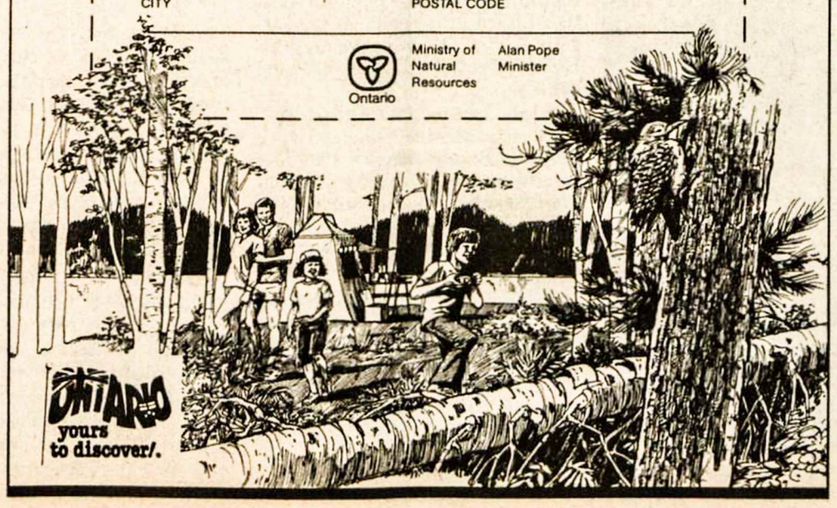

Venecuelos Lietuvių Jaunimo Sąjungos tautinių šokių grupė, laimėjusi III vietą tautybių festivalyje. Ji dižiuojasi tokiu savo laimėjimu

Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas

Svarstomos studijų dienų ir stovyklos temos

Pradinės mintys akademinei programai

Akademinės kongreso programos komisija apima tris darbo sritis. 1. Pirmiausia jai rūpi kraštų bei atstovų paruošimas tinkamai ir pilnai dalyvauti jaunimo kongrese. Todėl ji rūpinasi talkininkų siuntimu į kraštus bei įvairias lietuvių kolonijas. Tuo tikslu taip pat ruošiamas "Kongreso vadovas", kuris siunčiamas dalimis atskirų kraštų Lietuvių Jaunimo Sąjungų valdyboms ir vėliau išrinktiems atstovams.

2. Temų nustatymas ir paskaitininkų pakvietimas yra antroji komisijos sritis. Komisijai tenka rūpintis kongreso atidarymo paskaita. Atidarymas įvyks Pasaulio Lietuvių Dienų rėmuose Čikagoje 1983 m. liepos 3-4 d.d. Taip pat ruošiamasi akademinei programai kongreso stovykloje. Daugiausia darbo reikalauja studijų dienų paruošimas — ne tiktai temų bei paskaitininkų parinkimas, bet ir visų studijų apipavidalinimas. Šioje srityje artimai bendradarbiaujama su PLJS valdyba bei įvairiais rateliais kraštuose. Paskutinis uždavinys — kongreso uždarymo paskaita liepos 23-24 d.d. Montrealyje, Kanadoje.

3. Trečia darbo sritis yra pačių studijų dienų ruoša. Artimai dirbama su technikinės ruošos komisija, kuriai vadovauja Laima Beržinytė iš Toronto. Komisija turi nustatyti programą, dienotvarkes, taisykles, suorganizuoti paskaitininkus, darbo būrelius bei numatyti atstovų suvažiavimo sesijas. Jose vyks balsavimai, kuriais bus nustatoma Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos ateities veikla bei priimami jaunimo kongreso nutarimai. Ypatingai šioje srityje teks artimai bendradarbiauti su PLJS valdyba.

Akademinės programos komisija jau yra turėjusi penkis posėdžius. Temų laukas gana platus. Temos galutinai bus nustatytos, kai aktyviai jau bus pasireiškę pagalbiniai rateliai kitose kolonijose bei kraštuose, kai bus grįžę iš kraštų talkininkai, kai bus gautas pritarimas iš kongreso ruošos komiteto ir iš PLJS valdybos. Iki tol bus renkamos nuomonės bei siūlymai.

Pradiniuose komisijos svarstymuose jieškoma pagrindinio tematinio siūlo, kuris rištų kongreso programą. Kilo keturi pagrindiniai klausimai: 1. iš kur esu kilęs? 2. ar žinau kas aš esu? 3. ar žinau kur eiti? 4. ar žinau kaip ten patekti? Pirmiesiems dviems klausimams atsakymų būtų jieškoma per stovyklos programą. Tuo būdu būtų proga perteikti stovyklautojams informacijas apie Lietuvą — jos praeitį ir dabartį. Paskutiniesiems dviems klausimams atsakymų jieškotumėm studijų dienose. Čia jau vyktų diskusijos veiklos sričių nustatymo bei metodikos klausimais.

Temos būtų parenkamos iš šių sričių: tautinio samoningumo, tautinio solidarumo ir tautinės išraiškos. Studijų dienos truks 8 dienas. Taigi kiekvienos srities nagrinėjimui teks po 2 dienas. Likusį laiką skirsime Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos organizaciniams reikalams: dabartinės valdybos veiklos apžvalgai IV PLJK nutarimų vykdymo kontekste, kraštų sąjungų veiklos bei veiksmingumo klausimams nagrinėti, naujosios PLJS valdybos išrinkimui, nustatymui kur ir kada įvyks sekantis VI Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas.

Stovykloje galima būtų skirti po vieną dieną Lietuvos istorijos raidai: pvz. viena diena skiriama proistorės nagrinėjimui, antra diena — tautinio atgimimo laikotarpiui bei jieškojimui paralelių su dabartiniu pogrindžio veikimu ir išeivijos veikla. Trečia diena tektų nepriklausomos Lietuvos laikams. Ketvirta diena būtų skirta trėmimų istorijai, penkta diena — dabarčiai išeivijoje ir Lietuvoje.

Laukiama pasisakymų bei siūlymų iš visų. Adresas: Mrs. G. Petrauskienė, 30 Riverview Gardens, Toronto, Ont. M6S 4E5, Canada.

Kongreso talkininkų užduotis

Talkininkai, prieš vykdami į lietuvių kolonijas ar kraštus yra supažindinami su sąrašu uždavinių, kuriuos jie turi atlikti. Talkininkas savo darbo apimtyje turi jaunimui išaiškinti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos struktūras, veikimo būdus bei ryšius. Taip pat turi pateikti jaunimo kongresų istoriją, tikslus bei laimėjimus. Nagrinėjami kraštų ryšiai su PLJS valdyba. Talkininkai painformuoja apie PLJS valdybos nustatytas atstovų rinkimų taisykles, atstovų pareigas krašte bei kongrese.

Susirinkimuose bei suvažiavimuose talkininkas praveda pavyzdinę atstovų suvažiavimo sesiją, per kurią dalyvaujantiems būna proga susipažinti su balsavimais, prezidiumo sudarymu bei kitomis suvažiavimo funkcijomis.

Talkininkai turi išgauti siūlymų pačiam kongresui bei akademinės programos temom: kokie svarbiausi krašto rūpesčiai, kokios pagrindinės veiklos problemos? "Kongreso vadove" yra pateiktos kelios temos, kurių vieną pavyzdiniu būdu turi pravesti talkininkas.

Talkininkas padeda kraštui suformuluoti savo krašto idėjas, kurias norėtų iškelti kongrese, bei padeda paruošti jaunimo pranešimą.

Talkininkas, lankydamasis kolonijoje ar krašte, sudaro sąrašą siūlomų asmenų atlikti įvairius darbus kongrese: pvz. paskaitininkų, stovyklos vadovų, darbo būrelio vadovų, darbo komisijos narių ir t.t. **GJP**

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

ANN JILLIAN-JŪRATĖ NAUSĖDAITĖ duoda savo autografą Toronto tautinių šokių atlikėjai "Vilniaus" paviljone tautybių savaitės metu Prisikėlimo parpijos salėje Nuotr. D. Skukauskaitės

Kalbėjau su aktore Jillian

Sutikau šią garsėjančią lietuvaitę Toronto Royal York viešbutyje

DANUTĖ SKUKAUSKAITĖ

Ann Jillian (Jūratė Nausėdaitė-Murcia) pradėjo savo karjerą būdama 10 metų amžiaus ir pradėjusi vaidinti Little Bo Peep Walt Disney kūrinyje "Babes in Toyland".

Aktorius Mickey Rooney turėjo daug įtakos jos gyvenime, kai ji gastroliavo kartu su juo Broadway muzikiniame veikale "Sugar Babies".

Po šio didelio pasisekimo Joyce Selznick pakvietė Ann į Hollywoodą. Ann buvo žvaigždė ABC televizijos programoje "It's a Living" (žinoma kaip "Making a Living"). Ji yra daugiausia žinoma iš filmo "Mae West", kuris buvo rodomas 1982 m. televizijoje.

Apsilankiusi Toronte su kabaretine programa, Ann susilaukė daug ir gerų vertinimų. Teko jai susipažinti ir su lietuviais Toronte.

A. Jillian gimė 1950 m. Cambridge, Mass., Margaritos ir Juozo Nausėdų šeimoje. Jos tėveliai su trejų metų broliuku ant dviračio iš Lietuvos pasitraukė į vakarus, rusams okupuojant kraštą. Jos tėvelis, buvęs aviacijos kapitonas, suprato, kad Lietuvos okupacija greit nesibaigs. Vėliau jis pasakojo Jūratei: "Mes mylim Lietuvą, mūsų širdys plyšo ją paliekant, bet mes turėjom pasitraukti į laisvę".

Perėję kelias DP stovyklas Vokietijoje, p.p. Nausėdai gavo iš JAV lietuvaitės Ann Lidz ir vieno anglo gaisrininko garantijas ir atvyko į Cambridge, Mass. Čia gimė Jūratė, o ponia Lidz tapo jos krikšto mama.

Jūratei augant, tėveliai pastebėjo, kad ji greitai susigaudo muzikos bei dainų melodijose. Ji pasakojo: "Būdama ketverių metų, aš scenoje atlikau programą lietuvių minėjime Cambridge, Mass. Man dainuojant "Leiskit į tėvynę", priėjo stambus ponas ir pakėlęs mane pavadino 'lėlyte'. Aš jo rankose tęsiau savo daną iki pabaigos. Vėliau sužinojau, kad tai buvo miesto burmistras".

Jūratės tėveliai nusprendė persikelti į Los Angeles miestą ir paruošti savo dukrą karjerai Hollywoode. Visa šeima persikėlė į Kaliforniją (Jūratė tada buvo 6 metų). Ji tuo laiku įsijungė į p. Razutienės tautinių šokių grupę. Pradėjus televizijos karjerą, teko nutraukti tautinius šokius bei lietuvišką mokyklą dėl nepaprastai daug repeticijų, kurių reikalavo pasirinkta profesija. Jūratė pokalbyje pabrėžė, kad ji didžiuojasi savo lietuviška kilme, ir sakėsi niekuomet neužmiršianti lietuvių kalbos.

Vėliau jai teko vaidinti veikėją Dainty June su Natalie Wood ir Rosalind Russell filme "Gypsy". Gavusi stipendiją iš Los Angeles miesto "Light Opera Association" 1971 m., Ann pradėjo bręsti ir kilti. Jai teko keliauti su Robertu Goulet ir Johnny Ray, su savo pačios kabaretine programa, dainuoti su žinomu dainų kūrėju Sammy Cahn (jis yra parašęs daug dainų — pvz. "Three Coins in a Fountain" ir "Love is Lovelier the Second Time Around").

Dirbdama su Sammy Cahn Čikagoje, 1977 m. Ann susitiko su miesto policijos pareigūnu Andy Murcia ir už trijų mėnesių susituokė. Nuo to laiko jos vyras tapo jos reikalų vedėju. Jūratė prisipažino, kad "Andy, kaip seržantas, daug kartų yra padaręs staigių sprendimų tarp gyvybės ir mirties, moka greitai pažinti visokio tipo žmones". Jūratės nuomone, tos jo savybės ir greita orientacija betkokioje padėtyje padeda karjeroje.

Jos karjera Hollywoode neleido aktyviai dalyvauti lietuvių veikloje. Kurį laiką Jūratė lankė lietuvišką mokyklą ir pamaldas Šv. Kazimiero šventovėje. Ji sakė: "Aš turėjau daug labai gerų lietuvių draugų ir kalbėjau lietuviškai namuose". Vėliau ji neturėjo laiko lankyti amerikiečių mokyklos nei dalyvauti lietuvių veikloje, nes buvo populiari vaikų aktorė.

Jūratė su visa savo grupe aplankė "Vilniaus" paviljoną Toronte tautybių savaitės metu ir pradėjo ašaroti pamačiusi mažiukus gintariečius šokant Suktinį. Jos vyras Andy Murcia sakė man, kad ji esanti sujaudinta, nes prisiminė laikus, kai ji pati, būdama tokio amžiaus, šoko tautinius lietuvių šokius.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Naujas direktorius gimnazijoje

BRONIUS LIUBINAS

Liepos 2 d. Vasario 16 gimnazijoje pasibaigė mokslo metai, o su jais ir dabartinio direktoriaus įsipareigojimas. Nuo 1980 m. rudens gimnazijai vadovavo atvykęs iš JAV-bių Jonas Kavaliūnas. Pradėdamas direktoriauti, jis buvo aiškiai pasakęs, kad čia dirbs tik dvejus metus. Nepaisant visos eilės Vokietijos lietuvių prašymų tą nusistatymą pakeisti, J. Kavaliūnas šią vasarą grįžta į JAV-bes.

Reikėjo jieškoti naujo direktoriaus. Šį kartą tas jieškojimas nebuvo sunkus. Nors kuratorijos valdybos pirmininkas į posėdį (birželio 21 d. Dieburge) susirinkusiems kuratorijos nariams pasakė, kad naujo direktoriaus iki šiol nejieškota, tačiau vienas iš narių suminėjo Andriaus Šmito pavardę ir, trumpai pasitarus, nutarta jį kviesti į Vasario 16 gimnazijos direktorius. Čia pat esąs A. Šmitas, kuris paskutiniu laiku buvo kuratorijos valdybos iždininku, pareiškė, kad jis tas pareigas perimti sutinkąs, tačiau tik dvejiem metam.

A. Šmitas yra gimęs 1947 m. Vokietijoje. Mokėsi Vasario 16 gimnazijoje ir ją baigė 1967 m. Studijavo Bonnos universitete istoriją ir katalikų tikybą, studijas apvainikuodamas baigimo diplomu. Vėliau pilnai pasiruošė būti gimnazijos mokytoju, tam reikalui atlikdamas referendaro stažą. Nuo 1981/82 mokslo metų pradžios pradėjo mokytojauti Vasario 16 gimnazijoje. Tačiau Vokietijoje veikia tokie įstatymai, kad pilnai pasiruošęs mokytojas turi ir dirbti vokiškoje mokykloje, jeigu nori užsitikrinti valdininko padėtį. A. Šmitas šiuo tarpu yra gavęs atitinkamų įstaigų leidimą dirbti Vasario 16 gimnazijoje, tačiau tas leidimas galioja tik trejus metus. Vasario 16 gimnazija Vokietijos vyriausybės nėra pripažįstama kaip oficiali mokykla ir už tai baigiamieji egzaminai turi būti laikomi ne pačioje mokykloje, bet atitinkamoje švietimo įstaigoje.

Prieš porą metų A. Šmitas vedė tuometinę Vasario 16 gimnazijos mergaičių bendrabučio vedėją Marytę Dambriūnaitę, atvykusią iš JAV-bių.

A. Šmitui tampant direktorium, Vasario 16 gimnazijos kuratorijos valdyba neteko iždininko ir tam darbui turėjo būti surastas kitas asmuo. Po ilgesnių kalbų į kuratorijos valdybą sutiko įeiti neseniai pensijon išėjęs Jonas K. Valiūnas. Tai dabar Vasario 16 gimnazijos kuratorijos valdyba susideda iš sekančių asmenų: kun. Alfonso Bernatonio, OFM Cap., Jono K. Valiūno ir Andriaus Šmito kaip direktoriaus.

Kuratorijos posėdyje buvo taip pat kalbėta ir apie mokinių skaičių gimnazijoje, kuris yra permažas. Būsimasis direktorius žadėjo stengtis jį padidinti. Kaip tai pasiseks, paaiškės pradedant naujuosius mokslo metus rugsėjo mėnesį.

Šiemet Vasario 16 gimnaziją baigė 5 abiturientai. Jų pavardės: Eimantas Sakalauskas, Irena Schulte, Robertas Slavikas, Laima Valiūnaitė ir Kristina Veršelytė. Tik dvi pastarosios yra gimusios Vokietijoje, o kiti trys neseniai atvykę iš Lietuvos.

Dabar pora žodžių apie mano rašinį "TŽ" sukaktuvininkų tema. Pasirodo, kad ten suklydau. Birželio 3 nr., rašydamas apie kun. A. Rubiką, pažymėjau, kad jis su Augsburgo vyskupijos lietuviais darbuojasi nuo 1969 metų. Pasirodo, kad tai netiesa. Man apie tą klaidą pranešė vienas asmuo, gyvenąs JAV-bėse. Labai atsiprašau tuos, kurie jaučiasi paliesti ir klaidą ištaisau: kun. A. Rubikas yra Augsburgo lietuvių klebonas nuo 1971 m. balandžio mėnesio.

Augšti siekiai

AL. GIMANTAS

Kažkaip išeiviškojo gyvenimo būtinybe lyg ir tapo nuomonė, kad visi mūsų jaunieji turi baigti augštuosius mokslus. Susidarė tradicija ar paprotys, kad kitaip galvoti neleistina. Trumpai, drūtai tariant — visi mūsų vaikai turi tapti daktarais, inžinieriais, advokatais, mokslininkais ir pan. Žinoma, tai labai gražūs ir prasmingi siekiai. Tikrai gražus būrys jaunųjų baigia kasmet kolegijas ar universitetus, įsigyja įvairius mokslinius laipsnius, puikiai kuriasi savo pasirinktoje profesijoje. Didžiuojamės tokiais, džiaugiamės jais kartu su jų artimaisiais.

Bet ne apie tokius šį kartą čia kalbame. Dera mesti žvilgsnį ir tos mažumos pusėn, kuri dėl įvairių priežasčių nesirenka ar nebaigia akademinių studijų. Į tokius neretai žiūrime lyg ir su pašaipa, bent kiek iš augšto... Kartais beveik viešai gailimės jų ir jų tėvų... Vadinasi, na kaipgi čia išėjo, kad mergina ar vaikinas ėmė ir "flankino" ar savo valia pametė studijas...

Tuo tarpu reikalas yra kur kas paprastesnis ir nebūtinai tragiškas. Turėtume suprasti, kad toli gražu ne kiekvienas turi gabumus akademinėms studijoms. Yra jaunuolių, kurie turi patraukimą ir reikiamus gabumus įvairiems amatams. Būti puikiu amatininku, meistru, mechaniku, siuvėju, batsiuviu, staliumi, mūrininku nėra mažiau garbinga už kurią kitą "baltarankę" profesiją. Pagaliau net ir pinigo mastu seikėjant, geri amatininkai neretu atveju uždirba neblogiau (kartais ir daugiau) už "baltarankius". Tad iš kur ir kaip atsiranda toji mūsų pačių išsigalvota tragedija?

Gal tai dalis pačių susikurto pusiau menkavertiškumo komplekso? Gal pagaliau kažkokio "poniškumo" manija, nevertinimas anų "neponiškų" profesijų? Jei taip, tai su tam tikra panieka reikėtų žvelgti ir į žemdirbystę. O ūkininkavimas ar tik nebus pati svarbiausia profesija, nes be maisto gaminių būtų tikras vargas miestui ir jame gyvenantiems "ponams".

Truputį liūdna, kad mūsų pačių tarpe pasitaiko asmens vertinimo tik pagal jo užsiėmimą, pasiektą ar dirbtiną socialinę pakopą. Tai smerktinas žmogiškąjį orumą žlugdąs paprotys, kurio reikėtų gėdytis. Dėlto, gal ir nenoromis, rikiuojamės į ponų ir plebėjų kastas. Mūsų sociologai čia, aišku, rastų gilesnį ir prasmingesnį atsakymą. Oficialiai, tiesa, mes dažnokai deklaruojame, kad yra brangus kiekvienas lietuvis, kur jis begyventų, kuo beužsiimtų. Praktiniame gyvenime visdėlto nuslystame, siaurokai galvodami, kad tik "inteligentinės" profesijos reiškia lyg ir augštesnę, platesnę vertinimo skalę. Tai didi išeiviškojo gyvenimo neigiamybė, atsiradusi be jokio tikro pagrindo ir be jokio reikalo.

Mūsasis jaunimas, jei tam tikra jo dalis nėra "college material", neturėtų būti tėvų ir artimųjų verčiamas rinktis jam nemielą ar itin sunkiai pasiekiamą profesiją, ypač jei toks jaunuolis visiškai gerai jaustųsi versle ar amatuose. Mūsų rūpestingiems tėtukams ir mamaitėms, aišku, nėra lengva apsiprasti su mintimi, kad savasis prieauglis gal ir nepasieks akademinių prošvaisčių. Bet ar tai tragedija?

Atsiųsta paminėti

Petras Melnikas, GĖLIŲ GENERACIJA. Romanas. Išleido "Ateitis". Literatūros serija 24 nr. Viršelis — dail. Kristina Montvidas-Kutkus. Southfield, Mich. 1982 m., 228 psl.

Jurgis Jankus, PAPARČIO ŽIEDAS. Pasakojimai, laimėję JAV Lietuvių Bendruomenės 1981 metų literatūros premiją. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Viršelis — dail. G. Čepaitytės. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Čikaga 1982 m., 393 psl. Kaina — $10.

ŠVENTO PRANCIŠKAUS GIMIMO JUBILIEJUI. Keturių pranciškonų ordino šakų generalinių ministrų laiškas visiems švento Pranciškaus dvasios vaikams. Paruošė Viktoras Gidžiūnas, OFM. Išleido pranciškonai 800 metų nuo šv. Pranciškaus gimimo sukakčiai paminėti. Brooklyn, N. Y., 1982 m. 32 psl.

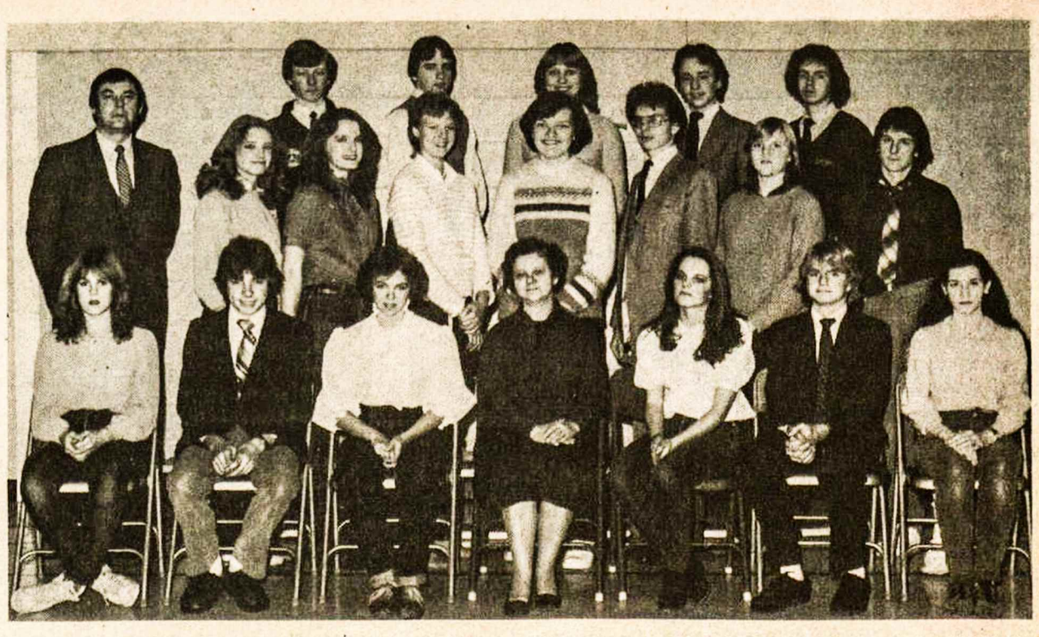

Toronto Maironio mokyklą baigę abiturientai 1982 m e t a i s. Pirmoje eilėje iš kairės: B. Marcinkevičiūtė, L. Daukša, R. Ankutė, mokytoja ir klasės auklėtoja I. Gotceitaitė-Ehlers, L. Laurinavičiūtė, V. Čuplinskas, R. Škėmaitė; antroje eilėje: mokyklos vedėjas V. Bireta, D. Simanavičiūtė, K. Drasutytė, L. Simanavičiūtė, I. Balsytė, R. Kalendra, I. Čuplinskaitė, D. Medelis; trečioje eilėje: L. Ehlers, G. Greičiūnas, R. Baliūnaitė, R. Garbaliauskas, R. Vaitkevičius; trūksta G. Ulecko

Sužeistas plėšikas

Vytautas Tamulaitis

Bitelė nusileido prie kūdros kranto. Ją suviliojo ne tik daugybė geltonuojančių Dangaus raktelių, bet ir vandens čiuožikai ant blizgančio vandens paviršiaus. Prisipūtę oro į kojų padus, jie čiuožė, lyg rogutėmis. Vis toliau už vienas kitą, lenktynių eidami. O šiltame vandenyje maudėsi ir nardė nematyti vandens vabalai, juodi ir margi. Bitelė net nusišypsojo, kad vienas juodas, kaip bajoras mėšlavabalis, visą laiką tik ant nugaros plaukiojo, rodydamas visiems savo rudą pilvą. Ir nardė lygiai taip gerai, kaip kiti. Ji buvo girdėjusi, kad yra ir vandeninė bitė su skaudžiu gyliu. Bet ji neskrido rinkti medaus, o tik vandenyje medžiojo.

Pakrantėje ir virš vandens pamatė Laumės žirgelius, tamsiai mėlynai žalsva uniforma, rodančius savo skraidymo meną. Jie buvo gimę ir augę vandenyje, tik savo nuostabius sparnus visiems parodyti išbrido iš vandens. O koks greitumas ir mokėjimas šokinėti ore buvo šitų žmogaus gerbiamų lakūnų. Prašvilpdavo visu greičiu pro viens kitą taip arti, kad susidūrimo nelaimė, rodos, jau buvo neišvengiama. Bitelė net primerkdavo iš baimės akis. Tik paskutinėje sekundėje staiga kryptelėdavo lengvai į kitą pusę ir išnykdavo tolumoje, nė karto viens kito neužgaudami.

Bitelė bijojo sekti jų kilpas ore, kad ir jai, kaip tai širšei, neužsimegztų m a z g a s ant kaklo...

— Ar ir tu pabėgsi, kai išgirsi mano balsą? — kažkas paklausė žolių tankumyne, prie pat žemės.

— O kodėl aš turėčiau bėgti? Pirma turiu žinoti, kas mane taip išgąsdintų? — atsakė Bitelė ir pasižiūrėjo į žolių tankumyną. Bet nieko ten nematė.

— Kai pasakiau savo vardą, tai visi bėgo šaukdami: plėšikas, plėšikas... Bet jau negaliu užpulti, aš sužeistas. Tik pagalbos prašau.

Bitelė pamatė tamsų širšės švarką su ryškiom, geltonom juostom. Bet krūptelėjo pažinusi plėšiką, lygiai tokį pat, kai pirmą kartą išėjo pasižiūrėti sodo.

— Daug kartų jau nusileido saulė... Aš trokštu be vandens lašo, — vėl prakalbėjo širšė. — Gelbėk sužeistą kareivį...

— Bet tu ne kareivis, — ištarė Bitelė. — Kareivis gina savo namus nuo užpuolikų, o tu užpuoli nieko blogo tau nedarančius...

— Daug tiesos tavo žodžiuose, — atsakė. — Bet šį kartą aš nieko neužpuoliau. Tik skridau jieškoti pusryčių. Ne aš, o mane užpuolė ta juodabarzdė plėšikė musė. Ji visus tik iš malonumo užmušinėja, susitikusi kelyje. Bijau mirti, nes negalėsiu atsilyginti už šitą pažeminimą...

Bitelė girdėjo apie tą baisiąją plėšikę musę. Dažniausiai taikias bites puldavo, grįžtančias iš laukų. Nesutikusi bitės, puldavo ir drąsias širšes. Griebdavo sutiktą kiekvieną, ar jis buvo didelis, ar mažas. Taip buvo pamėgusi muštis, kad pagarsėjo visoje ežero pakrantėje.

— Žinoma, jei būčiau aš užpuolusi, tai neprašyčiau tavo pagalbos, — kalbėjo širšė. — Drąsiai mirčiau savo plėšiko mirtimi, muštynes pralaimėjusi. Dabar esu sužeista ne kaip plėšikas, o tik gindama savo gyvybę. Man rodos turi būti skirtumas tarp sužeistojo ginant savo gyvybę ir to, kuris klastingai jį užpuolė.

Bitelė tylėjo. Bet neilgai abejojo širšės žodžiais. Plėšikės širšės tikrai niekada neprašė pasigailėjimo, pralaimėjusios muštynes. Ir nemelavo, išsisukinėdamos iš savo negarbingų darbų. Visada drąsiai mirdavo, pasitikdamos savo likimą. Kaip ir bitės, gindamos savo namus, tuoj pasirinkdamos mirtį, o ne pasitraukimą gėdingam gyvenimui.

Žolių lapai prie žemės vėl sujudėjo. Širšė sunkiai pakėlė galvą, norėdama pamatyti su kuo ji kalba.

— Tu bitė, — ištarė nudžiugusi. — Išdidi ir garbinga. Už tai tu nepabėgai nuo manęs, kaip visi kiti. Neužtrokšiu, jei bent mažą lašelį vandens pajusiu ant savo lūpų...

Bitelė nieko neatsakė, tik leidosi augštos žolės stiebeliu žemyn. Jautė ne tik drėgmę bei žemės šaltumą, bet ir mirties alsavimą tamsiame nuvytusių lapų šešėlyje. Plėšikės širšės auksuoti sparnai, rodos, stumte stūmė grįžti atgal savo aštriu blizgesiu.

Atsargiai eidama, jau nenorėjo sustoti. Jei tik sustotų ėjusi, rodos, tuoj būtų grįžusi į augštą žolės viršūnę. Buvo čia tamsu ir drėgna. Šlapių, pelėsiuose pūvančių lapų kvapas buvo sunkiai pakenčiamas. O pavojui ištikus, nebūtų jau ištiesusi sparnų tokiame tankumyne.

Bet Bitelė nesustojo. Kantriai leidosi savo pavojingu keliu, užsikabindama už plonų, ištysusių žolių, slysdama vis giliau prie pat žemės.

Širšė pajuto jos artumą ir sunkiai pakėlė nusvirusią galvą. Jos didelės juodos akys susitiko su Bitelės akimis. Ir žiūrėjo viena į kitą lyg labai nustebusios pirmu ir tokiu netikėtu susitikimu.

— Tokios geros akys dar niekados nežiūrėjo į mane, — prakalbėjo širšė ir bandė nusišypsoti.

— Išsižiok, — ištarė šaltai Bitelė.

Širšė atidarė kietus savo žandus. Bitelė įmetė jai medaus lašelį. Kai širšė apsilaižė, bitelė vėl pakartojo:

— Išsižiok! — Ir širšė vėl godžiai nurijo antrą lašelį.

— Niekas netikės, kad tu davei man medaus, — ištarė. — Netikėjau nė aš, kad tu ateisi prie manęs. Nors ir šaukiau tave, bet visi mirštantieji šaukia... Šaukia ir netikėdami pagalbos atėjimu. Pasakyk, kodėl tu taip padarei?

— Už tai, kad nenoriu būti tik aš viena laiminga...

— O kodėl tu laiminga?

— Nes savo džiaugsmą pasidalinu su kitais. Jis kaip saulė priklauso visiems. Ne tik besijuokiantiems, bet ir verkiantiems...

— Ačiū tau, — ištarė širšė. — Šimtai praėjo pro mane, bet nė vienas to nežinojo. Nežinojau nė aš...

— O kur tau skauda? — paklausė Bitelė.

— Man niekur neskauda. Tik nepakeliu sparnų ir nepajudinu kojų. Bet dabar pasveiksiu, sutikusi tave.

— Tai sveik! — ištarė Bitelė ir skubiai bėgo žolių lapais į pievos paviršių. Širšė lydėjo ją savo didelėmis akimis bėgančią į viršų, jau nedrįsdama prašyti, kad vėl atlankytų.

Bet Bitelė kitą dieną grįžo neprašoma ir nusileido ant to pačio lapo žolės viršūnėje. Ji draugiškai prašneko:

— Na, o kaip jaučiasi ligonis?

— Daug geriau. Tokia slaugė kaip tu ir numirėlį atgaivintų...

Bitelė nieko neatsakė ir greit nusileido žemėn.

— Išsižiok! — ištarė ir įdėjo vieną ir antrą lašelį medaus.

— Ačiū, — pasakė širšė jau drebančiu balsu, lyg būtų suminkštėjusi kieta, akmeninė plėšiko širdis.

Bet Bitelė nesileido į kalbas. Net nesustojo pasižiūrėti į blizgantį kūdros vandenį ir Laumės žirgelius; greit nuskrido į pievą ir skubiai rinko gėlių sultis, kad tiek, kiek buvo medaus atidavusi širšei, dvigubai parneštų dabar į avilį. Dūzgėdama sparneliais, šokinėjo po žiedus, net pati išalkusi nedrįso nuryti saldaus nektaro lašelio.

Nebuvo laiko atlankyti dabar nė Boružės ir kitų draugų. Ji žinojo, jie būtų pasakę, kad ji slaugo plėšiką. Kuris iš jų, gyvendamas tik sau ir džiaugdamasis tik savo džiaugsmu, būtų supratęs, kad ir sužeistas priešas turėjo teisę prašyti lašelio vandens, jau beginklis ir mirštantis.

Bitelė dar kartą atlankė plėšikę širšę. Ji jau stovėjo ant lapo ir mojavo sužeistais sparnais. Nors pakilti nuo lapo negalėjo, bet jau vaikščiojo ir rinkinėjo pati rasos lašelius nuo žolių lapų.

Bitelė labai nudžiugo. Lyg kokia sunki nuodėmė, kaip akmuo, nusirito nuo jos mažytės širdies. Taip jai palengvėjo.

— Neužmiršiu tavo kilnumo, — tarė širšė. — Tu mane išgelbėjai nuo mirties. Praėjo pro šalį daugybė pažįstamų ir draugų, lyg būtų negirdėję mano balso.

— Tu džiaukis vasara, — atsakė Bitelė. — Ji ne tik man, bet ir tau priklauso. O dabar sudie! Jau daugiau nepasimatysim...

— O gal vėl susitiks mūsų keliai? — ištarė širšė.

— Nebent tu mane užpultum grįžtančią iš pievų su medum, — nusišypsojo Bitelė. — Juk taip plėšikės širšės daro...

— Tada palaukčiau, kad tu pirmoji įsmeigtum savo gylį...

— Ne, to nepadarysiu, — greit atsakė Bitelė. — Gelbėjau nelaimėje ne tavo palankumo jieškodama, nes aš draugų neperku ir jų neparduodu. — Ir pakilo į orą. Apsuko didelį ratą virš kūdros ir nulėkė prie ežero, kur žėrėjo vandenyje saulės takas. Ji skridо virš jo, kildama vis augščiau, lyg nešdama a n t savo sparnų dalelę vasaros džiaugsmo, skambančio visoje paežerėje...

(Iš rinkinio "Vasaros pasaka")

Draminius veikalus svarstant

Perskaičius prof. A. Maceinos straipsnį "Priekaištai ar priekabės?"

ANATOLIJUS KAIRYS

Prof. A. Maceinos atsiliepimas į mano straipsnį "Žmogui apginti" buvo skaitytojams naudingas. Kaiką Profesorius paryškino, kaiką papildė, tuo nuraminḍamas a.a. dr. J. Griniaus gerbėjus. Esu Profesoriui už tai dėkingas.

Atsakydamas jis iškėlė daug gražių minčių, tik gaila — ne su visomis galima sutikti. Pats straipsnio įvardijimas "Priekaištai ar priekabės?" jau neprofesoriškas. Galėčiau nuryti "priekaištus", bet "priekabėmis" springstu. Jokiu būdu ne priekabės! Nuomonės ar pastabos, taip. Betkokį straipsnį, recenziją, veikalo kritiką, jei autoriui ne prie širdies, tektų laikyti "priekabėmis". Kaikas taip ir daro. Nesikabinau be preteksto, nelaužiau faktų iš pirštų, tokiai prabangai neturiu laiko.

Kadangi "TŽ" 1982.V.27 nr. paliesti keli dalykai, nieko bendro neturį su mano "Žmogui apginti" straipsniu, jaučiu pareigą ir šiais klausimais pasisakyti.

Nesuprantu, ką reiškia mano vaikščiojimas "tarsi žmogus su palaidais apivarais". Kam tarnauja šis palyginimas: rimčiai ar pajuokai? Jeigu aš vaikštau su vyžomis, galima atsistoti ant apivarų, o kas dėvi fraku, galima prisėsti ant skvernų. Vyžų ir apivarų nėra prasmės gėdytis, tai lyg tradicinis palikimas, net istorinis; būtų žymiai sunkiau pasisavinti fraką . . .

Aktyviai dalyvauju išeivijos kultūriniame judėjime, džiaugiuos pliusais, liūdžiu minusais, tad karts nuo karto išdrįstu pareikšti savo nuomonę viešai. Ar tai jau peiktina? Ar būtų geriau, jei niekas nereaguotų į nieką, kaip kapinėse? Ar žmogaus rūpestį mūsų kultūriniais negalavimais tinka papuošti "nusidriekusiais apivarais"? Nei poezijos impotencija (tebesu tos pačios minties) ar potencija (šiuo atveju), nei mano rinkinys "Lotofagų šaly" išeiviškosios kultūros lygio nepakels, mėgančių nepažadins. Poezija nėra nei patriotinių, nei filosofinių, nei kitų kilnių idealų deklaracija. Žinoma, juoktis nedraudžiama iš nieko, net pageidaujama . . .

Aname pokalbyje "TŽ", atsakydamas į klausimą, ar gera kūryba yra taip pat gera patriotika, prisiminiau T. Venclovos knygos sutiktuves. Jo atsakymas mano klausimo iliustracijai buvo geras pavyzdys — juo ir pasinaudojau. (Nei T. Venclova "pakliuvo" į mano apivarus, nei aš į jo).

Davęs gan platoką aiškinimą, prof. A. Maceina į ši klausimą tiesiogiai neatsakė, tepanaudojo vieną klausimo dalį. Kas yra per daiktas "tauta reikalauja tik kūrybos"? Iš tikro tauta, kaip tokia, nieko nereikalauja, ji tėra sąvoka, be ką nors įpareigojančios galios. Jei tauta galėtų 'reikalauti', ji būtų "pareikalavusi" Lietuvos bajorų nesulenkėti, dabarties istorikų istorijos neklastoti, iš prisitaikėlių — tėvynės neišsižadėti ir t.t. Tokio dalyko, kaip "tauta reikalauja", iš viso nėra, kaip lygiai nėra Maritaino su Cocteau pokalbyje tiesos, nes nei vienas, nei kitas, paprasčiausiai kalbant, nežino, kokio meno Dievas nori ar koks menas Dievui patinka. Tai iliuzinės prielaidos, meno interpretacija — gali sutikti, gali ne. O mano klausimas buvo aiškus: ar gera kūryba yra kartu ir patriotinė kūryba? Daviau du konkrečius pavyzdžius, kuriuos Profesorius ignoravo. Štai S. Nėries ketureilis, pakartotas "Aušros" 12 nr.:

Apsistosim, kai raudonu žiedu
Visa žemė skaisčiai pražydės.
Tegu tautos vieną himną gieda,
Visos tautos — iš visos širdies.

Meniniu požiūriu nieko negalima prikišti. Geriau šia tema neparašytų nė poetas A. Jasmantas, bet ar tai patriotika mūsų kalbama prasme? Propaganda! O tačiau kūrinys meniškas. Kodėl šio klausimo pusės prof. Maceina nepalietė? Ar geras kūrinys yra patriotika, ar menas yra patriotika? Ar "gera kūryba" yra "savaime patriotinė", kaip Profesorius teigia? Todėl laikau, kad šis klausimas tebėra neatsakytas.

Su pasakymu "**kūrybos aprašai**" (A. Maceinos pabraukta) irgi nenoriu sutikti. Išsisukinėjimas? Abu straipsniai buvo nekrologiniai, bent taip pažymėta žurnalo, paskyrusio visą numerį J. Griniui pagerbti: "Aidai savo ištikimą bendradarbį ir žymų kultūrininką mirties metinėse pagerbia šiuo numeriu" ("A.", 364 p., 1981 m., nr. 6). Negi "Aidai" gerbia mirusį tuščiais puslapiais ar tik "kūrybos aprašais", neteikiančiais gerbiamajam pagarbos? Bet jeigu Profesorius sako, kad straipsnis nenekrologinis, o tik "kūrybos aprašai", tebūnie ir taip. O žodžio "dūlėti" semantikos priedanga aiškiai ironiška. Palyginus abi vietas, perdaug jau akivaizdu, kad Profesorius "dūlėti" vartojo ne senėjimo, irimo, o kūrinių bevertiškumo prasme.

"TŽ" 1982.VI.3 prof. A. Maceina mano priekaištą "neišsivystė į dramaturgą" pavadino "tikra priekabe", o kiek toliau "klastojimu". Tai tenka visiškai paneigti. Atrodo, kad neišsivystymą į išsivystymą reikėtų dar vystyti, nes pataisa "vėliau" mažai ką pataiso. "Dramaturgas" tik "Stella maris" dramai, o kitų veikalų atžvilgiu jau "dramaturgas neišsivystė". Suraizgytos sumazgytos filosofinės plonybės, o tai jau ne mano nosiai — keliu rankas augštyn.

Daug vietos Profesorius ima "Gulbės giesmės" ir "Žiurkių kameros" dramų nuvertinimui. Dėstymas ramus ir įtikinantis, tačiau vienkelis. Nurodinėdamas J. Griniaus (ir į jį panašių) "klaidynę", "klaidos sąmonę" ir pan., sudaro įspūdį, kad pats Profesorius yra neklystantis . . .

"Stella maris" dramą jis pripažįsta gera drama ir ją sklaidė filosofinio-metafizinio metodo būdingais simboliais. Tačiau visi žinome, kad metafizinių konfliktų negana veikalo pločiui ir gyliui išsemti, kad vienalytė metafizinių metodų teorija yra siaura ir klaidinga daugumai gyvojo teatro dramaturgijos apibūdinti. Kaip negalima visiems siūti batų pagal vieną kurpalį, taip netikslu visus draminius kūrinius analizuoti ir vertinti vien metafiziniais priežastingumo dėsniais ar motyvais, kurie mažai ką sako. Draminių veikalų gelmė ir plotmė matuojama lygiagrečiai dar psichologiniais, socialiniais, moraliniais, buitiniais, istoriniais, politiniais, asmeniniais ir kitokiais konfliktais — priklauso nuo to, ką dramaturgas yra pasišovęs parodyti ar išspręsti.

Sekdami prof. A. Maceinos vienalytį metafizinio metodo kriterijų, mūsų dramaturgijoje vargu rasime autorių, vertą dramaturgo vardo. Atkristų Fr. Šilerio istorinės dramos, reikėtų atmesti visas Šekspyro tragedijas, nes ten vyrauja sostas ir garbė, o iš Moljero, pradėjus jį operuoti metafiziniais peiliais, nedaug kas liktų. Kaip eilėraštis nėra filosofija, taip drama nėra metafizika. Yra gerų dramų, visi žinome, bet jos guli universitetų bibliotekose ir ten renka dulkes — daugiausia tos, kurias įmanoma paskaityti tik pro metafizinius akinius. Scena yra fizika. Teatras alsuoja duona ir vandeniu, tai jo plotis ir gelmė. Kas yra už duonos ir vandens, tai jau ne dramaturgų teritorija. Jeigu prof. Maceina į "Gulbės giesmę" būtų pažvelgęs pro istoriniuspsichologinius akinius, o į "Žiurkių kamerą" pro buitinius ir moralinius, būtų radęs ir šias dramas vertingais kūriniais, išvystytais talentingo dramaturgo ranka.

Vietomis, mano nuomone, Profesorius pats sau prieštarauja. Pvz.: "Barbora ir Bonna yra dvi istorinės priešininkės, bet ne du prieštaraujantieji prasmens". O toliau rašo: "Tikėjimas dieviškąja Apvaizda pakerta tragedijai šaknis". Nebūtinai. Šiandien jau egzistuoja trečia žmogaus dimensija, dr. J. Girniaus terminu "žmogus be Dievo". Tai yra be jokio dievo — krikščioniško ar marksistinio. O tragedijos "šaknys" dėl to nenukenčia, priešingai, net sustiprėja: ir su Apvaizda, ir be Apvaizdos žemėje tragedija . . . Tęsiant mintį — Barbora ir Bonna tikėjo "dieviškąja Apvaizda", jieškojo stiprybės ir tiesos Dievuje. Ar jų kovą galima laikyti "psichologine plokštuma"? Abi pasiekė tikslą — Barbora karūnos, o Bonna — marčios mirties, ją nunuodydama tos pačios "dieviškosios Apvaizdos" vardu; ir jeigu šiame psichologiniame konflikte Profesorius neįžiūri dviejų griežtai prieštaringų idėjinių polių, tragedijos pradų, o tik "psichologinę tuštumą", tai kas tada yra žmogaus ambicija, tasai pagrindinis draminio veiksmo variklis? Nesuklysiu pasakęs, kad ambicija gimdo pusę viso pasaulio draminių veikalų — tragedijos ar netragedijos! Juo tuštesnė ambicija, juo stipresnė intriga, juo įdomesnis konfliktas! Ar ne tokia idėja yra "Gulbės giesmėje"?

Baigdamas šį pasikeitimą nuomonėmis, visdėlto manau, kad prof. A. Maceina savo artimam bičiuliui tokiu "kūrybos aprašu" nebuvo švelnus.

RASA RIMKUTĖ, "Vilniaus" paviljono karalaitė, prie dail. Dagio skulptūrų tautybių savaitėje — Karavane Toronte Nuotr. K. Raudžio

Dramos konkursas

Los Angeles Dramos Sambūris skelbia dramos veikalo konkursą, kuriame kviečia dalyvauti viso laisvojo pasaulio rašytojus. Veikalo tema ir turinys laisvai pasirenkami. Pobūdis pritaikomas nedideliam teatro kolektyvui. Pageidautinas paprastas lankstus scenarijus galbūt trijų veiksmų apimties, neilgesnis kaip dviejų su puse valandos. Konkurso rankraščiai paruošiami rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant uždaro vokelio, kuriame įdėta tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas. Vokelis nebus atidarytas nelaimėjus. Konkurso premijos dydis 2000.00 dolerių. Dramos sambūris turi teisę premijuotą veikalą pagal savo nuožiūrą pirmas pastatyti.

Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tik autoriams paprašius. Penkių narių vertintojų komisija sprendžia kas premijuotina balsų dauguma. Jeigu komisija nerastų nė vieno premijuotino veikalo, konkursas bus pratęsiamas naujam laikotarpiui. Rankraščio įteikimo data 1983 m. sausio mėn. 1 d. Adresas D. Mitkienė, 2610 Griffith Pk. Blvd., Los Angeles, Ca. 90039, USA.

Los Angeles Dramos Sambūrio valdyba

Generalinis Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas sveikina muziką St. Gailevičių, baigusį ilgametę chorvedžio tarnybą Lietuvos Kankinių parapijoje Toronte-Mississaugoje Nuotr. R. Paulionio

Filmų pasaulyje

ALGIRDAS GUSTAITIS

Lietuvaitė — "Mae West"

Lietuvaitė Jūratė Nausėdaitė, televizijų, filmų ir teatro pasaulyje žinoma Ann Jillian vardu, paskutiniu laiku, be gausių pasirodymų amerikiečių televizijos programose su Bob Hope, Perry Como, Johnny Carson, Merv Griffin ir kitais, pagarsėjo dviem filmais, kurių vienas laikomas išliekančiu.

Mae West buvo ne tiktai gabi amerikiečių artistė, bet ir įdomi, labai spalvinga savo judesiais, veiksmais, palikusiais gilių įspūdžių žiūrovuose. Trukšmingą gyvenimą užbaigė 1980 m., sulaukusi 87 metų. Pradėta dairytis rankraščio ir artistės, galinčios Mae West pavaizduoti.

Po įvairiausių varžybų pagrindine artiste buvo parinkta Ann Jillian. Filmą išleido ABC bendrovė ir visai Amerikai parodė 1982 m. gegužės 2 d. vakare. Filmo ilgumas — apie dvi valandas. Be jos, vaidina James Brolin, Piper Laurie, Roddy McDowell, Chuck McCann. Rankraštis E. Arthur Kean. Režisoriai — Terry Morse, jn., Leonard Hill ir Philip Mandelker.

Filme "Mae West" lietuvaitė Ann Jillian pasirodė kaip kelių talentų artistė. Ji puikiai dainuoja, šoka, vaidina. Juo sudėtingesnė scena, juo meniškiau išsireiškia. Vietomis atliko geriau nei páti Mae West. Susilaukė daug teigiamų atsiliepimų iš tos srities vertintojų. Jos vardas pakilo iki laipsnio, kurį yra pasiekusios filmų artistės-žvaigždės.

Filmo rankraštis galėjo būti geresnis, gyvesnis ir patrauklesnis. Tada Ann Jillian būtų dar geriau pasireiškusi. Silpna jos "motina" filme (Piper Laurie). Vietomis silpnas filmavimas, be reikalo stengiantis filmuoti iš apačios. O kad filmas visdėlto išėjo geras, pagrindinis nuopelnas tenka Ann Jillian.

Filme "Mae West" ji dažnai keitė aprangą. Filmų gamintojams vien apranga, vartota Ann Jillian, kainavo apie $100.-000.

"Vaivorykštės mergaitė"

Birželio 4 d., 8 v.v., per NBC televizijos tinklą buvo rodomas kitas filmas su Ann Jillian, būtent, "The Rainbow Girl" (Vaivorykštės mergaitė). Pagrindiniame vaidmenyje — mūsų Jūratė Nausėdaitė. Mačiau to filmo pradinį veiksmą filmuojant, kur Ann Jillian, gaubiama miglų, maloniai dainuoja, kad išsipildytų norai, sapnai. Gražiai dainuoja, malonūs žodžiai. Bandomojo filmo ilgumas — 30 minučių.

Buvęs NBC prezidentas Fred Silverman, pastebėjęs, kad perdaug televizijoje rodomi italai, graikai, airiai, nutarė parodyti lietuvių. Suorganizavo rankraštį. Padarytas bandomasis filmas. Jei patiks vertintojams, tai rudenį bus išleista ištisa serija.

Filme vaizduojama lietuvių šeima, kuri gauna žinią, kad Lietuvoje mirtinai serga motinos 75-rių metų brolis. Nori jį aplankyti, bet neturi pinigų. Pardavinėja turimus daiktus. Atrodo tuoj surinks reikiamus pinigus, bet štai netikėtai atvyksta brolis į Ameriką. Čia Ann Jillian yra tos motinos duktė, o atvykęs, aišku, jos dėdė.

Filme keletą kartų minimas Lietuvos vardas.

Deja, rankraštis baisus, visiškai nevykusiai, neišmaniškai parengtas. Ann Jillian atrodo žaviai, gražiai pašoka, padainuoja, puikiai vaidina, bet jos filminė mama (Rae Allen) atrodo tikra žydė nė tik išvaizda, bet ir judesiais, kalbėjimu, elgesiu. Kalba dirbtinai. Taip lietuvės negalvoja ir nekalba. Tėvas irgi visiškai nepanašus į lietuvį, atrodo italas ar tamsiaplaukis žydas. Jo kalba, judesiai irgi nieko bendro su lietuviais neturi.

Visas rankraštis tėra nevykęs kratinys, net menkesnis už kitus menkus amerikiečių televizijos rankraščius. Filmą stebint, iš Lietuvos atvykęs brolis tarė kažin kokius žodžius, kurių nesupratau, nors greta manęs buvęs kitas lietuvis pasakė, kad jis du sakiniu pasakęs lietuviškai. Matyt, kur nors gimusiam svetimtaučiui nėra lengva išmokti porą lietuviškų sakinių.

Gamintojai vertėjo atsiklausti lietuvių. Žinau, jie iš tolo neprisileidžia lietuvių rašytojų, lietuviškų rankraščių, bet galėjo nors pasiteirauti, būtume patarę be jokio atlyginimo. Dabar gamina tarsi lietuvišką filmą, kuriame paskiri žodžiai nesudaro norimo įspūdžio. Gaila!

Filmą matę amerikiečių kritikai labai teigiamai įvertino Ann Jillian. "Los Angeles Herald Examiner" laikraščio redakcijos narys Frank Torrez straipsnyje birželio 4 d. antrašte "No pot of gold for Jillian in 'Rainbow" rašo, kad televizijos filme "The Rainbow Girl" ji vaidina sekretorę-dainininkę. Iškart užpuola autorių, paruošusį nevykusį rankraštį. O mūsų Jūratę taip įvertina:

"Ann Jillian is, in fact, one of the most talented individuals to arrive on the TV scene in quite some time. It's sad to see talent like hers dragged down by mediocre writing and dumb plots". Verčiant lietuviškai: Ann Jillian iš tiesų yra viena talentingiausių asmenų, pasirodančių televizijoje. Liūdna matyti jos menkinamą talentą blogo rankraščio ir kvailos sampynos".

Televizijoje milijonai žmonių pamatė talentingą Ann Jillian, išgirdo Lietuvos vardą, kuris buvo minimas visose televizijų programose ir spaudos komentaruose.

Ann Jillian neabejotinai turi vaidybinį, artistinį talentą keliose pakopose. Jos tolesni laimėjimai filmų pasaulyje turėtų būti sėkmingi.

Filmų ir televizijos aktorė ANN JILLIAN-JŪRATĖ NAUSĖDAITĖ

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Los Angeles Dramos Sambūris, netekęs iš šio miesto išsikėlusios ilgametės savo režisorės Dalilos Mackialienės, gegužės 13 d. įvykusiame posėdyje nutarė tęsti savo veiklą. Naująją režisore yra pakviesta jaunoji Dąnutė Barauskaitė, su jaunimu paruošusi spektaklį "Viva Europa", jos padėjėju — dail. Algis Žaliūnas, sambūrio dalyvis, scenovaizdžių kūrėjas. Numatoma paskelbti dramos veikalo konkursą, kurio premijai $2.000 žada parūpinti sambūrio rėmėjai. Sambūrio valdybon išrinkti: pirm. — Vincas Dovydaitis, viepirm. — Saulius Matas, sekr. — Elena Vidugirienė, ižd. — Gražina Raibienė, narė — Alma Prišmantienė. Galvojama surengti dailiojo skaitymo kursus, kuriuose kiekvienas galėtų išbandyti savo polinkius. Tokiu būdu aktoriai galėtų paruošti grožinės literatūros repertuarą reguliariems susitikimams su visuomene.

1982 m. $500 jaunimo dailės premiją skelbia JAV LB kultūros taryba. Ji bus paskirta jauniems 18-30 metų amžiaus dailininkams, gyvenantiems JAV. Iki š. m. gruodžio 1 d. kultūros tarybai reikia atsiųsti nemažiau kaip penkias premijai siūlomų darbų skaidres šiuo adresu: Nijolė Palubinskienė, 2870 Meadowbrook Blvd., Cleveland Heights, Ohio 44118.

Pavasarėlio novelės "Pinklėse" rankraštis, atsiųstas Aloyzo Barono vardo konkursui, yra užsilikęs Lietuvių Rašytojų Draugijos raštinėje (306-22-St., Santa Monica, Cal., USA). Nelaimėjusių vokeliai nebuvo atidaryti. Visos novelės jiems grąžintos nurodytais adresais, išskyrus Pavasarėlio, nedavusio atgalinio adreso. Valdyba prašo jį atsiliepti iki š. m. rugpjūčio 1 d. Neatsiliepus su tuo rankraščiu turės pasielgti pagal savo nuožiūrą.

Dail. Ilona Peterienė birželio 13 — liepos 10 d.d. dalyvauja Los Angeles mieste, St. Mary's kolegijos meno galerijoje, surengtoje parodoje "Moterys tapytojos Vakaruose".

Birželio 4 d. vakaronė Čikagos Jaunimo Centre buvo skirta velioniui kompoz. Vladui Jakubėnui. Ją surengė neseniai įsteigta Vl. Jakubėno Draugija, kuri renka bei daugina visus jo kūrinius, recenzijas ir įvairius pasisakymus spaudoje muzikos klausimais, rūpinasi monografijos bei kitų raštų išleidimu, tinkama jo palikimo apsauga. Draugijos valdybą sudaro: pirm. J. Vasaitis, E. Dilytė-Brooks, J. Kreivėnas ir E. Šulaitis. Vakaronės dalyvius su Vl. Jakubėno Draugijos planais supažindino pirm. J. Vasaitis. Atsiminimais dalijosi Čikagoje gyvenanti velionies sesuo Halina Dilienė. Porą Vl. Jakubėno dainų atliko jaunoji sol. Aldona Buntinaitė su akompaniatoriumi Arūnu Kaminsku, programą papildžiusiu fortepijoniniu velionies kūriniu. Vytautas Zalatorius rodė Algimanto Kezio, SJ, Vl. Jakubėno atminimui sukurtą filmą, kurin yra įsijungęs jį apklausinėjęs kompoz. V. Marijošius, sol. D. Stankaitytė, šokėja V. Galėnaitė ir kt. Trumpai kalbėjo Vl. Jakubėno testamento vykdytojas J. Kreivėnas, šiuos reikalus tvarkantis su antruoju vykdytoju A. Keziu, SJ. Tai buvo ne tik velionies pagerbimas, bet ir visuomenės supažindinimas su Vl. Jakubėno Draugija, planuojančia daugiau panašių renginių.

Baltiečių meno draugija "Baltija", prieš keletą metų įsteigta Niujorke, pirmą dailės darbų parodą surengė 1977 m. Šiemetinė paroda gegužės 8-9 d.d. įvyko Brooklyne, Kultūros Židinyje. Jos techniška dalimi rūpinosi dail. Juozas Bagdonas, nutaręs išstatyti neatskirtus visų dailininkų kūrinius. Parodoje dalyvavo 7 estų dailininkai, 15 latvių ir 17 lietuvių. Didžiausią mūsiškių grupę sudarė: Naumas Alpertas, jo sūnus Alec Alpertas, Juozas Bagdonas, Vsevolodas Dobužinskis, Vytautas Ignas, Regina Ingelevičienė, Vytautas Kasiulis, Vida Krištolaitytė, Paulius Lantuchas, Giedrė Montvilienė, Banguolė M. Raugaitė, Vytautas Sakalauskas, Elena Urbaitytė, Petras Vaškys, Romas Viesulas ir Vladas Žilius. Jie yra "Baltijos" nariai arba svečiai, pakviesti dalyvauti šioje parodoje. Jos atidarymui vadovavo Alina Staknienė, kalbėjo generalinis Lietuvos konsulas Anicetas Šimutis, latvių ir estų atstovai.

Tradicinius vasaros koncertus Trakų pilies menėje pradėjo Vilniaus dailės muzėjaus kanklininkių t r i j u l ė, birbynininkas A. Smolskus, Vilniaus filharmonijos solistai E. Žuravliova, D. Sadauskas ir dramos aktorius R. Karvelis. Pirmam pasirodymui b u v o pasirinkti R. Žigaičio, V. Bagdono, J. Gaižausko, B. Dvarionio bei kitų lietuvių kompozitorių kūriniai.

K. Donelaičio vardo vidurinėje mokykloje Klaipėdoje atidarytas jo atminimui skirtas muzėjus. Rodinius, susietus su mūsų literatūros klasiko vardu, jau daug metų rinko moksleiviai, vadovaujami mokytojos Z. Karpavičienės. Pirmieji muzėjų aplankė įvairių laidų abiturientai, susirinkę paminėti šios mokyklos šešiasdešimtmečio. Talkinant Lietuvos Mokslų Akademijos lietuvių kalbos ir literatūros institutui, muzėjui buvo gauta K. Donelaičio kūrinių vertimų į kitas kalbas, rankraščių nuotraukų ir dokumentų.

R. Vokietijos slavistų komiteto baltistikos skyriaus posėdyje Humboldtų universitete birželio 4 d. buvo paminėtos šimtosios A. Vienuolio-Žukausko gimimo metinės. Pirmiausia buvo parodytas dokumentinis filmas, skirtas šiai A. Vienuolio sukakčiai. Apie jo kūrybos reikšmę kalbėjo baltistikos skyriaus pirm. prof. Viktoras Falkenhahnas.

Rašytojas Jonas Avyžius, pasižymėjęs savo romanais "Kaimas kryžkelėje", "Sodybų tuštėjimo metas", "Degimai", atšventė savo amžiaus šešiasdešimtmetį, kuris plačiai buvo paminėtas spaudoje. Už romaną "Sodybų tuštėjimo metas" yra laimėjęs V. Lenino premiją. Dabar paaiškėjo, kad tai tėra pirmas romano tomas, skirtas vokiečių opukacijos metams. J. Avyžius rašo II tomą, kuriame veiksmas prasideda 1944 m. su antrąja sovietine okupacija. Amžiaus sukakties proga J. Avyžiui buvo paskirtas sovietinis "Tautų draugystės" ordinas.

Kompoz. Jonas Dambrauskas mirė Kaune š. m. kovo 8 d., nespėjęs sulaukti amžius devyniasdešimtmečio. Tą jo sukaktį gegužės 23 d. paminėjo Lietuvos radijas specialiu velionies kūrinių koncertu.

Dail. Jurgio Račkaus, Kanados lietuvio, grafikos darbų parodą Vilniaus meno darbuotojų rūmuose atidarė grafikas K. Ramonas, Lietuvos Dailininkų Sąjungos atstovas. Svečią iš Toronto jis apibūdino kaip vieną žymiausių dabartinių Kanados dailininkų. Esą jis sukūrė daug savitų, įdomių darbų nauja anaduoto aliuminio technika. Prieš trejetą metų Vilniuje buvo surengta pirmoji J. Račkaus litografijų ciklo "Dangus ir žemė" paroda. Šiemetinėje parodoje išstatyta keliolika grafikos darbų — "Gulbių ežeras", "Žiemos nuotaika", "Sparnuota Nikė", "Linų ritmas" ir kt. Susirinkusius vilniečius J. Račkus pasveikino Kanados dailininkų vardu.

Kompoz. Aleksandrą Kačanauską šimtųjų gimimo metinių proga kauniečiai prisiminė dviem renginiais — jo darbų paroda ir koncertu. Paroda buvo surengta Kipro Petrausko muzėjuje, sutelkus jame nemažą pluoštą rankraščių, nuotraukų, plokštelių, knygų. Tarp jų buvo ir rankraštis dainos "Kur bėga Šešupė", laimėjusios I premiją lietuviškos muzikos konkurse Petrapilyje 1910 m., v i e n a pirmųjų lietuviškų plokštelių, įdainuota A. Kačanausko vadovauto kvarteto, kurio balsingu nariu buvo ir pats velionis. Atsiminimų vakarui-koncertui Kauno menininkų namuose vadovavo kompoz. A. Kubiliūnas, apie A. Kačanausko veiklą kalbėjo muzikologas V. Juodpusis. Prisimnimais dalijosi buvęs velionies mokinys V. Indrikonis, kompoz. V. Laurušas, dukra A. Kačanauskaitė-Zavorienė. Dalyvių eiles papildė ir velionies našlė S. Kačanauskienė. Skulptūrinį šiai sukakčiai skirtą A. Kačanausko portretą sukūrė kaunietė dail. D. Danytė. Sukaktuvininko dainų programą atliko buvusios jo mokinės J. Truncaitė-Kaušakienė ir J. Vasionytė, Vilniaus operos sopranas G. Apanavičiūtė, V. Čepkus, A. Krikščiūnaitė, instrumentinių kūrinių — pianistė H. Znaidzilauskaitė ir smuikininkas A. Stulgys. Gausus A. Kačanausko talento gerbėjų būrys gegužės 29 d. aplankė ir gėlėmis papuošė jo kapą Petrašiūnų kapinėse.

V. Kst.

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 767-7932
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414
AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius .... 15 %
180-185 d. termin. ind. 15¼%
term. indėlius 1 metų ..... 15 %
term. indėlius 3 metų ..... 13 %
pensijų s-tą ..... 14 %
spec. taup. s-tą ..... 13 %
taupomąją s-tą ..... 11 %
depozitų-čekių s-tą ..... 6 %
DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo ..... 20 %
mortgičius nuo 18¾%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
2239 Bloor Street West.
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai ★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. ★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

"Vilniaus" paviljone Toronte tautybių savaitės metu lankytojams buvo rodomi tautiniai lietuvių drabužiai Nuotr. K. Raudžio

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

dys kolektyvines valdžios tarnautojų unijų derybas naujoms sutartims ir netgi uždraus protesto streikus. Joms bus paliktos paskutinėje sutartyje išsikovotos privilegijos, bet bus įvestas visiems privalomas algų padidinimas pirmais metais 6%, antrais — 5%. Unijos, kurios jau yra pasirašiusios sutartis dvejiems ar trejiems metams, taip pat bus įjungtos į suvaržymų planą. Tie dveji metai joms prasidės tada, kai ateis sutartyje numatytas algų pakėlimas, kuris bus apribotas 6%, po 12 mėnesių — 5%. Tikimasi, kad šiuo valdžios pavyzdžiu paseks ir privačios bendrovės, sumažindamos unijų reikalavimų patenkinimą iki minėtų nuošimčių.

Kitos biudžeto reformos palies visus kanadiečius. Nuo pajamų mokesčio atleidžiama suma lig šiol kasmet būdavo padidinama pagal infliacijos nuošimtį jos atneštam nuostoliui padengti. Pildant šiemetinius pajamų mokesčio blankus, padidinimas tesieks 6%, 1983 m. — 5%. Tie du nelėmtieji nuošimčiai nuo 1983 m. sausio 1 d. palies ir Kanados senatvės pensijas, kurios taip pat būdavo reguliariai didinamos pagal infliacijos nuošimtį. Dabar senatvės pensijos 1983 m. bus padidintos 6%, 1984 m. — 5%. Suvaržymas betgi nepaliečia neturtingiems pensininkams mokamo papildo, kuris ir toliau bus didinamas pagal infliacijos nuošimtį.

Naujų darbų programai yra numatyta $750 milijonų, gyvenamų namų statybai paspartinti — $400 milijonų, mažiems verslininkams skirtoms papigintoms paskoloms — taip pat $400 milijonų, ūkininkams — $100 milijonų. Konkrečios pagalbos betgi nesusilaukė mortgičių palūkanų smaugiami namų savininkai. Ją žadama paruošti vėliau. Šiuo atžvilgiu laimingesni yra naujų namų pirkėjai, gausiantys vienkartinę $3.000 negrąžinamą paramą. Ja galės pasinaudoti visos šeimos, turinčios ar turėjusios namus, jeigu perkamas namas bus pradėtas statyti prieš š. m. gruodžio 31 d. Perkant jau pastatytus namus, $3.000 parama duodama panašiomis sąlygomis kaip ir beprocentinė Ontario valdžios $5.000 paskola. Tas namas pirkėjui turi būti pirmasis, įsigytas iki š. m. pabaigos. Trijų tūkstančių dolerių paramą bus galima gauti perkant naujus namus iki $150.000 vertės metropoliniame Toronte, iki $100.000 kituose Ontario miestuose. Į šį pianą žiūrima skeptiškai, nes juo galės pasinaudoti tik pakankamai pinigo turintys kanadiečiai, galintys pakelti augštas mortgičių palūkanas. Atrodo, juo siekiama tik išjudinti namų statybą, parūpinti darbo statybininkų unijoms.

Ministeris pirmininkas P. E. Trudeau norėjo, kad jo atlyginimų didinimo suvaržymus valdžios tarnautojams įsivestų ir provincijos savo tarnautojams. Šiuo tikslu jis sušaukė pasitarimą Otavoje su provincijų premjerais. Jie betgi atsisakė tokios minties, matydami neišvengiamą susikirtimą su savo tarnautojų unijomis. Kiekvienas pritaria atlyginimų suvaržymui, bet jį nori įgyvendinti pagal savo metodus bei nuožiūrą, nesilaikydamas tų 6 ir 5 nuošimčių. Džiaugiamasi, kad pasitarime šį kartą buvo daugiau nuoširdumo, mažiau ginčų. Žadama siekti Kanados ir provincijų ministerių bendradarbiavimo darbų parūpinimo reikaluose.

Opozicinės partijos Kanados parlamente kritikuoja naująjį biudžetą dėl pajamų mokesčio padidinimo, kuris skaudžiausias bus mažiau uždirbantiems kanadiečiams, dėl senatvės pensijų sumažinimo. Unijų vadai griežtai atmeta atlyginimų didinimo varžtus valdžios tarnautojams, nes jie gali pasiekti ir privačių įmonių darbininkus bei tarnautojus. Kanados Darbo Federacijos vadas D. McDermottas tuos suvaržymus pavadino vėžiu. Jis grasina masiniais unijų narių streikais, o jam pritaria ir Ontario Darbo Federacijos vadas C. Pilkey. Didžiausią triukšmą, žinoma, kelia federacinių tarnautojų unijų vadovai. Ministerio pirm. P. E. Trudeau optimizmas sumažinti infliaciją iki 6-5% greičiausiai nebus įgyvendintas. Infliacija Kanadoje dabar siekia 11,8%, o JAV — tik 6,7%. Ten didelės įtakos turėjo prez. R. Reagano įvestas valdžios išlaidų apkarpymas. Kanados biudžetas tas išlaidas padidino iki rekordinės $19,6 bilijono deficito sumos. Kovai su deficitu reikia visus kanadiečius apimančios ne tik atlyginimų, bet ir kainų kontrolės, kurios P. E. Trudeau šiuo metu nesiryžta įvesti.

Mississaugoje prie Toronto mirė buvęs Sovietų Sąjungos ambasados pareigūnas Igoris Guzenka, 1945 m. su 100 dokumentų pabėgęs ir atskleidęs sovietų šnipus Kanadoje. Dokumentų dėka buvo nuteista 12 Maskvai tarnavusių kanadiečių, jų tarpe net ir parlamento narys Fred Rose. I. Guzenka su žmona Svetlana susilaukė Kanados valdžios globos ir RCMP apsaugos. Jiedu gyveno pakeistomis pavardėmis nežinomoje vietovėje. Reikalui esant, I. Guzenka viešumoje pasirodydavo uždengta galva, tik su akimis ir burnai iškirptomis skylėmis. Jį, sulaukusį 63 metų amžiaus, praradusį regėjimą dėl cukraligės, pakirto širdies smūgis. Po mirties paaiškėjo, kad pastaruosius 15 metų I. Guzenkos šeima gyveno Mississaugoje, kur turėjo keturių miegamųjų namą, kuris dabar yra vertas $500,000. Nuo 1962 m. Igoriui ir Svetlanai buvo mokama mėnesinė pensija, padidinta iki $1.500. Liko žmona, aštuoni vaikai ir du vaikaičiai. I. Guzenkos atnešti slapti dokumentai lig šiol buvo nepaskelbti. Ministerio R. Kaplano nuomone, jie dabar galės būti paskelbti visuomenei. Nors I. Guzenka slapstėsi nuo KGB agentų, kaikuriems žurnalistams buvo davęs savo nuotraukų, kurios iki mirties buvo saugojamos laikraščių seifuose.

GOLFO ŽINIOS

Toronto Lietuvių Golfo Klubo paskutinieji trys turnyrai praėjo labai tvarkingai, su pakilia nuotaika. Kiekvienas stengėsi pakelti žaidimo lygį ir geriau pasiruošti rudenio didžiosioms Š. Amerikos lietuvių golfo pirmenybėms Toronte.

Turnyre gegužės 30 d. Glen Eagle laukuose dalyvavo 46 žaidėjai. "Low gross" I v. laimėjo P. Stauskas su 80 smūgių. Antroje vietoje liko R. Šimkus, trečioje — E. Sudeikis su 82. Išlyginamųjų smūgių klasėje V. Dementavičius laimėjo I v. pasekme 63-84, A. Slapšys 68-97. Moterų klasėje "low gross" I v. — I. Kymantienė 103 ir "low net" I v. G. Kuchalskienė 81-119.

Birželio 13 d. Sunny Brea dalyvavo 42 žaidėjai. "Low gross I v. laimėjo A. Siminkevičius su 75, II v. — Alg. Simanvičius 80, III v. — R. Šimkus 82. "Low net" I v. — M. Slapšys 60-80, II v. — D. Laurinavičius 63-83. Moterų klasėje "low gross" I v. – E. Kėkštienė 97, "low net" I v. — G. Stauskienė 67-112.

Birželio 27 d. Golf Haven laukuose žaidė 46. "Low gross" I v. laimėjo S. Podsadeckis 80, II v. — M. Ignatavičius 82, III v. — R. Strimaitis 84. "Low net" I v. — Aug. Kuolas 67-93, II v. — R. Kymantas 68-90, III v. — M. Slapšys 68-92. Moterų klasėje "low gross" I v. — E. Kėkštienė 96, "low net" I v. — G. Kuchalskienė 73-111.

Dovanas už sviedinio primetimą arčiausiai vėliavų ant iš anksto numatytų žaliųjų trijų turnyrų metu laimėjo J. Danaitis net tris kartus. Po vieną laimėjimą pasiekė Vikt. Šimkus, S. Rukša, Alg. Simanavičius, M. Podsadeckis ir Burns.

Turnyrą, kuris įvyks liepos 18 d. 11 v.r. Bolton golfo laukuose, pasisiūlė rengti, globoti ir parūpinti dovanas Kanados Lietuvių Inžinierių Sąjungos Toronto skyrius.

Birželio 29 d. buvo susirinkęs posėdžio rengėjų komitetas 1982 m. Š. Amerikos lietuvių golfo pirmenybių, kurios įvyks Toronte rugsėjo 4-5 d.d. Aptarta visa eilė organizacinių reikalų. Netrukus bus išsiuntinėta informacija Kanados ir Amerikos lietuvių golfo klubams. Telkti lėšoms yra paruošta loterija su piniginėmis premijomis: I — $100.00, II — $75.00 ir III — $25.00. Vieno bilieto kaina $1.00. Kviečiami golfininkų draugai ir rėmėjai įsigyti šios loterijos bilietų. Sig. K.

BALTIEČIŲ TENISO PIRMENYBĖS

1982 m. Š. Amerikos baltiečių individualinės lauko teniso pirmenybės įvyks 1982 m. liepos 31 — rugpjūčio 1 d.d. Čikagoje. Vykdo Čikagos lietuvių teniso klubas. Varžybos vyks Marquette Park teniso aikštėse, West 67-th St. prie St. Louis Ave., Chicago, Ill. Pradžia — šeštadienį, liepos 31 d., 9 v.r. Registracija nuo 8 v. r.

Programa: vienetai — vyrų A, vyrų B, moterų, vyrų senjorų (virš 44 m.), moterų senjorių (virš 34 m.), jaunių (žemiau 19 m.), mergaičių (žem. 19), dvejetai — vyrų ir mišrus. Klasifikacija — pagal žaidėjo amžių 1982 m. liepos 31 d.

Dalyvavimas atviras visiems lietuvių, latvių ir estų žaidėjams visose rungtyse, išskyrus vyrų A vienetą, kur žaidėjų skaičius yra ribotas ir juos atrenka kiekvienos tautybės lauko teniso vadovybės.

Dalyvių registracija — **iki 1982 m. liepos 27 d.** šiuo adresu: A. Kušeliauskas, 6636 S. Francisco Ave., Chicago, IL 60629, USA. Tel. (312)-434-2265.

Pavieniai klubams nepriklausą žaidėjai dėl informacijų kreipiasi į A. Kušeliauską.

Lietuvių tenisininkų dalyvavimą šiose varžybose koordinuoja ŠALFASS lauko teniso komitetas, kurio vadovas yra Antanas Bartkus Čikagoje.

ŠALFASS centro valdyba

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Skautų veikla

• "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų surengtoje iškyloje birželio 26-27 d.d. dalyvavo per 80 skautų-čių, vadovų-vių ir tėvų iš Toronto ir Hamiltono. Gražus oras iškylautojams padėjo išeiti numatytą programą ir atlikti eilę darbų. Buvo uždengti nauji stogai ant vartų namelių, sutaisyti visų pastatų laipteliai, iškirstos trys naujos pastovyklės, nupjauta aikščių žolė, padaryti 9 nauji palapinių dugnai, peržiūrėtos palapinės. Labai gerai visus dalyvius maitino v.sl. Vida Senkuvienė. Iškilmingoje tuntų sueigoje skaučių įžodį atliko A. Puzerytė, R. Sakutė ir J. Gaižutytė; prityr. skaučių — L. Staniulytė, J. Totoraitytė, L. Radzevičiūtė, R. Škėmaitė, A. Sukauskaitė ir R. Žilinskaitė. Laužui vadovavo v.vl. Rebeka Rauth. Jo metu įvyko Romuvos sukakties šūkio konkursas. Pirmą vietą laimėjo jaun. vadovių sukurtas šūkis:

"Kiti veidai, kiti draugai
Kasmet suvažiuoja čionai;
Tie patys miškai, tie patys aidai –
20 metų Romuvai!. . ."

• Sk.-vyčių kandidatų būrelis šv. Jurgio šventės proga išleido antrąjį "Varpo" numerį. Abu puslapiai skirti šventojo Globėjo prisiminimui.

• Šį trečiadienį, liepos 7 d., 7.30 v.v., Lietuvių Namuose šaukiamas vadovų-vių su tėvais susirinkimas. Programoje: informacija apie stovyklą ir veiklą, klausimai, sumanymai ir vaišės.

• Liepos 14 d., 7.30 v.v., skautų būkle įvyks paskutinis XX-tosios Romuvos stovyklos rengėjų komiteto posėdis. Č. S.

A. E. LePAGE
Daiva T. Dalinda, B.A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
* Nemokamas namo įkainojimas *
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel.: 537-3431
Namų: 494-0605

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489 - 1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
15 % už 90 dienų term. indėl.
15¼% už 6 mėn. term. indėlius
15 % už 1 m. term. indėlius
13 % už 3 m. term. indėlius
14 % už pensijų planą
14 % už namų planą
13 % už specialią taup. s-tą
11 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
už asmenines paskolas nuo ..... 20 %
už mortgičius nuo 18¾%

AKTYVAI virš 30 milijonų dolerių
Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.
KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5
FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

SKAITYTOJAI PASISAKO

DĖL JONO GRINIAUS GYNYBOS

Be reikalo Anatolijus Kairys taip riteriškai ir tauriai gina Joną Grinių, jo kūrybą bei kritiką. Nieko neteisingo A. Maceina ir V. Natkevičius neparašė. Sakyčiau, jiedu buvo pernelyg atsargūs ir tiktai užuominomis tepalietė pačią didžiausią J. Griniaus ir jo kūrybos ydą, būtent, siaurumą, teigiamai vertinantį tiktai savuosius ir tiktai pagal savą kurpalį. Rašyti, pagal jį, visad reikėjo kaip dera geram katalikui. Visi jo raštai neprašoka labai menko vidutiniškumo.

Teko man būti jo studentu (meno istorijos bei estetikos paskaitose). Ir šiandien dar prisimenu, kaip jisai aiškino, kad Michelangelo Dovydas iš užpakalio nekaip atrodąs, todėl gal reikėję skulptoriui tą kūno dalį pridengti.

Panašiai J. Grinius ginčijosi ir su dailininkais (pvz. Vienožinskiu). Jam menas turėjo tarnauti jo pasaulėžiūrai: būti didaktiškas, prižiūrėti dorovę, kovoti su nuodėme. Pakantos ar tolerancijos jis neparodė net savo straipsniuose, kurie turėjo objektyviai aptarti lietuvius rašytojus kitakalbiuose leidiniuose.

O dėlei to, kad miręs jis nebegalįs gintis, galiu tiktai priminti Anatolijui Kairiui, jog kelias savaites po tragiškos Antano Škėmos mirties tas pats didžiai krikščioniškų reikalavimų Jonas Grinius parašė vieną pačių netaktiškiausių straipsnių visoje mūsų išeivijos literatūros istorijoje apie Škėmos kūrybą. Taigi J. Grinius gavo tai, ką kitiems taip negailestingai rėžė.

Henrikas Nagys,
Montrealis

OPIUOJU KLAUSIMU

Atidžiai sekiau "Tėviškės Žiburiuose" spausdinamus straipsnius "Opiuoju klausimu". Visų šituo klausimu rašusių autorių nuomonė yra, jog mes, t.y. lietuviai, nesam kalti dėl žydų tautos žudymo Lietuvoje 1941 m. Manęs toks atsakymas nepatenkino ir aš labai džiaugiaus perskaitęs dr. Dov Levino straipsnį išspausdintą, "TŽ" 1982 m. 6 nr. Ten jis sako, kad dialogas tarp lietuvių ir žydų tautos, kaip jis iki šiol buvo vedamas (tiksliau pasakius, monologas), yra neįmanomas. Mums trūksta tyros širdies, vaikiško nekaltumo ir atvirumo, kad išdrįstumėm tiesą pasakyti. Dr. Dov Levinas ją pasakė. Kodėl gi mes nepripažįstam, kad tai yra tiesa? Tai galėtų būti didelė pagalba visai lietuvių tautai ir paguoda taip skaudžiai nukentėjusiems žydams Lietuvoje.

Dr. St. Sereika,
V. Vokietija

AR ĮMANOMA ĮSIGYTI RADIJO STOTĮ?

Mes džiaugėmės, kad Lietuvių Fondas prigijo mūsų visuomenėje ir eina į trečią milijoną. Jo palūkanos duoda lietuvybei daug naudos. Sukūrėm ir kitas institucijas, bet pamiršom radijo programas. Lietuvių televizija išsilaikė 12 metų, buvo remtina ir daug tūkstančių nukeliavo į svetimų savininkų rankas. Per 50 metų lietuviškos radijo programos atidavė gal keletą milijonų dolerių svetimiems. Jei pvz. "Lietuvos Aidų" išlaikymas vien tik už laiką pareikalauja $24.000 metams, tai kiek kainuoja "Margutis", "Sophie Barcus" programos? Todėl verta eiti į diskusijas ir pasiūlymus. Gal dar nevėlu rimtai pagalvoti apie savo stoties įsigijimą.

Yra parduodamų stočių aplink Čikagą ir mieste. Stipresnės yra brangios — kainuoja milijonus, o mums užtektų už maždaug vieną milijoną dolerių, žiūrint kokio dydžio. Naujų stočių niekas neleis įvesti, nes oro skalė užimta. Kaikurie FM ir AM bangos programų išlaikytojai bankrotuoja. Iš jų galima ir stotį nesunkiai nupirkti. Tik reikia sekti jų eigą ir, aptarus visas sąlygas, lietuviams nupirkti. Reikėtų paimti paskolą, o vėliau šėrais ir skelbimais išsilaikytų. Galėtume parduoti laiką ir kitiems.

Tad ar neverta kam nors imtis iniciatyvos ir įsteigti komitetą ar komisiją pradėti šiam darbui? Paskui sudarytume bendrovę, kuri palengva veiktų, skolas mokėtų ir po kelerių metų liktų lietuvių nuosavybe. Žinoma, pirkti stotį patartina tik didesnėse kolonijose, kaip Čikaga, Torontas, nes ateitis ir jų gyvavimas bus užtikrintas. Tad pabandykime šiuo reikalu daugiau pasisąkyti. Kai bus daugiau galvų ir pasiūlymų, komentarų bei diskusijų, išryškės užmojis ir galimybė jį įgyvendinti.

Bal. Brazdžionis,
Čikaga

"MOČIUTE, ŠIRDELE..."

Vienos vestuvinės puotos metu man prisiminė senovinė lietuviškų vestuvių daina "Močiute, širdele, tai tau, tai tau, auginai dukrelę ne sau, ne sau". Tais laikais, kai ta dainelė buvo sukurta ir dainuojama, motinėlės rūpestis buvo užsiauginti dukrelę tik sau, kad dukrelė prie sunkių darbelių pavaduotų, kalne rugelius rištų, žalioj lankelėj šienelį grėbtų, lygiam laukely mėlynžiedžius linelius rautų ir senatvės dienelėse paguoda būtų.

Bet tais laikais, vos tik dukrelei skaisčia jaunyste sužydėjus, atvažiuodavo melagiai piršliai, atjodavo šelmis bernužėlis, pririšdavo žirgą prie tvoros, prie lelijėlės, prie rūtos ir netrukus motinėlė likdavo vieną be mylimos dukrelės. Liūdėjo motinėlė, kad užsiaugino dukrelę ne sau. Tylų vakarėlį motinėlė rymojo prie kiemo vartelių, žvelgdama į tą šalelę, kurion dukrelė iškeliavo, ir mintyse kartojo: "Grįžk, dukrele, atgalios, grįžk jaunoji atgalios, tau atkelti kiemo vartai, atdarytos durelės."

Negrįžo dukrelė, negrįžo jaunoji, tik vėjelio judinami berželio lapeliai iš dukrelės šalelės atskridusius dukrelės žodelius šlamėjo: "Nebegrįšiu, močiute, nebegrįšiu senoji, jau surištos baltos rankos, sumainyti žiedeliai". Užkėlusi kiemo vartelius, motinėlė su giliu atodūsiu žvelgė į šimtamečio ąžuolo pavėsy rymantį Rūpintojėlį, melsdama: "Viešpatie, tegul būna Tavo šventa valia, kad tik dukrelė būtų laiminga ir mylima".

Tai buvo mūsų brangiosios tėvynės Lietuvos laisvais ir garbingais laikais. Dabar atėjo modernūs technikos laikai, daug duodantys ir daug reikalaujantys, pilni pavojų, vilionių ir klystkelių, laikai, keliantys motinėlei rūpestį užauginti dukrelę ne tik sau, bet ir savo tautai, visuomenei, o gal ir pasauliui.

Tėveliams skauda širdelę, kad neatjojo bernužėlis iš savos šalelės. Ne jaunosios kaltė, mergaitė negali važiuoti į Punską bernužėlio parsivežti, o lietuviai bernužėliai savo "ševus ar meteorus" sustabdo prie kitataučių tamsiaakių ir tamsiaplaukių durelių.

Mišrių vedybų tragedija mūsų tremties gyvenime yra neišvengiama, bet ne mirtina, pataisoma, tik, žinoma, ne skyrybų, o meilės ir gražaus sugyvenimo keliu. Kiek blogiau su svetimos šalies mergelių pasigrobtais lietuviais bernužėliais, nes šeimos pagrindas vaikučius auklėjant yra motina, kuri su meile ir pasiaukojimu lietuvybės išlaikymui pirmiausia privalo išmokyti savo mylimą vyrą lietuviškai kalbėti, būti meili ir maloni savo vyrui, kad jis ją mylėtų ne tik kaip žmoną, bet ir kaip lietuvę, o tuo pačiu ir mylimos žmonos tėvynę Lietuvą. Tėveliai, besikalbėdami lietuviškai, lengvai išmokys ir savo vaikučius lietuviškai kalbėti, išauklės gražią, pavyzdingą šeimą. Šioji pareiga nebus lengva, bet norint ir pasiaukojant, daug kas galima.

K. Daunys

Kristui reikia bendradarbių.

Gal Jis kviečia tave?

Jei nori sužinoti, kaip gyventi pilnai prasmingu gyvenimu, rašyk:

Sesuo M. Margarita, Immaculate Conception Convent, Putnam, Ct 06260, USA.

Gal nežinojai, kad yra lietuvaičių vienuolija, kuri veikia Amerikoje ir Kanadoje?

Literatūrinė premija

Keturioliktoji Vinco Krėvės literatūrinė premija, skiriama kas antri metai už grožinės literatūros kūrinį, išleistą išeivijoje, bus įteikta š. m. rudenį. Premiją skiria Lietuvių Akademinis Sambūris Montrealyje, Kanadoje. Iki šiol šią premiją yra laimėję sekantys mūsų rašytojai: Jonas Aistis, Jonas Mekas, Algimantas Mockus, Kostas Ostrauskas, Vincas Ramonas, Marius Katiliškis, Antanas Vaičiulaitis, Liūnė Sutema, Juozas Kralikauskas, Eduardas Cinzas, Tomas Venclova ir Henrikas Nagys.

Leidyklos arba patys autoriai prašomi atsiųsti bent po vieną egzempliorių 1980-1981 metais išleistų grožinės literatūros veikalų šiuo adresu: H. Nagys, 700-B Champagneur Ave., Montreal-Outremont, Que., Canada H2V 3P8. Neatsiųstos knygos nebus svarstomos.

Dabartinę Lietuvių Akademinio Sambūrio valdybą sudaro: J. Kibirkštis — pirm., H. Nagys — vicepirm., A. Ottienė — sekr., J. Niedvarienė — ižd. ir A. Kličius — narys. **Inf.**

Kapinių informacija

Kapinių komisija nuoširdžiai dėkoja visiems už aukas kapinių lankymo dieną ir kitu laiku.

Tenka pasidžiaugti, kad kapinės nuoširdžiai remiamos, kapavietės artimųjų daugumos gražiai prižiūrimos. Tačiau pasitaiko ir netvarkos.

Kapinių komisija taupo lėšas įvairiems projektams, todėl pasisamdyti žmonių kapinių priežiūrai dar negali. Reikia visiems prižiūrėti švarą ir tvarką, o **svarbiausia — laikytis taisyklių, kurios ir valdžios yra patvirtintos.**

Negalima ant kapaviečių supilti kauburių ar kaip nors jas aptverti. Gėles ir dekoratyvinius medelius sodinti tik prie paminklo. Jei kas yra neaišku, prašoma teirautis pas kapinių administratorius.

Įrašai ant paminklų kalbos atžvilgiu turi būti komisijos patvirtinti. Pasitaiko didelių kalbos netikslumų. Kalbai patikrinti yra kviečiami kalbos žinovai.

Kapinių laistymo reikalas pagerėjo, bet vis pasitaiko, kad netvarkingai paliekamos laistymo žarnos ir neužsukamas vanduo. Šiukšles reikia sumesti į tam reikalui skirtas dvi dėžes.

Kapinių administratoriai, kaip ir mes visi, n o r i turėti laisvus savaitgalius. Todėl į juos įvairiais reikalais prašoma kreiptis darbo dienomis, o savaitgaliais — tik ištikus nelaimei ar mirties atveju.

Galiausiai kapinių administracija skelbia paskutinį perspėjimą: tie, kurie už kapavietes dar nėra atsilyginę, tai turi padaryti iki 1982 m. spalio 1 d. Po šios datos kapavietės bus parduodamos kitiems.

Šv. Jono lietuvių kapinių komisija

Akademijos suvažiavimas

Pasaulio Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos narių suvažiavimas rengiamas 1982 m. lapkričio 24-28 dienomis St. Petersburg, Florida.

Kadangi Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija minės savo 60 metų sukaktį (įregistruota Kaune 1922 m. rugsėjo 12 d.), šiuo dvyliktuoju suvažiavimu mes stengiamės tai išgarsinti kuo plačiausiai. Kviečiame visus lietuvius akademikus bei intelektualus jungtis su mumis ir paminėti šią garbingą sukaktį. LKM Akademija rašo ir spausdina išliekamus Lietuvos mokslo kūrinius, skuba telkti istorinę medžiagą, taisyti ir išleisti turimus darbus.

Bėgantis laikas gerokai praretino LKMA mokslininkų eiles. Dar per 250 narių savo įnašą didina darbu ir auka. Visuomenę prašome padėti Akademijai savo pinigine auka ir nuoširdžiu dalyvavimu šioje šventėje.

Suvažiavimo posėdžiai vyks Dolphin Resort Hotel, St. Petersburg Beach, Fl. Dabar laikas planuoti ir užsisakyti kambarius. Vieno kambario nakčiai kaina $40 (kambaryje telpa 4 asmenys). Vėliau paskelbsime visą suvažiavimo programą.

Prelatas Jonas Balkūnas,
LKMA židinio pirmininkas

Šypsenos

Pokalbis Maskvoje

Maskvos požeminiame traukinyje keleivis mandagiai kreipiasi į šalia jo sėdintį asmenį:

— Labai, labai atsiprašau, gal draugas man pasakysite, ar kartais nesate karininkas?

— Ne, atsakė užklaustasis.

— O gal dirbate milicijoj?

— Ne.

— O gal turite giminių milicijoj?

— Ne.

— Tai gal teisme, prokuratūroj, partijos komitete?

— Ne.

— Tai po velnių, nukelk savo kanopą nuo mano kojos!

Bendrovėje

— Žinai, Petrai, prieš metus su draugu sudarėme bendrovę. Jis turėjo patyrimą, o aš pinigus.

— Na, ir kaip?

— Dabar — jis turi pinigus, o aš patyrimą . . .

Parinko **Pr. Alš.**

Sudbury, Ontario

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ prisiminimas ir pamaldos, organizuotos estų, latvių ir lietuvių, įvyko St. Andrew Place patalpose. Dalyvavo apie 150 asmenų — estų, latvių, lietuvių. Buvo numatytos ekumeninės pamaldos, bet kun. A. Sabui dėl iš anksto nenumatytų priežasčių dalyvauti nebegalint, maldas skatė latvių evangelikų kunigas. Įneštos visų trijų tautybių vėliavos, perrištos juodu kaspinu. Vadovavo LB apyl. pirm. J. Bataitis. Lietuvos trispalvę nešė P. Tolvaiša asistavo J. Tolvaišaitė. Maldas skaitė ir trumpą žodį tarė estas G. Saare ir latvis V. Karklins. Estų kvintetas giedojo giesmes. Ilgesnėje kalboje, įterpiant poeziją, žiaurius trėmimus prisiminė Baltijos tautų draugė anglė žurnalistė Eckert MacLean. Estijos, Latvijos, Lietuvos himnus ir kitas giesmes didžiuliais vargonais atliko Danguolė Rotkienė.

MAIRONIO ŠAULIŲ KUOPOS gegužinėje kuri buvo surengta gražioje J. Z. Labuckų sodyboje, birželio 20 d., dalyvavo beveik visi Sudburio ir apylinkės lietuviai. Iš svečių matėsi — V. O. Staškūnai iš Mississaugos, J. Z. Labuckų marti su anūkais ir kiti.

Šeimininkavo B. Stankienė ir J. Labuckienė. Kitais gegužinės reikalais sumaniai rūpinosi Z. Labuckas ir J. Stankus. Saulei slepiantis už horizonto, visi patenkinti skirstėsi į namus. Loterijos bilietus platino J. Petrėnas ir A. Pranskūnienė. Visi tėvai buvo papuošti gėlių puokštėmis iš lietuviško šeimininkės darželio.

MUZIKOS KVARTETAS "KETURIOS SESUTĖS" — Diana, Joana, Vida ir Teresė Stankutės birželio 27 d. atliko meninę programą LK Mindaugo šaulių kuopos renginyje Montrealyje.

GIMNAZIJĄ gerais pažymiais baigė ir ruošiasi studijoms universitete: Stankutė Teresė, Tolvaiša Petras, Stepšytė Aldona.

J. Kr.

St. Catharines, Ont.

LKVS "RAMOVĖS" Niagaros pusiasalio skyriaus tradicinė gegužinė įvyks š.m. rugpjūčio 8 d. Vinco Bieliūno sodyboje.

Šis skyrius nėra gausus nariais, bet veiklus: kas metai surengia gegužinę ir Lietuvos kariuomenės šventę. Šiais metais Lietuvos kariuomenės šventės paminėjimas įvyks lapkričio 13 d. slovakų salėje, Welland ir Page gatvių sankryžoje. Programą atliks iš Hamiltono atvykęs Aušros Vartų parapijos choras, vadovaujamas jaunosios kartos muzikės Darijos Deksnytės-Powell. Svečius linksmins J. Adomaičio šokių muzika iš Toronto.

Kviečiame atsilankyti į "Ramovės" skyriaus gegužinę rugpjūčio 8 d. V. Bieliūno sodyboje Wellande. Pradžia — 2 v.p.p.

"Ramovės" valdyba

Delhi-Tillsonburg, Ont.

(Atkelta iš 4-to psl.)

vo namus. Aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje — Tillsonburgo Lietuvių Ūkininkų Klube, KLB Delhi apylinkės valdybose eidamas įvairias pareigas; nuo Gedimino šaulių kuopos įsteigimo 1961.VII.16 kuopos valdybose eina įvairias pareigas. Steigiamajame kuopos susirinkime sekretoriavo ir yra vienas iš kuopos steigėjų.

Steigiant Kanados Lietuvių Fondą, A. Rudokas buvo pirmųjų aukotojų gretose. Už nuopelnus Lietuvai ir Šaulių Sąjungai yra apdovanotas Šaulių Žvaigždės medaliu ir Šaulių Žvaigždės ordinu.

Stepas Jakubickas

Hamilton, Ontario

A. A. VALERIJOS VINDAŠIENĖS prisiminimui Sakalų ir Vindašių draugai savo aukas skyrė Kanados Lietuvių Fondui. Aukojo: $50 — P. ir Z. Sakalai; $25 — A. ir G. Cibai; po $20 — N. Navickienė, P. Bulkė, A. ir G. Patamsiai, G. ir A. Skaisčiai, B. ir Z. Ščepanavičiai, V. Dimitrij; $15 — L. Skripkutė; po $10 — P. ir G. Breichmanai, A. ir M. Garkūnai, P. ir S. Kanopos, B. ir E. Milašiai, J. ir R. Pleiniai, E. ir K. Slekiai, M. ir I. Repečkos, P. ir M. Vaitoniai, G. ir O. Vindašiai, A. ir N. Gutauskai, K. ir E. Norkai. **KLF.**

Ottawa, Ontario

KUN. DR. V. SKILANDŽIŪNAS š.m. balandžio 24 d. buvo iškilmingai pagerbtas Knights of Columbus bankete, St. Martin de Porres parapijos salėje, minint šimtmetinę sukaktį nuo šios organizacijos įsteigimo. Jai pradžią davė Father Michael McGivney 1882 m. Amerikoje. Ta proga buvo švenčiama ir 12-ji metinė Canon John Burke Council sukaktis, kurio pirmasis kapelionas buvo kun. Viktoras. Vakarienėje dalyvavo apie 400 svečių. Pagrindinę kalbą, gausiems plojimams aidint, buvo iškviestas pasakyti kun. Viktoras. Po kalbos jam buvo įteiktas specialus pažymėjimas, kuriame, gražioje metalinėje plokštėje, stilingai įrėmintoje puikiai išdirbtame medžio drožinyje, yra įgraviruoti šie žodžiai:

FATHER
VICTOR SKILANDZIUNAS
CHARTER CHAPLAIN
OF CANON JOHN BURKE
K OF C COUNCIL, 6217

Presented at the
Annual Charter Night,
April 24, 1982
with appreciation and
thanks for your help
in the founding
of our council.

A.a. ALEKSAS MAKAREVIČIUS, 79 m. amžiaus, mirė š.m. balandžio 12 d. Buvo Lietuvos savanoris-kūrėjas. Paliko žmoną, sūnų ir dukterį. Palaidotas Pinecrest Cemetery, Ottawa, Ont.

A.a. KAZYS TCHORZNICKIS, 62 m. amžiaus, mirė š.m. gegužės 15 d. Buvo mechanikas. Paliko žmoną ir 7 vaikus, kurių jauniausias — 14 metų. Palaidotas Pinecrest Cemetery, Ottawa, Ont.

Estradinė dainininkė VIOLETA RAKAUSKAITĖ atliks meninę programą "Vilniaus" paviljone Winnipege (432 Elgin Ave) tautybių savaitėje — "Folkloramoje" š. m. rugpjūčio 8-15 d.d.

Tautybių savaitė Winnipege

Pabrangus kelionėms į kitus kraštus, kodėl nepasidairyti centrinėje ir vakarų Kanadoje? Ta proga kviečiame užsukti ir į Winnipegą, nes čia š. m. rugpjūčio 8-15 d.d. įvyks garsioji "Folklorama". Lietuvių paviljone "Vilnius" programą atliks estradinės muzikos dainininkė VIOLETA RAKAUSKAITĖ, kuri yra dainavus Lietuvos televizijoje, V. Vokietijoje, Italijoje, Prancūzijoje, JAV ir kitur.

Folkloramos pasai, su kuriais galima aplankyti visus 39 paviljonus, kainuoja: suaugusiam — 6 dol., pensininkams — 2 dol., vaikams iki 12 metų įėjimas nemokamas. Į minėtą kainą įeina ir susisiekimas autobusais iš vieno paviljono į kitą. Šie pasai galios visas 8 dienas.

Tuo pat metu, rugpjūčio 3-21 d.d., bus vaidinamas (Kildonan Parke) vakarais "Music Man". Bilietų kainos nuo 4 iki 6 dol. asmeniui. Turint laiko, galima paplaukioti laivu "Lord Selkirk" po Winnipego ežerą. Vienam asmeniui vienos dienos kelionė kainuoja 60 dol., įskaitant maistą, nakvynę, šokius ir kt. Yra ir 2 bei 3 dienų iškylos šiame laive.

Yra ir kitų prašmatnybių čia. Bet ypatingai lauksime visų pabuvoti mūsų tautybių festivalyje — "Folkloramoje".

KLB Winnipego apylinkės valdyba

• Naujiem skaitytojam "Tėviškės Žiburiai" pirmaisiais metais — tiktai $ 12 .

A.a. STEPONAS STANKUS, 45 m. amžiaus, mirė staiga prie Otavos, Kvebeko pusėje. Buvęs Kanados kariuomenės aviacijos kapitonas. Laidotuvių pamaldose Otavoje dalyvavo daug kanadiečių. Palaidotas lietuvių kapinėse Mississaugoje. **Kr.**

Ekskursijos į Vilnių

1. Rugpjūčio 11-20 (dar yra vietų)
2. Rugsėjo 1-10
(Šią grupę lydėsiu aš pats ir norintiems nupirksiu mašinas).
3. Rugsėjo 29 — spalio 8

Smulkesnių žinių teirautis žemiau nurodytu adresu ar telefonu

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEME
Antanas Genys 231-2839
Bronius Ščepanavičius 274-4313
Vacys Žižys 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.
2 Jane St., suite 303
Toronto, Ontario
M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas
Telefonai:
įstaigos (416) 762-7393
namų 233-0303

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 **Walter Dauginis** 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Antrosios a.a. kun. P. Ažubalio metinės bus paminėtos šį sekmadienį 11 v.r. pamaldomis ir jo kapo aplankymu.

— Palaidoti lietuvių kapinėse: birželio 30 d. — a.a. Aleksandras Katchė, 87 m. amžiaus, liepos 2 d. — a.a. Elena Juršienė, 51 m. amžiaus.

— A.a. kun. P. Ažubalio mirties metinių proga O. ir J. Ažubalių šeima parapijai paaukojo $100. — Parapijos skoloms mokėti paaukojo $100 T. Subačius ir M. Ramanauskienė. — Vietoje gėlių a.a. A. Katchės laidotuvėms I. Kairienė paaukojo parapijai $25. — Religinei Lietuvos šalpai aukojo po $20 — Elena V. ir P. Latauskas. — Lietuvių kapinėms $40 paaukojo M. Skučienė.

— Mišios liepos 11, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Oną Matukaitienę ir a.a. Oną Ališauskienę, 11 v.r. — už a.a. kun. P. Ažubalį; Wasagoje: 10 v.r. — už a.a. Elzbietą Kaunienę, 11 v.r. — už Ramanauskų šeimos mirusius.

Lietuvių Evangelikų Liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldos liepos 11, sekmadienį, 11 v.r., Glen Haffy parke, Hilltop South. Tai metinė iškylapiknikas. Po pamaldų — bendri pietūs, žaidimai ir loterija. Turintieji laimikių prašomi skambinti E. Šturmienei 769-6431 arba M. Dambarienei 536-1433. Kviečiame visus parapijiečius ir svečius gausiai dalyvauti.

— Liepos 18, sekmadienį, pamaldos įprastu laiku, 9.30 v.r., šventovėje.

Lietuvių Namų žinios

— LN gegužinė įvyko birželio 27, sekmadienį, Clairville Conservation parke, kur ją surengė LN vyrų Būrelio valdyba. Dalyvavo apie 150 jaunimo ir senimo. Vyko jaunųjų ir vyresniųjų linksmos sporto varžybos, kurių laimėtojai gavo LN valdybos dovanas, buvo turtinga laimikiais loterija. Svečiai buvo pavaišinti LN Moterų Būrelio narių užkandžiais. Grojo garsinių juostelių muzika.

— Varpininkų ir LVL Sąjungos suvažiavimo rengėjų komitetas, kurį sudaro pirm. L. Girinis-Norvaiša, J. Bersėnas, D. Renkauskas, E. Smilgys ir B. Jackus, birželio 27 d. posėdžiavo L. Namuose. Apsvarstyti konferencijos ir banketo reikalai. Suvažiavimas įvyks liepos 31 d. L. Namuose.

— LN patalpos perdažomos ir gražinamos. Pasamdyti keturi studentai, kurie šiuos darbus atlieka LN vedėjo ir remonto komisijos priežiūroje.

— Birželio 27 ir liepos 4 d. popietėse dalyvavo per 200. Svečių knygoje pasirašė: J. Laukaitis, V. Butrimas ir T. Butrimas iš Ročesterio, K. Bačanskis iš Lietuvos, A. Tarvydienė iš Kalgario ir M. A. Beniušiai iš Montrealio.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Wasagos stovyklavietėje Šv. Mišios laikomos sekmadieniais 11 v. r.

— Ruošiasi tuoktis: Elizabeth Labecki su Angelo Cosma.

— Susituokė: Martin Huys su Sigita Dūdaite.

— Parapijos biuletenis per vasaros atostogas nespausdinamas. Sekantis biuletenis išeis rugsėjo 5 d.

— Vakarinės sekmadienio Mišios mūsų šventovėje — 8.30 v.

— Jau prasidėjo "Aušros" stovykla; pasibaigs liepos 17 d. Stovyklą suorganizavo parapijos tarybos jaunimo sekcija, kuriai pirmininkauja Irena Poškutė. Par. tarybos stovyklavietės priežiūros sekcija, kuriai pirmininkauja K. Šapočkinas, gražiai paruošė stovyklavietę.

— Ateitininkų stovykla bus liepos 18 — 24 d. Registracijos blankai gaunami klebonijos raštinėje.

— Birželio 30 d. palaidoti: a.a. Pranas Kušlikis, 67 m. amžiaus, a.a. Antanas Saltonas, 86 m. amžiaus.

— Parapijai aukojo: Iz. Kandrotienė $100, J. O. Gustainiai $100, N.S.V. Mickevičiai $100, Petronelė ir Bernardas Kušlikiai a.a. vyro ir tėvelio Prano atminimui — $100, Jonas Žiulys a.a. Antano Saltono atminimui $100, M. Normantienė $50, E. Švėgždienė $40. Skoloms mokėti aukojo M. Jasionytė $100.

— Pakrikštyti: Julija-Daiva, Rimgaudo ir Vidos Siručių dukrelė; Matthew-Vincent, Mirando ir Birutės (Činčikaitės) Naccarato sūnus.

— Mišios liepos 11, sekmadienį, 8 v.r., už Noreikų šeimos mirusius, 9 v. — už Mariją Štuikienę ir Joną Valatką, 10 v. — už Mariją ir Petrą Kuzmickus, 11.30 v. — už parapiją, 8.30 v.v. — už Liudą Racevičių.

— Praėjusį sekmadienį buvo paskutinė parapijos skoloms mokėti rinkliava. Dėkojame visiems prisidėjusiems prie sunkaus skolų mokėjimo darbo ir kviečiam dar neprisidėjusius tai nedelsiant padaryti.

— Kas nori vykti autobusu į Midlandą rugpjūčio 8 d., prašom užsiregistruoti klebonijoje.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju seserims už suruošimą man mergvakario ir visoms rengėjoms už darbą viską paruošiant.

Ačiū mieloms viešnioms, atėjusioms praleisti to jaukaus vakaro su manimi.

Ačiū ir toms, kurios prisidėjo, bet negalėjo dalyvauti. Mudu su Leonu esame labai dėkingi už vertingas bei naudingas dovanas, gautas iš visų rengėjų ir viešnių.

Šis mums malonus vakaras ilgai pasiliks mūsų prisiminimuose.

Jums dėkinga —
Birutė Grigutytė

A. a. Joanos Paulionytės atminimui aukojo "T. Žiburiams" — S. V. Balsevičiai, J. K. Augaičiai, D. J. Daniai; Valerija Anysienė paaukojo "TŽ" $15.

A. a. Lydijos Barančiukienės atminimui jos vyras Stasys Barančiukas "T. Žiburiams" paaukojo $50.

A. a. Elenos Juršienės atminimui V.V. Ivanauskai paaukojo "T. Žiburiams" $20.

A. a. pulkininko Aleksandro Katche atminimui vietoje gėlių paaukojo "T. Žiburiams" po $10: Aldona Dargytė-Byszkiewicz, Gražina ir Vytautas Balsiai, Valentina ir Vytautas Balsiai.

Toronto Lietuvių Kredito Kooperatyvo "Parama" valdyba, remianti lietuvišką spaudą, šiais metais paskyrė $200 auką "T. Žiburiams".

Arštikaičių šeima, pagerbdama a.a. Agnutę Arštikaitienę (dėdienę ir brolienę), paaukojo $150 Kanados Lietuvių Žmogaus Teisėms Ginti Komitetui.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto darbus — lauko ir vidaus dažymus, medžio ir t. t. Skambinti tel. 532-3410 Toronte, Ont.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

LIETUVAITĖ, gyvenanti Lietuvoje, jieško gyvenimo draugo vedybų tikslu. Ji yra 37 metų amžiaus, inžinierė, netekėjusi. Nori susirašinėti su Kanados ir JAV lietuviais. Rašyti "T. Žiburių" adresu, pažymint "Lietuvaitei".

NORIU PIRKTI nedidelį laivelį arba galiu keisti į naują vyrišką 14 karatų auksinį laikrodį. Laikrodis įkainuotas $600.00. Suinteresuoti prašomi skambinti Jonui Lapinskui tel. 769-1925 Toronte.

PARDUODAMAS šešių miegamųjų kambarių vasarnamis labai pigia kaina (savininkas išvyksta į JAV) Wasagoje-Springhurste, 55 St., 47 nr. Petras Puodžiūnas. Tel. 1-705-429-5040.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

European Catering

Europietiškas patarnavimas įvairiems parengimams Toronte ir už Toronto ribų. Parūpinam salę, muziką, gėles, gėrimus. Skambinti: A. Gataveckienė arba Al. Baris tel. 535-0164 arba 535-1258 Toronte.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI

Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

Toronto Lietuvių Pensininkų Klubo valdyba maloniai kviečia visą lietuvių visuomenę dalyvauti

pensininkų namų statybos pradžios IŠKILMĖJE

1982 metų liepos 10, šeštadienį, 11 v. ryto, statybos sklype

(1700 Bloor St. W., prie Indian Grove)

Po iškilmės — VAIŠĖS Toronto Lietuvių Namuose

Vytauto Didžiojo menėje (salė B)

Įėjimas – $15 asmeniui. Bilietus įsigyti iš anksto iki liepos 5 dienos Toronto Lietuvių Pensininkų Klube arba Lietuvių Namų raštinėje. Vaišėse maistas ir visokie gėrimai – nemokamai.

TLP Klubo valdyba

TARIANT SUDIEV

Sekmadienį, birželio 13 d., "Atžalyno" išleistuvėse mes išlydėjome šokėjus į Portugaliją, o jūs, mieli vaikai, atsisveikinote su manimi, žengiančia į naują vedybinį gyvenimą Čikagoje.

Liūdna skirtis su Torontu ir "Atžalynu". Per paskutinius aštuonerius metus aš netaip daug pasikeičiau, tačiau jūs per tą patį laikotarpį subrendote ir išaugote į jaunuolius. Mums teko daug pergyventi kartu, net ir ašarų išlieti, bet mūsų visų entuziazmas ir noras tobulėti nugalėdavo ašaras ir kliūtis. Ačiū jums už neužmirštamus prisiminimus. "Atžalyno" pamatai tvirti. Tėvų komiteto nariai uoliai dirba visų šokėjų naudai — nuo mažiausio iki didžiausio. Visuomet buvo malonu bendradarbiauti su jumis. Dėkoju už visus įvertinimo mostus praeityje ir per šį atsisveikinimą.

Nė vienas žmogus nėra sala — vienas yra bejėgis. Aš buvau apsupta darbščių padėjėjų. Ypatingai dėkoju jums, mielos mokytojos. Dėkoju Aldonai Zander, rūpestingai vadovei ir asmeniškai draugei. Dėkoju Vidai Javaitei ir linkiu toliau dirbti taip pajėgiai su savo gražiu būriu vaikų. Sveikinu Ireną Poškutę ir Vidą Dovidaitytę — netaip seniai įėjote į mokytojų gretas, bet jau spėjote pasireikšti kaip energingos ateities mokytojos. Ačiū Aldonai Biskytei, ilgus metus grojusiai "Atžalynui", ir dabartiniams mūsų muzikantams — Janet Krikščiūnienei ir Kaziui Deksniui.

Nuoširdžiai dėkoju ano vakaro dalyviams ir sveikintojams: klebonui kun. Aug. Simanavičiui, klebonui kun. J. Staškui ir ypatingai kun. dr. Pr. Gaidai, ne tik už šiltus sveikinimo žodžius, bet ir už nuolatinę paramą "Atžalynui". Dėkoju KLB pirm. Joanai Kuraitei už draugiškus žodžius ir dovaną; J. R. Simanavičiui, S. Kuzmui, A. Pacevičiui, R. Karasiejienei, H. Lapui, P. Šturmui. Jūsų žodžiai skambėjo nepaprastai nuoširdžiai tiek "Atžalynui", tiek man. Taip pat didžiai vertinu gautus visus asmeniškus linkėjimus ateičiai.

Visiems ano vakaro rengėjams dėkoju savo ir mamytės vardu, taipgi negalėjusio dalyvauti Leono vardu už šaunų balių ir skoningą išleistuvių dovaną. Ačiū šokėjams, V. Dauginiams, ypač p. Poškienei ir jos dukrai Irenai už paruošimą skanių patiekalų.

Čikaga netaip toli — tai ne Australija, o pasaulis vis mažėja. Tikiuosi, kad teks susitikti, prisiminti senus laikus ir išgirsti apie naujai atliktus darbus.

Mieli atžalyniečiai, didžiuokitės, būdami lietuviais, įvertinkite savo tautinį meną ir šokdami skleiskite savo jaunystės žiedus su džiaugsmu ir viltimi.

Jums dėkinga —
Silvija

Elena ir Antanas Gudečauskai iš JAV, lydimi M. Yokubynienės, aplankė lietuvių institucijas Toronte ir Mississaugoje, domėjosi "T. Žiburių" spaustuve ir užsisakė šį savaitraštį. Jiedu yra vyčių veikėjai, gimę JAV-se, gražiai kalba lietuviškai.

Kanados Lietuvių Žurnalistų organizacinės centro valdybos posėdis įvyko birželio 27 d. L. Namuose. Valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. J. Karka, vicepirm. A. Gurevičius, sekr. J. Varanavičius, ižd. S. Varanka, informacijai L. Girinis-Norvaiša. Priimtas naujų įstatų projektas, svarstytas skyrių organizavimas ir ateities veikla.

ORKESTRAS, grojantis lietuvišką ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skambinti DANAI 822-3791 po 6 v.v. Toronte.

Pavergtos Lietuvos paskutinio dešimtmečio tradicinių motyvų rinkinių

PARODA

MacDonald Stewart Art Centre, 358 Gordon St., Guelph, Ont. Nuo birželio 3 d. iki rugpjūčio 10 d.

Lankymo valandos: pirmadieniais uždaryta, nuo antradienio iki penktadienio ir sekmadienį — nuo 12 iki 5 v.p.p., šeštadienį — nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p.

Paruošė *Jurgis Rackus ir Laima Pohl*

"Vilniaus" paviljono laimėjimai

Šiemet Toronto tautybių savaitėje Karavane dalyvavo 44 paviljonai. Geriausiu paviljonu vertintojų komisija pripažino latvių paviljoną "Ryga", antruoju — japonų paviljoną "Tokijo", trečiuoju — lietuvių paviljoną "Vilnius". Už geriausią maistą I vietą gavo paviljonas "Novgorod", už gražiausią išorę — "Tokijo", už gražiausią vidaus įrengimą — "Vilnius". Be to, "Vilnius" gavo I vietą už parodą, II v. — už meninę programą, kurią atliko "Gintaras".

Viso Karavano karalaite išrinkta "Miss Kiev" (Cathy Harasymchuk), jos palydovėmis — "Miss Vilnius" (Rasa Rimkutė) ir "Miss Ryga" (Dagnija Taurins). Šių metų Karavano burmistru išrinktas Walter Cifersons iš "Rygos" paviljono.

Šie duomenys buvo paskelbti per iškilmingą vakarienę "Royal York" viešbutyje, kur dalyvavo apie 2000 asmenų. Karavano pirm. L. Kossaras savo kalboje pareiškė, kad šiais metais 44 Karavano paviljonus aplankė du milijonai žmonių. Apie Karavaną plačiai rašė angliškoji spauda ir informavo radijas.

Lietuvių Pensininkų Namų statybos pradžios iškilmė — liepos 10, šeštadienį, 11 v.r. statybos sklype (1700 Bloor St. W.). Žiūr. skelbimą.

Kun. A. Kezio, SJ, meniškų nuotraukų paroda vyksta Toronte "10 plus" galerijoje (253 1/2 Eglinton Ave. West, tel. 481-5546) nuo liepos 7 iki 28 d. Atidarymas — liepos 7, trečiadienį, 7 v.v.

Iš St. Petersburgo tautiečių grupės gautas laiškas, kuriame prašoma finansinės pagalbos teisminei dail. Jurgio Juodžio bylai. Joje dailininkas kaltinamas dalyvavimu Lietuvos gyventojų naikinime II D. karo metu, remiantis daugiausia sovietų atsiųstais raštais. Jam, kaip pensininkui, finansinė pagalba labai reikalinga padengti didelėms bylos išlaidoms. Pinigus siųsti: Mrs. Monika Juodis, 275 S. Tessier Dr., St. Petersburg B., Florida 33706, USA.

● **Labdarybė, norinti reklamos, nustoja būti labdarybe (Hutton).**

A.a. kun. Petro Ažubalio antrosios mirties metinės sueina liepos 12 d. (mirė 1980 m. liepos 12, palaidotas liepos 16 d.). Jos bus paminėtos pamaldomis liepos 11, sekmadienį. Metinių proga Kunigo Petro Ažubalio Vardo Stipendijų Fondas primena, kad vienas geriausių būdų pagerbti Velioniui yra auka minėtam stipendijų fondui, kuris yra skirtas besimokančiam lietuvių jaunimui paremti. Fondo adresas: Dr. A. Kazlauskas, 128 Dunn St., Oakville, Ont. L6J 3E2. Čekius rašyti: Rev. Peter Ažubalis Scholarship Fund. Prašymus stipendijai gauti reikia įteikti iki š. m. rugsėjo 15 d.

PLIAS Toronto skyrius liepos 18 d., kartu su Toronto lietuvių golfo klubu, rengia golfo turnyrą. PLIAS Toronto skyriaus valdyba skiria premijas šio turnyro laimėtojams, kurios bus įteiktos tuoj po žaidynių. PLIAS nariai yra kviečiami gausiai dalyvauti. Informacijų kreiptis pas inž. Martyną Yčą tel. 767-4264 arba inžinierių Arvydą Smailį tel. 828-9720.

Valdyba

Sovietinės propagandos laikraštis "Gimtasis Kraštas" š. m. 24 nr. išspausdino rašinį apie Kanados lietuvio dail. Jurgio Račkaus grafikos parodą, surengtą Vilniuje, ir įdėjo jo nuotrauką. Tai jau antroji jo paroda Vilniuje. Prieš trejetą metų ten buvusi surengta jo litografijų paroda. Rašinyje dail. J. Račkus vadinamas vienu iš žymniausių nūdienių Kanados dailininkų. Kūrybiniame susitikime dailininkas parodęs filmuotą juostą apie paveikslų kūrimą ant aliuminio plokštelės ir "perdavęs Lietuvos kūrybinei visuomenei Kanados dailininkų sveikinimus . . ."

Tame pačiame "GK" numeryje įdėta kita nuotrauka, kurioje matyti ir dail. J. Račkus tarp propagandinės sovietų draugijos "Tėviškė" vadovų — pirm. P. Petronio, kompartijos centro komiteto kultūros skyriaus vedėjo S. Šimkaus, "Tėviškės" dr-jos pirmininko pavad. A. Kustos, "GK" red. V. Reimerio, tarp Niujorko lietuvių komunistų laikraščio "Laisvė", jų choro "Aidas" žmonių bei kelių kitų ekskursantų iš užsienio kraštų.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREALQUE

Šv. Kazimiero parapijoje. — Klebonas kun. dr. F. Jucevičius š.m. rugpjūčio mėn. persikelia į Romą — Šv. Kazimiero kolegiją. Ši parapija, įsteigta 1907 m., lieka be klebono, be kunigo. Kokia jos ateitis? Kiek dar yra šioje parapijoje parapijiečių, gyvai besirūpinančių parapija? Šv. Kazimiero parapijos likimo klausimas bus svarstomas visos parapijos susirinkime, kuris šaukiamas liepos 11, sekmadienį, po 11 v. pamaldų, parapijos svetainėje.

Klebonas prašo dviejų dalykų: visus dalyvauti susirinkime, prieš tai gerai susipažinti su ekonomine parapijos būkle ir parapijiečių dalyvavimu, viską apgalvoti ir tik tada savo nuomonę pareikšti susirinkime.

Antras prašymas — nuoširdžiai pasimelsti į šv. Kazimierą, kurio garbei ir globai pavesta ši parapija. Šio susirinkimo nutarimai bus perduoti Montrealio vyskupijai. — Staigiai susirgo ir sunkią operaciją turėjo Julija Lietuvninkienė Queen Elizabeth ligoninėje. — Aldona Gečienė, Montrealio Generalinės ligoninės laboratorijos vedėja, ligoninės reikalais su savo vyru Algirdu lankėsi Reginoje, Sask. Atliekamu nuo kursų laiku aplankė RCMP centrą ir muzėjų, gausius miesto muzėjus, Kanados paukščių parkus. Jų sūnus inž. Juozas Gečys yra IBM tarnyboje Toronte. **Sk.**

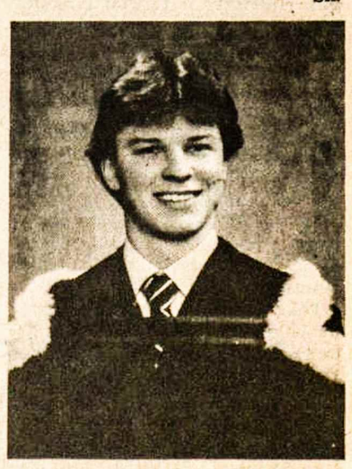

LINAS-STASYS STAŠKEVIČIUS, baigęs cheminę inžineriją bakalauro laipsniu McGill universitete Montealyje. Buvo cheminės inžinerijos studentų pirmininku, aktyviai dalyvavo sporte. Dabar dirba Ingersoll-Rand Co. Gyvai reiškiasi lietuviškoje veikloje: jaunimo ansamblyje "Gintaras", sporto klube "Tauras", Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungoje, be to, yra Montrealio lituanistinės mokyklos mokytojas

Montrealio ateitininkai rengia

JAUNIMO STOVYKLĄ

liepos 25-31 d.d.

Lac Sylvere, St. Donat, Que.

BALTIJOS STOVYKLAVIETĖJE

Kviečiamas jaunimas 13-18 metų amžiaus

Įdomi lietuviška programa –

Kapelionas — kun. J. Aranauskas, SJ

Stovyklos kaina — $75.00

Registruotis pas Juliją Adamonytę 6470 Jalobert Montreal, Que. tel. (514)256-5355 arba Paulių Mališką tel. (514)488-8528

Ateitininkai

Montrealio skautai ir skautės kviečia jaunimą dalyvauti

18-toje skautų-čių STOVYKLOJE BALTIJOJE

Nuo liepos 31 d. iki rugpjūčio 8 d.

prie LAC SYLVERE, St. Donat, Que.

Jaunimui ĮDOMI PROGRAMA: paskaitos, žaidimai, dainos ir iškylos. Kiekvienas jaunuolis-lė laukiami; kviečiami ir neskautai.

Dėl informacijos prašome rašyti arba skambinti:
Sk. Vyčiui Rimui PIEČAIČIUI, 6121 La Salle Blvd., Verdun, Que. H4H 1P7 **Tel. (514) 767-8779**

LSB Kanados rajonas, Geležinio Vilko tuntas, Montreal

LITAS **MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA**

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:
Trumpalaikius indėlius 14-15%
Terminuotus vienerių metų indėlius 15.0%
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius 15.5%
Specialias taupomąsias sąskaitas 13.0%
Taupomąsias sąskaitas su drauda iki $2,000 ..... 11.0%
Čekių sąskaitas 6.0%

DUODA PASKOLAS:
Nekilnojamo turto
Asmenines ir prekybines
Paskolas mirties atveju apdraustos iki $10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS

ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

	1465 DeSeve	3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6
Sekmadieniais	10.30 — 12.30	

JONAS BANYLIS atlieka visus namų remonto darbus: staliaus, grindų dėjimo, keramikos plytelių, atnaujina virtuves, prausyklas ir kt. Skambinti po 5 v.p.p. tel. 690-4473 Toronte.

Pianino technikas A. BRIČKUS

gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant. Skambinti 255-9924